

**UCHWAŁA NR LXII/466/24
RADY GMINY LASOWICE WIELKIE**

z dnia 27 marca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju gminy Lasowice Wielkie na lata 2024 - 2030

Na podstawie art. 10f ust. 4, w związku z art. 10e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz w związku z art. 3 pkt 3 i art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 324) Rada Gminy Lasowice Wielkie uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się do realizacji *Strategię rozwoju gminy Lasowice Wielkie na lata 2024-2030*.

2. Strategia rozwoju gminy Lasowice Wielkie, o której mowa w ust. 1, stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lasowice Wielkie.

§ 3. Traci moc uchwała nr X/54/15 Rady Gminy Lasowice Wielkie z dnia 23 września 2015 roku w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju gminy Lasowice Wielkie na lata 2015 – 2025”.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Rajmund Kinder

GMINA LASOWICE WIELKIE

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024 - 2030

Lasowice Wielkie, 2024 r.

W opracowaniu strategii udział wzięli członkowie zespołu ds. opracowania strategii wyznaczeni zarządzeniem nr 606/23 Wójta Gminy Lasowice Wielkie z dnia 2 sierpnia 2023 r. w sprawie powołania zespołu ds. pracy nad opracowaniem „Strategii rozwoju gminy Lasowice Wielkie na lata 2023 - 2030”.

Opracowanie strategii:

46-024 Dąbrówka Łubniańska
ul. Kosowce 7
Tel.: 509 18 16 15, 604 997 125,
e-mail: biuro@finanse-srodowisko.pl

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	3
1. WPROWADZENIE	5
1.1. PRZEDMIOT I PODSTAWA PRAWNA DOKUMENTU.....	5
1.2. ZAKRES DOKUMENTU.....	5
2. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ	6
2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	6
2.2. WNIOSKI DOTYCZĄCE SFERY SPOŁECZNEJ.....	8
2.3. WNIOSKI DOTYCZĄCE SFERY GOSPODARCZEJ.....	15
2.4. WNIOSKI DOTYCZĄCE SFERY ŚRODOWISKOWEJ I INFRASTRUKTURY.....	18
2.5. WNIOSKI DOTYCZĄCE SFERY PRZESTRZENNEJ.....	21
2.6. WNIOSKI DOTYCZĄCE SFERY FINANSOWEJ.....	23
3. WNIOSKI Z BADAŃ ANKIETOWYCH MIESZKAŃCÓW	23
4. ANALIZA SWOT	29
5. WIZJA ROZWOJU GMINY	32
6. CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM	33
6.1. CELE STRATEGICZNE.....	33
6.2. CELE OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	36
6.1. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA.....	44
7. SPÓJNOŚĆ STRATEGII GMINY Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO RZĘDU	50
7.1. POWIĄZANIE CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ Z DOKUMENTAMI SZCZEBŁA WSPÓLNOTOWEGO I KRAJOWEGO.....	50
7.2. SPÓJNOŚĆ ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO „OPOLSKIE 2030”	53
7.3. SPÓJNOŚĆ ZE STRATEGIĄ ROZWOJU SUBREGIONU PÓŁNOCNEGO OPOLSZCZYZNY..	56

8. POLITYKA PRZESTRZENNA W GMINIE.....	59
8.1. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI) OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	59
8.2. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY.....	62
8.3. KSZTAŁTOWANIE I PROWADZENIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE.....	66
8.3.1. Ustalenia w zakresie polityki przestrzennej.....	67
8.3.2. Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	70
9. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII.....	72
9.1. ZASADY I INSTRUMENTY WDRAŻANIA	72
9.2. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII	75
9.3. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	77
9.4. MONITORING I EWALUACJA	77
10. SPIS TABEL.....	80
11. SPIS RYSUNKÓW.....	80

1. WPROWADZENIE

1.1. Przedmiot i podstawa prawna dokumentu

Przedmiotem dokumentu jest strategia rozwoju gminy przygotowana jako uspołeczniony proces ukierunkowany na wykorzystanie potencjału wewnętrznego i uwarunkowań zewnętrznych do osiągnięcia zamierzonych celów rozwojowych. Uspołeczniony proces oznacza, że w pracach nad dokumentem strategicznym brała czynny udział społeczność lokalna, której rolą było nakreślenie kierunku działań realizowanych następnie przez cele strategii.

Niniejszy dokument został opracowany w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z:

- ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 324),
- ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40).

Prace nad Strategią rozpoczęto wraz z uchwałą nr XLIX/376/23 Rady Gminy Lasowice Wielkie z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie przystąpienia do opracowania „Strategii rozwoju gminy Lasowice Wielkie na lata 2023 -2030” wraz z określeniem szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii, w tym trybu konsultacji.

Dla przedmiotowego dokumentu, zgodnie art. 6a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz z opinią właściwych organów, przeprowadzono strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko wraz ze sporządzeniem prognozy oddziaływania na środowisko. Strategia została także poddana konsultacjom społecznym oraz opiniowaniu w sposób przewidziany w art. 6 ust. 3 i 4 powyższej ustawy oraz art. 10f ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym.

1.2. Zakres dokumentu

Strategia jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w zmieniających się warunkach zewnętrznych i wewnętrznych kraju. Horyzont czasowy Strategii przyjęty na lata 2024-2030, wynika m.in. z przyjętych okresów programowania polityki krajowej i regionalnej. Zakres dokumentu jest zgodny z wymogami art. 10e ust.3 i 4 ustawy o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40).

Przesłanką do rozpoczęcia prac związanych ze strategią było:

- konieczność dostosowania polityki rozwoju gminy do znowelizowanych przepisów prawa, a w szczególności: ustawy o samorządzie gminnym i ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,

- wyznaczenie kierunków działań w kontekście zaistniałych zmian w otoczeniu, a w szczególności: nowego okresu programowania UE i nowych dokumentów strategicznych krajowych, wojewódzkich oraz subregionu północnego Opolszczyzny,
- konieczność dostosowania kierunków rozwoju gminy do aktualnych potrzeb mieszkańców.

Punktem wyjścia i bazą dla opracowania strategii była kompleksowa i pogłębiona diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych. Diagnoza jest przygotowana jako odrębny dokument (raport diagnostyczny). Dokument został przygotowany na podstawie aktualnych danych z różnych statystyk publicznych, danych i opracowań gminnych oraz badań. Dane były analizowane i zostały przedstawione na tle województwa opolskiego, obszaru funkcjonalnego OSI (obszaru strategicznej interwencji) Subregion Północny Opolszczyzny, powiatu kluczborskiego oraz Lokalnej Grupy Działania „Dolina Stobrawy”.

Przy konstruowaniu celów strategii zastosowano zasadę spełniania kryteriów SMART, tj. na każdym etapie formułowania celów uwzględniano ich specyfikę w odniesieniu do diagnozy (problemów i wyzwań), mierzalność, adekwatność do posiadanych środków (cele odpowiednio ambitne), możliwość ich realizacji oraz perspektywę czasową.

Na etapie określania problemów, szans, celów i ustalania ich hierarchii oraz konsultowania projektu dokumentu zastosowano różne metody partycypacji społecznej: spotkania grupy roboczej, badanie on-line oraz konsultacje i spotkania z mieszkańcami.

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ

2.1. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Lasowice Wielkie leży w południowo-zachodniej części Polski, w północnej części województwa opolskiego, w powiecie kluczborskim. Od północy graniczy z gminą Kluczbork, od wschodu z gminą Olesno, od południa z gminami: Zębowice i Turawa, od południowo-zachodu z gminą Łubniany, a od zachodu z gminą Murów.

Wewnętrzny podział administracyjny wyróżnia 13 sołectw: Chocianowice, Ciarka, Gronowice, Wędrynia, Chudoba, Lasowice Małe, Lasowice Wielkie, Szumirad, Jasienie, Oś, Trzebiszyn, Tuły i Laskowice. W gminie znajduje się 31 miejscowości. Gmina Lasowice Wielkie zajmuje obszar 211 km², a zamieszkuje ją około 6 416 osób.

Przez teren gminy przebiegają: droga ekspresowa S11 (obwodnica Olesna) drogi krajowe nr 45 Opole - Kluczbork – Kępno i nr 43 Kluczbork - Gliwice oraz droga wojewódzka nr 493 Opole – Olesno, a także linia kolejowa nr 293 Jełowa – Kluczbork.

RYСУNEK 1. LOKALIZACJA GMINY LASOWICE WIELKIE [ŹRÓDŁO: WWW.LASOWICE.PL].

Gmina Lasowice Wielkie, według podziału geobotanicznego Polski¹, leży w granicach Krainy Dolnośląskiej i Okręgu Borów Stobrawskich, Turawskich i Niemodlińskich.

Według podziału geobotanicznego Opolszczyzny² obszar gminy należy do regionu północnego, charakteryzującego się małą ilością gatunków ciepłolubnych oraz brakiem gatunków górskich i podgórskich.

Lesistość gminy przekracza ponad dwukrotnie lesistość województwa. Dość ubogie siedliska glebowe powstałe z piasków lodowcowych warunkują występowanie głównie lasów iglastych. Lasy w gminie należą do rozległego kompleksu Lasów Stobrawsko-Turawskich, które występują tu w postaci dużych powierzchni leśnych przedzielonych terenami rolniczymi, gdzie większość z nich leży w obrębie *Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie*.

¹ Jan Marek Matuszkiewicz, *Geobotanical regionalization of Poland (Regionalizacja geobotaniczna Polski)*, IGI PAN, Warszawa, 2008

² Kuczyńska I. 1974. *Stosunki geobotaniczne Opolszczyzny. II. Analiza geograficzna flory, podział geobotaniczny. Acta Univ. Wratislav. 216, Prace Bot.*

2.2. Wnioski dotyczące sfery społecznej

Ludność i procesy demograficzne

- a) Na przestrzeni 11 lat mamy do czynienia z **systematycznym spadkiem liczby mieszkańców gminy Lasowice Wielkie**, w ciągu tego okresu nastąpił **bezwzględny spadek o 631 osób, co stanowi ok. 9% w stosunku do roku 2011.**

Przyczyną tego zjawiska jest **ujemny przyrost naturalny**, ale pogłębia je znaczące, przeważnie ujemne **saldo migracji**. Zjawisko to występuje w całym województwie ale gmina Lasowice wypada niekorzystnie pod tym względem do porównywanych jednostek;

- b) **Widoczny jest proces starzenia się mieszkańców gminy Lasowice Wielkie** – 20% z całkowitej populacji mieszkańców gminy Lasowice Wielkie stanowiły osoby starsze (powyżej 60 roku życia dla kobiet i powyżej 65 roku życia dla mężczyzn) czyli osoby w wieku poprodukcyjnym i odsetek ten systematycznie rośnie chociaż wolniej w porównaniu do średniej województwa opolskiego.

W gminie Lasowice Wielkie w roku 2021 wskaźnik **obciążenia demograficznego osobami starszymi** wyniósł 23, co jest jednym z najlepszych wyników wśród porównywanych jednostek (woj. opolskie – 30, powiat kluczborski – 27,8). Jednak perspektywy gminy Lasowice Wielkie nie są korzystne pod tym względem ponieważ gmina wyróżnia się **najmniejszą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym - 15,59% mieszkańców** nie ukończyło 18 roku życia i największą liczbą osób w wieku produkcyjnym, co w najbliższych latach może znacząco pogorszyć wskaźnik obciążenia,

- c) **Prognozy demograficzne** wskazują, podobnie jak dla całego województwa, na **kontynuację negatywnych trendów**: spadek liczby mieszkańców, starzenie się społeczeństwa, utrwalenie ujemnego przyrostu naturalnego, wzrastający udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do pozostałych grup wiekowych. Natomiast imigracja zagraniczna prognozowana do tej pory jako marginalna może ulec zmianie, na co może mieć wpływ znaczący napływ ludności w związku z sytuacją na Ukrainie.

Edukacja i opieka nad dziećmi

- a) oświata i wychowanie na terenie gminy Lasowice Wielkie są jednym z jej mocnych punktów. **Stan techniczny i funkcjonalność obiektów**, a przez to **warunki opieki i nauki są dobre i systematycznie poprawiane**, jednak **odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wynosił 75,7% i jest najgorszym wynikiem w odniesieniu do jednostek porównawczych**, średnia województwa to 91,9%;
- b) Na terenie gminy Lasowice Wielkie działa aktualnie w ramach dwóch zespołów szkolno-przedszkolnych: 6 przedszkoli i 6 szkół podstawowych. Na terenie gminy nie funkcjonuje żaden żłobek. Zespół Szkolno - Przedszkolny w Lasowicach Wielkich zrzesza 6 placówek oświatowych (przedszkola i szkoły podstawowe w Chudobie, Laskowicach, Lasowicach Wielkich), a ZSP w Chocianowicach zrzesza również 6 placówek (przedszkola i szkoły podstawowe w Chocianowicach, Gronowicach i Jasieniu);
- c) **Gmina Lasowice Wielkie utrzymuje wysoki poziom nauczania** w szkołach, a także zarządzania placówkami oświatowymi na swoim terenie już od wielu lat czego dowodem są wysokie wyniki egzaminów ósmoklasisty, w szczególności z j. angielskiego i polskiego;
- d) **problemami dotyczącymi edukację ogółem, w tym szczególnie na terenach wiejskich, jest wiek znacznej liczby nauczycieli** powyżej 50 lat, który nie sprzyja przyswajaniu nowoczesnych metod nauczania i podejmowaniu innowacyjnych działań oraz **rozdrobnienie etatów**, a także **systematyczny spadek liczby uczniów** w szkołach.

Polityka społeczna i zdrowie

- a) w gminie Lasowice Wielkie występuje **spadkowy trend osób korzystających z pomocy społecznej**, odsetek takich osób **zmniejszył się prawie dwukrotnie** w ciągu 11 lat – z 3,90% w 2011 roku do 2,10% w 2021 r. Zarówno w 2011 roku, jak i obecnie **odsetek osób korzystających z pomocy jest prawie dwukrotnie mniejszy niż średnia**

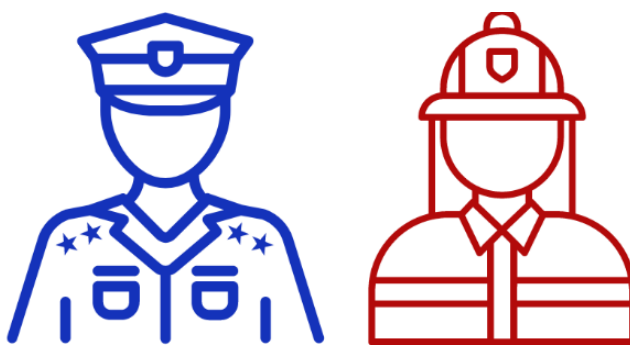

dla województwa i powiatu kluczborskiego, spośród wziętych pod uwagę świadczeń **najwięcej osób skorzystało z nich ze względu na ubóstwo (81)**, w 2021 roku **nie przyznano pomocy finansowej z tytułu alkoholizmu i narkomanii**;

- b) zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS)** zlokalizowany w Lasowicach Wielkich,
- c) według danych powiatowego urzędu pracy **odsetek bezrobotnych w gminie Lasowice Wielkie (2,3%) jest najmniejszy wśród porównywanych jednostek** – mniejszy niż w województwie opolskim (3,8%) i Subregionie Północnym (4,0%) i powiecie kluczborskim (4,1%),. **Podobna sytuacja miała miejsce także w roku 2011**. Wśród zarejestrowanych **bezrobotnych najwięcej było kobiet i osób długotrwale bezrobotnych**. Bezrobocie systematycznie spadało w ostatnich latach i jest to trend ogólnokrajowy.
- d) analizy dotyczące dostępności do usług medycznych i aptek wykazały, że gmina Lasowice Wielkie charakteryzuje się **najgorszymi wartościami wskaźników** – liczby mieszkańców przypadająca na 1 przychodzę lekarską (**w 2021 roku było to 3 208 osób**) i aptekę, ponadto na tle wybranych jednostek porównawczych w gminie Lasowice Wielkie **udzielono najmniej porad w przeliczeniu na 100 mieszkańców**. Interpretując zaobserwowane zależności w **kontekście zdrowia i świadomości mieszkańców** w tym zakresie, co przekłada się na liczbę udzielonych porad, można uznać, że **na tym tle gmina wypada niekorzystnie w porównaniu do pozostałych jednostek** lub też, że mieszkańcy uczęszczają do lekarza rodzinnego poza terenem gminy.

Bezpieczeństwo publiczne

- a) według danych Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej w gminie Lasowice Wielkie odnotowywano 105 interwencji straży pożarnej. Większość dotyczyła miejscowych zagrożeń (74%) tj. zdarzeń innych niż pożar.

Największa część interwencji straży pożarnej w gminie Lasowice Wielkie dot. miejscowych zagrożeń **dotyczyła silnych wiatrów (42,9%), a następnie w transporcie drogowym (28,6%) i medycznym (20%)**. W gminie Lasowice Wielkie wystąpił **największy odsetek silnych wiatrów** wśród wszystkich jednostek porównawczych,

- b) na terenie gminy Lasowice Wielkie **nie ma komisariatu Policji**,

- c) gmina Lasowice Wielkie znajduje się (między Trzebiszynom, a Szumiradem, w okolicy Tuł i na północ od Chocianowic):
- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$,
  - częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $p=10\%$,
  - częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi $p=0,2\%$.
- d) gmina należy także do obszarów znacząco zagrożonych suszą: I słabo zagrożone suszą (dolina Bogacicy), II umiarkowanie zagrożone suszą, III silnie zagrożone suszą (południowo-zachodnia i północna część gminy).

Aktywność i kapitał społeczny

- a) na terenie gminy Lasowice Wielkie siedzibę ma 17 stowarzyszeń, w tym 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.

Ważną dziedziną propagowania kultury w gminie jest **działalność orkiestr dętych** – działają tu 4 orkiestry dęte: w Gronowicach, Chocianowicach, Jasieniu i Chudobie,

- b) **specyfiką gminy jest bardzo niska frekwencja wyborcza, co oznacza niski poziom zaangażowania obywatelskiego oraz prawdopodobnie duży odsetek mieszkańców przebywających za granicą; frekwencja wyborcza w ostatnich wyborach parlamentarnych, ogółem dla całej gminy Lasowice Wielkie wyniosła 38,74%, przy średniej wojewódzkiej na poziomie 52,91% i wobec pozostałych jednostek porównawczych.**

Frekwencja w wyborach prezydenckich w gminie Lasowice Wielkie wyniosła 45,58% co było wynikiem najniższym w kraju przy średniej wojewódzkiej wynoszącej 59,92% oraz krajowej wynoszącej 68,18%.

Kultura i dziedzictwo kulturowe

- a) **dostępność do instytucji kulturalnych wypada gorzej** w porównaniu do innych gmin, ponieważ **nie ma tu domu kultury**, a propagowanie kultury odbywa się poprzez działalność stowarzyszeń i Gminnej Biblioteki Publicznej w Lasowicach Wielkich z filią w Chocianowicach, także w każdej wsi, oprócz Szumiradu mieszkańcy mogą korzystać ze świetlic wiejskich,
- b) gmina wypada **korzystnie pod względem dostępu do bibliotek** oraz bogatego i uzupełnianego sukcesywnie **księgozbioru**, ale **spadek czytelnictwa** w gminie Lasowice Wielkie w latach 2011-2021, mimo negatywnego trendu w całym województwie, **jest jednym z największych** w stosunku do jednostek porównawczych i wynosi ponad 105%. Większy wystąpił tylko w powiecie kluczborskim – 108%,
- c) **oferta różnych zajęć** dla wszystkich grup wiekowych i **wysoki poziom** imprez kulturalnych to zasługa głównie organizacji pozarządowych działających ze wsparciem urzędu gminy, **ważną dziedziną propagowania kultury** w gminie Lasowice Wielkie **jest działalność orkiestr dętych**. Na terenie gminy istnieją 4 orkiestry dęte: w Gronowicach, Chocianowicach, Jasieniu i Chudobie, które charakteryzują się licznym uczestnictwem mieszkańców (od 17 do 35 muzyków) we wszystkich grupach wiekowych.
- d) na terenie gminy zlokalizowane są **zabytki nieruchome wpisane do rejestru konserwatora zabytków oraz liczne zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków**. Stan techniczny części obiektów zabytkowych jest niezadowolający. Wiele z nich wymaga gruntownej renowacji. Z uwagi na własność terenów i obiektów, głównie prywatnych oraz wysokie koszty inwestycji, wpływ gminy na odnowienie obiektów zabytkowych jest ograniczony,

Sport i rekreacja

- a) **dostępność i uczestnictwo mieszkańców w ofercie sportowej** w gminie Lasowice Wielkie **jest bardzo słaba**, porównując wskaźnik: **liczba klubów sportowych na 10 tys. mieszkańców**, spośród rozpatrywanych jednostek porównawczych, gmina Lasowice Wielkie **od lat**

wypada najgorzej. W 2020 r. wskaźnik ten w gminie Lasowice Wielkie wynosił **4,6** przy poziomie 5,5 w powiecie kluczborskim.

- b) wskaźniki dotyczące aktywności sportowej mieszkańców tj. udziału **ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców (17)** oraz **młodzieży do lat 18 ćwiczącej w klubach sportowych na 1000 osób w wieku do 18 lat (52)** wypadają gorzej na tle powiatu kluczborskiego pod względem ćwiczącej młodzieży (67,75) oraz na tle województwa opolskiego (112),
- c) gmina posiada znaczące zasoby krajobrazowo-przyrodniczo i kulturowe oraz charakteryzuje się harmonijnym krajobrazem wiejskim, co sprzyja rozwojowi rekreacji i turystyki wiejskiej. Obszary najbardziej przekształcone, związane z intensywnym rolnictwem znajdują się w północnej części gminy. Wyróżniające się i **najbardziej atrakcyjne walory krajobrazowe sprzyjające rozwojowi turystyki znajdują się w części południowej gminy** z dużymi powierzchniami lasów objętymi ochroną w formie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko-Turawskie”,
- d) infrastruktura turystyczna nie jest dobrze rozwinięta, tylko w kilku miejscowościach w gminie znajdują się obiekty pełniące funkcje noclegowe, **obiekty gastronomiczne są nieliczne, chociaż istniejące restauracje mają wysoką renomę i przyciągają turystów spoza gminy.**

Wyzwaniem dla gminy Lasowice Wielkie na kolejne lata związanym z polityką publiczną i programami odpowiadającymi na potrzeby mieszkańców oraz trendami demograficznymi jest wzrost zapotrzebowania na usługi dedykowane osobom starszym (np. usługi opiekuńcze i pozostałe w zakresie ochrony zdrowia), a także zmiany w przestrzennych i konsumenckich zachowaniach ludności. Dla seniorów kluczowe są warunki związane z mobilnością i dostępnością przestrzenną do usług.

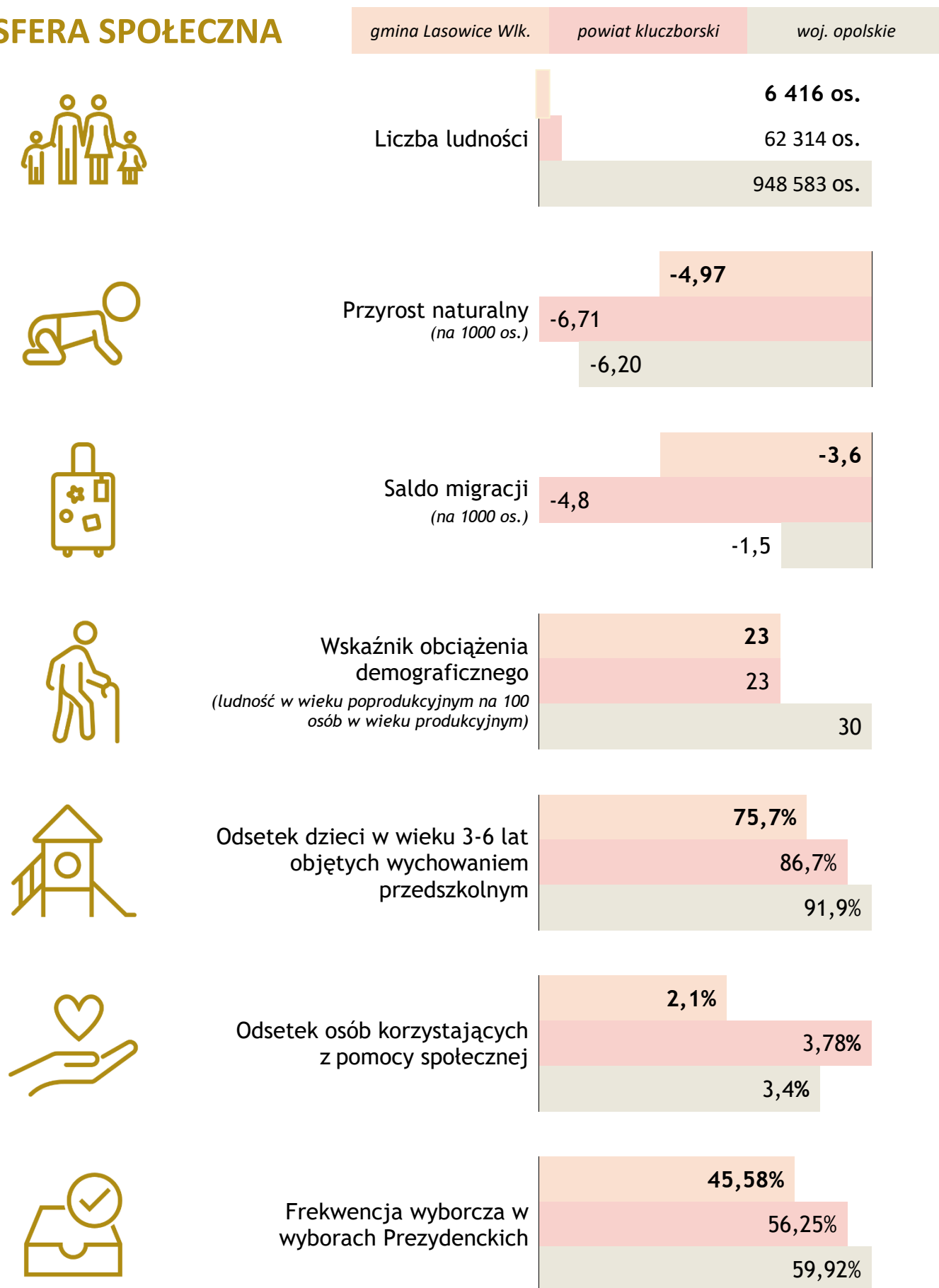
Wyzwaniem dla gminy będzie również realizacja działań przyciągających nowych mieszkańców lub zachęcenie do powrotu mieszkańców przebywających za granicą, w szczególności stworzenie korzystnych warunków dla osób młodych, aby poprawić wskaźnik salda migracji i osłabić niekorzystne trendy demograficzne.

Wyzwaniem jest zwrócenie bacznej uwagi na problemy osób ubogich, a także problem bezrobotnych kobiet i osób długotrwale bezrobotnych. Ważne jest także podniesienie świadomości mieszkańców w kontekście zdrowia i konieczności profilaktyki zdrowotnej.

Wyzwaniem jest także zaktywizowanie mieszkańców, a szczególnie młodzieży do uczestnictwa w ofercie kulturalnej i sportowej, co jest coraz większym problemem ze względu na generalnie coraz mniejsze zaangażowanie osób i panujący trend wśród młodych do przenoszenia aktywności w sferę wirtualną.

Wyzwaniem jest także, zgodnie ze Strategią Opolskie 2030, zwiększenie dostępności dóbr i usług, co pozwoli gminie zmienić jej postrzeganie w OSI Subregion Północny, jako jednego z obszarów o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej i najniższym poziomie dostępu.

SFERA SPOŁECZNA

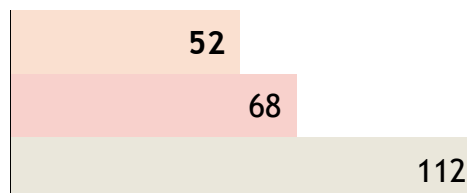

Liczba klubów sportowych
(na 10 tys. mieszkańców)

Młodzież do lat 18 ćwicząca
w klubach sportowych
(na 1000 osób w wieku do 18 lat)

2.3. Wnioski dotyczące sfery gospodarczej

a) **aktywność gospodarcza** mieszkańców oraz atrakcyjność gospodarcza dla inwestorów zewnętrznych **nie jest mocną stroną gminy** Lasowice Wielkie

b) w gminie Lasowice Wielkie dominuje funkcja **rolnicza** mimo, że przeważają tu **gleby średniej jakości**, najlepsze gleby (III klasy bonitacyjnej) to tylko 4,2% (północna część gminy, **średnia wielkość gospodarstwa rolnego** wynosi **22 ha** – dużo mniej niż w powiecie i województwie (odpowiednio ok. 23 i 21 ha), funkcje uzupełniające to drobna przedsiębiorczość,

c) w gminie Lasowice Wielkie nie ma dużych przedsiębiorstw (od 50-249 pracowników) ani firm zatrudniających więcej niż 250 pracowników, **brak jest dużych zakładów przemysłowych, co wpływa na wysokość dochodów do budżetu gminy,**

d) **stan lokalnej gospodarki można określić jako rozwijający się**, dynamika przyrostu podmiotów gospodarczych wzrosła między rokiem 2011 a 2022 o ok. 16,5%, a rok 2017 okazał się przełomowy dla lokalnej gospodarki, bowiem od tego roku liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy zaczęła systematycznie rosnąć, mimo tego w porównaniu do średniej wojewódzkiej gmina Lasowice Wielkie wypada ciągle niekorzystnie pod względem **wskaźnika przedsiębiorczości** tj. ilości podmiotów gospodarczych przypadających na każde 1000 mieszkańców (w 2021 r. - 72 podmioty w gminie Lasowice Wielkie, przy średniej dla województwa – 112), w porównaniu do innych jednostek samorządowych gmina **Lasowice Wielkie wypada najgorzej pod względem ilości podmiotów prowadzących działalność na jej terenie na 1000 mieszkańców**. Różnica między gminą Lasowice Wielkie, a następną jednostką porównawczą jaką jest powiat kluczborski jest znacząca i wynosi 24,

- e) **kondycję gospodarki określa przede wszystkim stan mikroprzedsiębiorstw** (firmy zatrudniające nie więcej niż 9 pracowników), dominują one zdecydowanie wśród podmiotów gospodarczych w gminie, a bazują przede wszystkim na samozatrudnieniu i firmach rodzinnych, a ich liczba rośnie, odsetek tego typu podmiotów w gminie Lasowice Wielkie (80,7%) jest **wyższy niż średnia dla powiatu kluczborskiego (73%)**, ale **znaczco niższy niż średnia dla województwa opolskiego (96,39%)**, natomiast wskaźnik dotyczący **osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców wypada najgorzej** na tle pozostałych jednostek porównawczych zarówno w latach 2011, jak i 2021,
- f) specyficzne dla lokalnej gospodarki jest większy niż w pozostałych rozpatrywanych jednostkach porównawczych, **odsetek nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych** działających w sektorze przemysłu i **budownictwa (40,54%)** i sektorze **rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (5,41%)**; **w gminie dominuje handel budownictwo (114 podmiotów), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (69)**, następnie – **rolnictwo (...)** (43) i **przetwórstwo przemysłowe**, co czwarty podmiot gospodarczy, który został założony na terenie gminy Lasowice Wielkie zajmuje się budownictwem,
- g) pod względem przyrodniczo-krajobrazowym **gminę Lasowice Wielkie ocenia się jako atrakcyjną dla rozwoju turystyki**. Występuje tu harmonijny krajobraz z bogactwem lasów (ponad 91% pow. gminy leży w obrębie obszarów chronionych) oraz malowniczą mozaiką pól uprawnych i łąk, urozmaicony dolinami rzek: Stobrawy, Budkowiczanki i Bogacicy oraz licznymi stawami;
- h) **infrastruktura turystyczna jest słabo rozwinięta**, brakuje także udostępnionych i opisanych **atrakcji** – niewielka baza gastronomiczna i noclegowa, brak oznakowanych szlaków turystycznych, w tym rowerowych, dużych regionalnych imprez itp.).

Wyzwaniem dla gminy jest ciągłe podejmowanie działań służących wzmocnieniu atrakcyjności dla dużych inwestorów oraz aktywizacji i promocji lokalnych przedsiębiorców. Dodatkowo polityka lokalna powinna preferować przedsiębiorstwa innowacyjne, dbające o środowisko, jak również tworzyć system sprawnej obsługi administracyjnej przedsiębiorstw. Ważne jest także wyznaczenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych, a także scalanie i wykup gruntów przeznaczonych do tego celu.

Wyzwaniem jest także rozwój rekreacji i turystyki lokalnej, wiejskiej, a więc przyciągnięcie mieszkańców województwa opolskiego oraz województw ościennych na krótki wypoczynek, w związku ze wzrostem popularności turystyki weekendowej związanej z wyjazdami do miejsc stosunkowo nieodległych i nie będących turystycznymi „gigantami”.

*W gminie Lasowice Wielkie bardzo odczuwalne jest zjawisko emigracji zarobkowej za granicę. W jego wyniku następuje stopniowy odpływ mieszkańców, w tym młodych oraz obniżona w związku z tym aktywność społeczna i gospodarcza. **Wyzwaniem dla gminy będzie powstrzymanie tego trendu poprzez realizację działań przyciągających młodych mieszkańców, a w szczególności ułatwienie dostępu do opieki dla małych dzieci oraz poprawę skomunikowania gminy, w szczególności z ośrodkami miejskimi.***

SFERA GOSPODARCZA

gmina Lasowice Wlk.

powiat kluczborski

woj. opolskie

Wskaźnik przedsiębiorczości
(ilość podmiotów gospodarczych
przypadających na 1000 mieszkańców)

72

96

113

Podmioty gospodarcze
(na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym)

111,3

177,4

190,4

Odsetek mikroprzedsiębiorstw

80,7%

73,0%

96,39%

Liczba osób fizycznych
prowadzących działalność
gospodarczą
(na 10 tys. mieszkańców)

820

785

578

Udział rolnictwa, rybactwa i
łowiectwa
(na 10 tys. mieszkańców w wieku
produkcyjnym)

9,35%

5,1%

2,33%

Średnia wielkość gospodarstwa
rolnego

21,88

23,03

21,43

2.4. Wnioski dotyczące sfery środowiskowej i infrastruktury

Zasoby i ochrona środowiska naturalnego

- a) gmina Lasowice Wielkie charakteryzuje się harmonijnym krajobrazem naturalnym i kulturowym. Mamy tu do czynienia z bogactwem lasów oraz malowniczą mozaiką pól uprawnych i łąk. Ukształtowanie powierzchni ma charakter równinny urozmaicony płaskodennymi dolinami: Stobrawy, Bogacicy i Budkowiczanki o przebiegu równoleżnikowym. **Lasy zajmują około 58,6%** (12 709,18 ha)³ powierzchni całej gminy. Wskaźnik lesistości jest dwukrotnie większy od przeciętnej lesistości województwa opolskiego (26,7%) i całego kraju oraz powiatu kluczborskiego (29,8%), a w związku z tym pod względem przyrodniczo-krajobrazowym gminę ocenia się jako **atrakcyjną dla rozwoju turystyki**,
-
- b) Na obszarze gminy Lasowice Wielkie, ze względu na duży udział lasów w strukturze gruntów znajduje się znaczna ilość naturalnych i mało zmodyfikowanych ekosystemów. Mozaika lasów i łąk, licznie występujące cieki wodne i grunty podmokłe powodują, że teren gminy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem siedlisk i zbiorowisk roślinnych, a co za tym idzie obfituje w chronione i rzadkie gatunki roślin i zwierząt. W związku z tym w gminie Lasowice Wielkie obszar objęty ochroną zajmuje łącznie prawie całą jej powierzchnię - 19 206,33 ha tj. **91% powierzchni gminy**. Na obszarze gminy występują: Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”, Stobrawski Park Krajobrazowy (mały fragment), ostoja Natura 2000 „Szumirad”, 2 rezerваты, 3 użytki ekologiczne i 19 pomników przyrody
- c) atutem obszaru gminy jest brak obciążającego ekologicznie przemysłu, mimo tego gmina Lasowice Wielkie znajduje się **na obszarze o pogorszonej jakości powietrza**, w związku ze stwierdzonymi przekroczeniami ozonu i **benzo(a)pirenu** (w roku 2021 nie stwierdzono przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 i PM2,5), najistotniejszy wpływ na wysokie stężenie B(a)P na terenie gminy wywiera tzw. niska emisja powodowana ogrzewaniem gospodarstw domowych paliwami stałymi – głównie węglowymi,
- d) jakość środowiska wymaga poprawy również w zakresie **jakości wód powierzchniowych** oraz narażenia mieszkańców na **ponadnormatywny hałas** (przy drogach krajowych), a także **ograniczenia wpływu zmian klimatycznych**, w

³ GUS BDL

szczegółności poprzez **działania związane z zielono-niebieską infrastrukturą** i zwiększeniem retencji, jakość wód powierzchniowych nie jest dobra, stan wód wszystkich większych cieków w gminie oceniono jako **zły stan wód** ze względu na zanieczyszczenia chemiczne i słaby stan ekologiczny,

- e) niekorzystnym zjawiskiem jest wzrost masy wytworzonych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca gminy Lasowice Wielkie (od 2019 wzrost o 12,7%), a także nie osiągnięcie w 2022 r. poziomu wymaganego przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (o 4%), w związku z czym konieczne są działania związane z edukacją i informacją mieszkańców. Pozytywnym zjawiskiem jest **wydzielana dodatkowo w segregacji frakcja odpadów PET i makulatura**, która jest odzyskiwana przez gminę, co w konsekwencji obniża cenę odbioru odpadów. W gminie Lasowice Wielkie działa także Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK) zlokalizowany w Trzebiszynie.

Infrastruktura techniczna

- a) gmina charakteryzuje się **niskim poziomem dostępności zasobów mieszkaniowych** (298,9 mieszkań na 1000 os.) w porównaniu do powiatu i województwa, a wzrost liczby mieszkań w ciągu ostatnich 10 lat był niewielki, w skład mieszkaniowego zasobu gminy wchodzi 8 lokali mieszkalnych,

- b) **warunki mieszkaniowe** pod kątem **wielkości powierzchni użytkowej są dobre**, średnia powierzchnia użytkowa na osobę w gminie wynosiła 31,30 m² i jest podobna jak w powiecie i województwie ale pod względem **odsetka mieszkań z centralnym ogrzewaniem** (71,3%) jest to **bardzo niekorzystna** wielkość, pogłębiająca problemy z niską emisją, ponadto na obszarze gminy Lasowice Wielkie **sieć dystrybucyjna gazu przewodowego** występuje tylko w Chocianowicach,
- c) gmina jest praktycznie **w całości zwodociągowana**, a **skanalizowanie** jest większe niż w powiecie kluczborskim, **odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej** (74,2%) jest jednym z najwyższych w województwie wśród terenów wiejskich, gmina znajduje się w **Aglomeracji Trzebiszyn** o nr PLOP040 spełniającej warunki Dyrektywy Ściekowej,
- d) gmina Lasowice Wielkie **jest dobrze skomunikowana z otoczeniem** poprzez **drogę ekspresową S11** (obwodnica Olesna), **drogi krajowe**: nr 11 Kołobrzeg - Katowice i nr 45 Chałupki – Złoczew oraz **drogę wojewódzką** nr 494 Bierdzany - Częstochowa, **ale brak jest dużych węzłów drogowych sprzyjających lokalizacji większych zakładów**, w

gminie Lasowice Wielkie znajduje się także linia kolejowa nr 293 Jełowa-Kluczbork z dwoma stacjami PKP – w Laskowicach oraz w Tułach i wiele przystanków komunikacji autobusowej, dla poprawy warunków korzystania z komunikacji zbiorowej gmina realizuje transport wewnętrzny wykorzystujący autobusy szkolne,

- e) mimo braku dróg rowerowych, gmina Lasowice Wielkie stanowi doskonałą bazę dla amatorów turystyki rowerowej ze względu na atrakcyjny krajobraz wiejski, duże kompleksy lasów, stawy i utwardzone drogi, a także cenne wartości przyrodnicze i kulturowe.

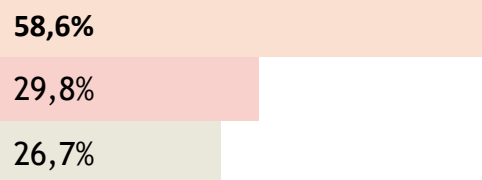
Wyzwaniem dla gminy jest ciągłe podejmowanie działań służących ochronie i wykorzystaniu naturalnego środowiska jako potencjału rozwojowego gminy (turystyka wiejska, weekendowa) oraz niezbędnego elementu jakości życia mieszkańców, w szczególności istotna jest poprawa czystości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji, a także ograniczenie narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas.

Szczególnie istotnym wyzwaniem jest wzmocnienie odporności gminy na zmiany klimatu poprzez działania związane z zielono-niebieską infrastrukturą i zwiększeniem retencji, w szczególności mikroretencji i retencji naturalnej. W oszczędzanie wody pitnej i gromadzenie wody opadowej powinny zostać włączone wszystkie gospodarstwa domowe.

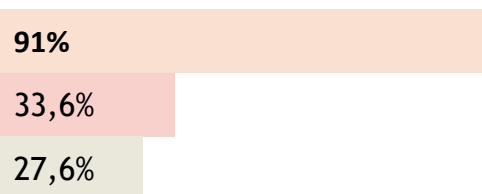
SFERA ŚRODOWISKOWA I INFRASTRUKTURY

Lesistość

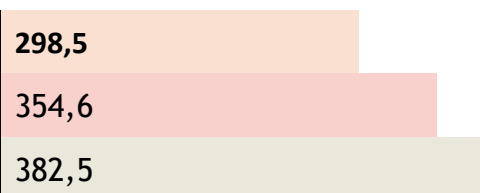

Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem

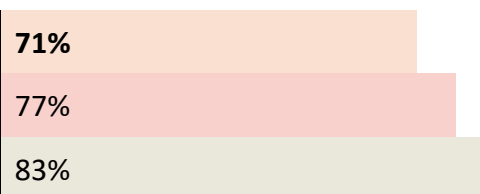

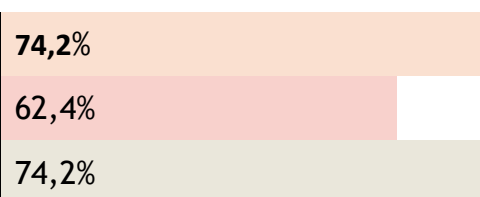
Poziom dostępności zasobów mieszkaniowych
(ilość mieszkań na 1000 os.)

Odsetek mieszkań z centralnym ogrzewaniem

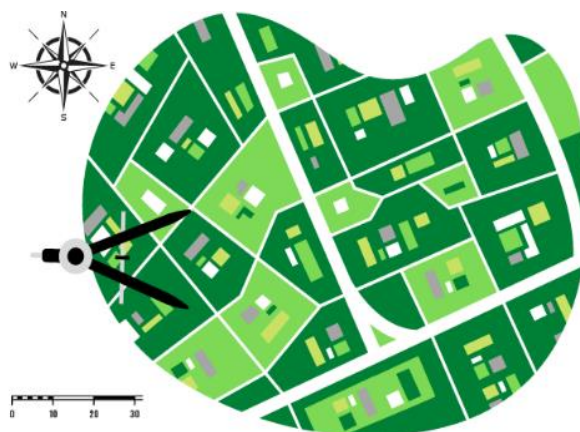
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej

Wyzwaniem jest także rozwój infrastruktury technicznej, w szczególności związanej z gospodarką ściekową i energetyką oraz dostępnością mieszkań. Brak lub niedostateczna jakość infrastruktury powoduje pogorszenie poziomu życia mieszkańców oraz wpływa na zmniejszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Warto również rozbudowywać drogi rowerowe pod kątem turystycznym jako istotny element wpływających na rozwój lokalnej turystyki, a także przy drogach o zwiększonym natężeniu ruchu, ze względu na bezpieczeństwo i komfort poruszania się mieszkańców, co podniesie atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania.

2.5. Wnioski dotyczące sfery przestrzennej

a) podstawową strukturę przestrzenną gminy kształtują: tereny zainwestowane (zabudowa i komunikacja), tereny rolne (ok. 31%), tereny leśne (ok. 58,6%) i tereny wód otwartych (rzeki, zbiorniki wodne), **aż 91% powierzchni gminy objęte jest różnymi formami ochrony przyrody,**

b) struktura funkcjonalna gminy jest ogólnie prawidłowa, obszary zabudowane mają z reguły charakter zwarty, wynikający z

rozwoju sieci osadniczej terenu. W układach wsi przeważają ulicówki. Gmina ma typowy charakter rolniczy, tworzą ją większe osady mieszkalne oraz przysiółki. Podstawową sieć osadniczą tworzy 13 wsi sołeckich rozmieszczonych w strefach osadniczo-rolnych biegnących równoleżnikowo. Gmina należy do najslabiej zamieszkałych obszarów w województwie opolskim, ponadto ma także relatywnie najgorszy dostęp do usług publicznych, **problemem jest rozpraszanie zabudowy**, a także **postępująca dewastacja przestrzeni dawnych pałaców i dworów**,

- c) ośrodek obsługi lokalnej - Lasowice Wielkie położone jest centralnie w gminie. Występują tu budynki użyteczności publicznej z urzędem gminy, urzędem pocztowym, szkołą podstawową, przedszkolem, apteką i ośrodkiem zdrowia oraz budynki mieszkalne jednorodzinne i wielorodzinne (2 – 4 kondygnacyjne),
- d) największą powierzchnię terenów zabudowanych zajmuje **zabudowa mieszkaniowo-zagrodowa**, wśród której dominuje zabudowa zagrodowa uzupełniana sukcesywnie zabudową mieszkaniową jednorodzinną, **na wielu posesjach prowadzona jest działalność gospodarcza** zarówno rolnicza, jak i nierolnicza (usługowa i wytwórcza), w tym działalność mogąca stwarzać uciążliwości dla funkcji mieszkaniowej, obszary związane z produkcją przemysłową to głównie tereny rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz sprywatyzowane gospodarstwa państwowe (dawne PGR-y), a także niewielkie firmy,
- e) **niezbędnym narzędziem** do uporządkowania struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ułatwieniem dla lokalizacji dużych przedsiębiorstw jest **pokrycie miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (MPZP)** całej gminy.

Wyzwaniem dla gminy jest ograniczenie rozpraszania zabudowy mieszkaniowej poprzez jednoznaczne wyznaczenie granic terenów przeznaczonych pod zabudowę, kierując się przede wszystkim zasadą intensyfikowania istniejącej zabudowy na terenach już uzbrojonych. Potrzebne jest także wykluczenie zabudowy w dolinach cieków wodnych, w szczególności w poprzek ciągów dolinnych oraz ochrona i odtwarzanie zadrzewień przydrożnych.

Wyzwaniem jest także kształtowanie przestrzeni publicznej przy zapewnieniu wysokiej jakości architektury i zagospodarowania terenów w tych miejscach (miejsca takie decydują o tożsamości i atrakcyjności wsi). Ważne jest również zachowanie historycznie ukształtowanych układów przestrzennych miejscowości oraz utrzymanie cech budownictwa regionalnego, a także działania w kierunku rewitalizacji terenów i obiektów dawnych pałaców i dworów. Niezbędnym narzędziem do tego celu jest procedura planowania przestrzennego.

2.6. Wnioski dotyczące sfery finansowej

a) Gminę Lasowice Wielkie charakteryzuje względna stabilność finansów. Dochody budżetu w 2021 r. wynosiły ponad 33 mln zł. Generalnie dochody w ciągu ostatnich lat rosną.

b) Dominującą pozycją w strukturze wydatków w 2021 r. były wydatki na oświatę i wychowanie, które stanowiły 37% wydatków budżetu

ogółem, drugą pozycję zajmują wydatki w działach pomoc społeczna i rodzina stanowiące 27% wydatków ogółem, 11% ogółu wydatków budżetu były wydatki w zakresie gospodarki komunalnej i ochrony środowiska. W 2022 r. wydatki majątkowe były o 73,4% wyższe w stosunku do 2021 r.

c) **Gmina Lasowice Wielkie charakteryzuje się wysoką skutecznością pozyskiwania środków zewnętrznych** (unijnych) w stosunku do liczby mieszkańców. Na tle jednostek porównawczych tylko u sąsiadów wskaźnik liczby umów/decyzji o dofinansowaniu na 1000 mieszkańców był większy. Jednakże **wartość zawartych umów nie jest wielka.**

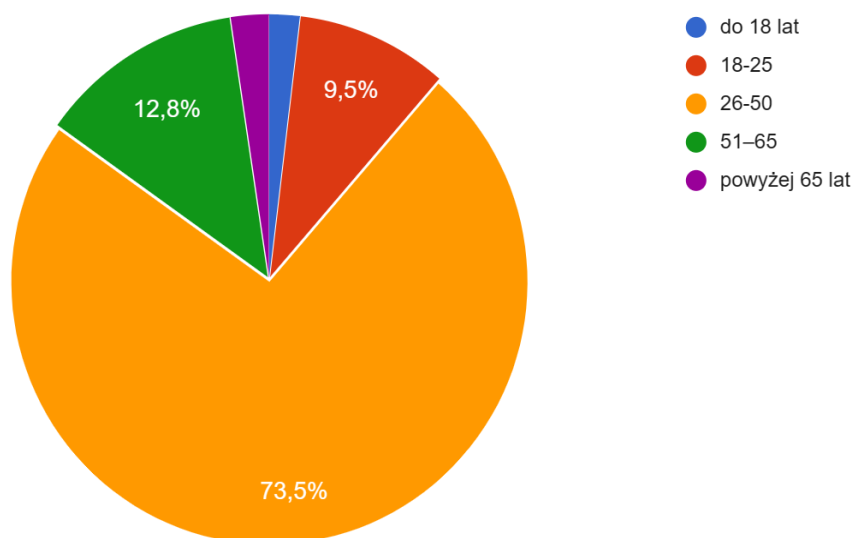
d) Dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania struktur administracyjnych gminy oraz wysokiej jakości usług świadczonych dla mieszkańców istotne jest **podejmowanie działań na rzecz podnoszenia efektywności i jakości świadczenia usług publicznych, w tym e-usług.** Należy również zwrócić uwagę na działania w zakresie wzmocnienia współpracy i komunikacji samorządu z mieszkańcami.

3. WNIOSKI Z BADAŃ ANKIETOWYCH MIESZKAŃCÓW

Na potrzeby prac nad strategią i uzupełnienia badań statystycznych stworzono internetową ankietę, w której badano poziom zadowolenia mieszkańców z zamieszkania w gminie Lasowice Wielkie oraz preferencje pod kątem kierunków, w których powinna rozwijać się gmina.

Formularz ankietowy dostępny na stronie internetowej gminy www.lasowicewielkie.pl wypełniło 211 osób, w tym 137 kobiet i 74 mężczyzn, z 13 sołectw. Najwięcej ankiet wypełniły osoby w wieku 26-50 lat. Uzyskane wyniki należy uznać za reprezentatywne i świadczące o dużym zaangażowaniu mieszkańców.

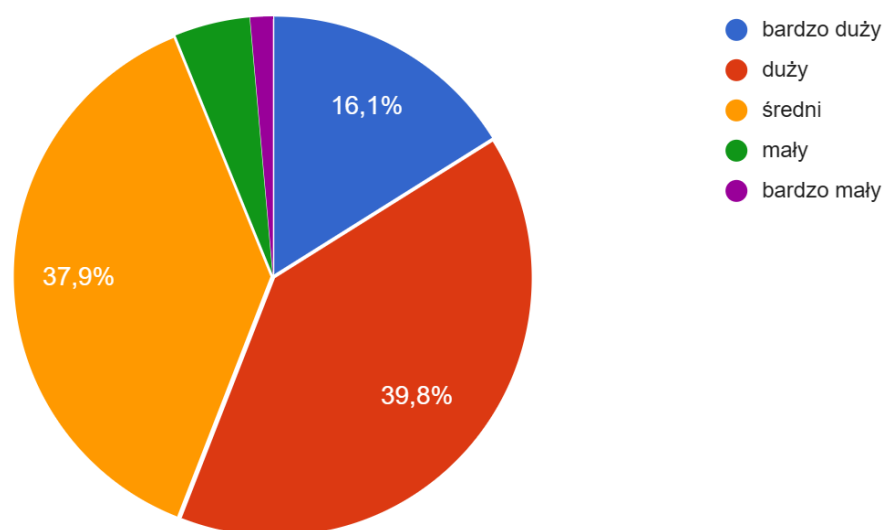

RYSUNEK 2. PODZIAŁ ANKIETOWANYCH NA GRUPY WIEKOWE [ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE ANKIETYZACJI].

➤ Poziom zadowolenia mieszkańców z zamieszkania w gminie Lasowice Wielkie

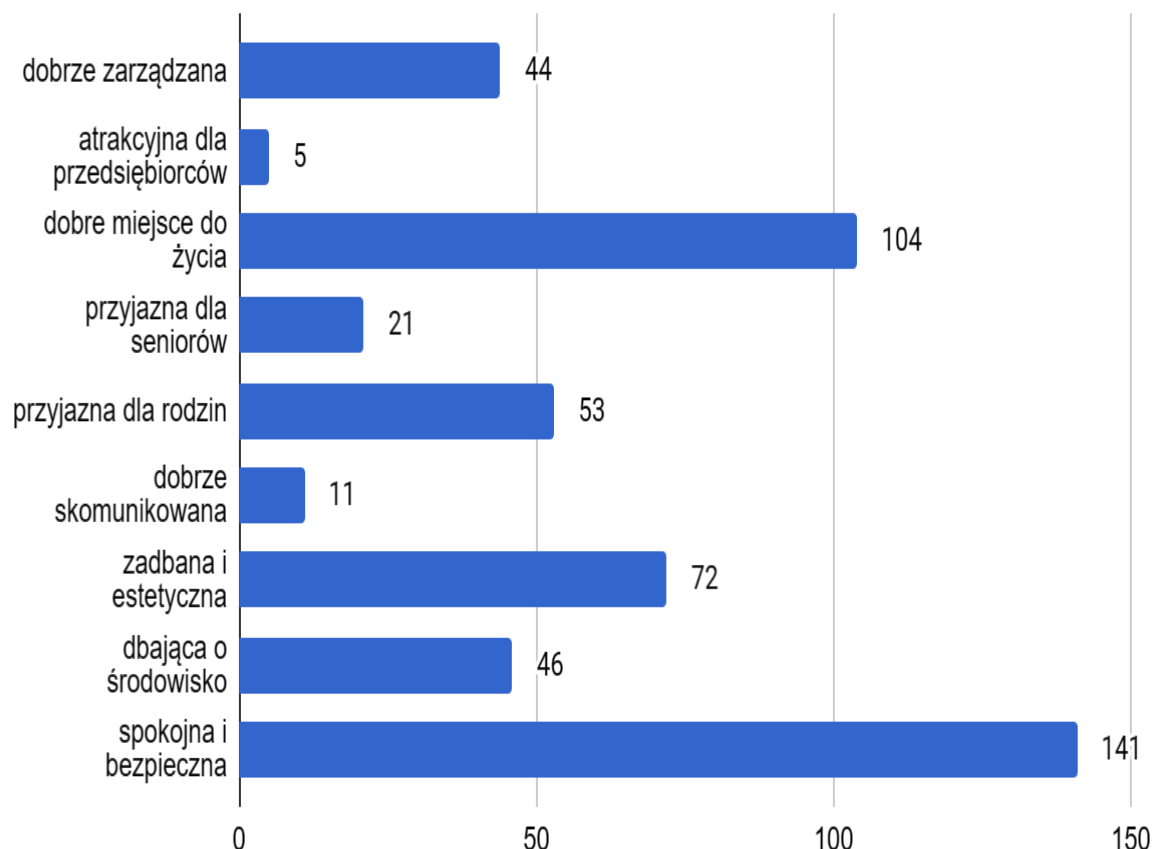
Odpowiadając na pytanie dotyczące poziomu zadowolenia mieszkańców z tego, że mieszkają w gminie Lasowice Wielkie większość ankietowanych (55,9%) wysoko lub bardzo wysoko ocenia poziom swojego zadowolenia z racji zamieszkania na tym terenie. Tylko niewielki procent respondentów wskazał, że poziom zadowolenia z zamieszkania w gminie ocenia nisko (4,7%) lub bardzo nisko (1,4%). Średnio zadowolonych z zamieszkania w gminie Lasowice Wielkie jest 37,9% mieszkańców.

RYSUNEK 3. POZIOM ZADOWOLENIA MIESZKAŃCÓW Z ZAMIESZKANIA W GMINIE LASOWICE WIELKIE [ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE ANKIETYZACJI].

➤ Ocena gminy pod względem wybranych dziedzin życia

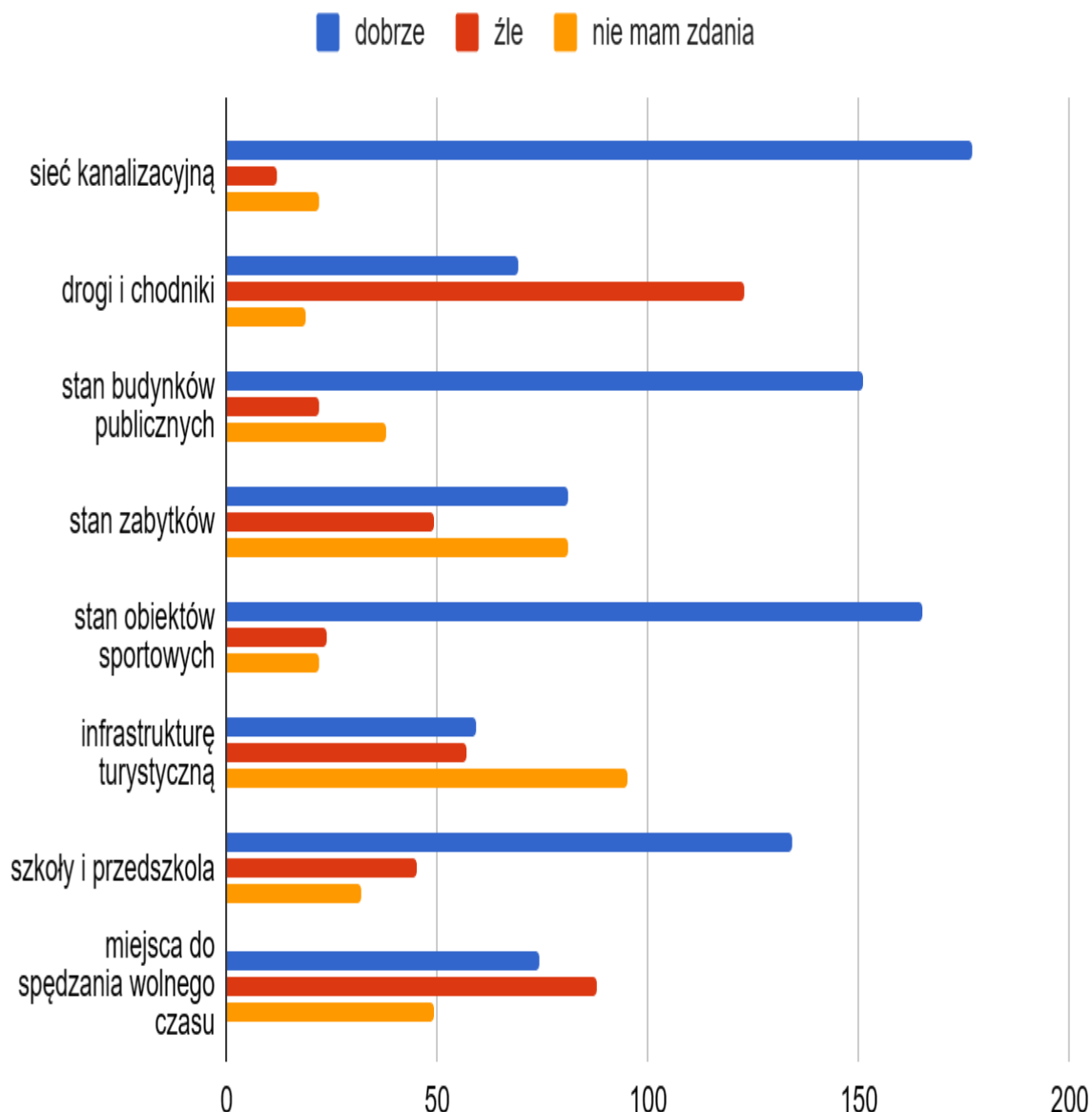
Odpowiadając na pytanie dotyczące tego, czy dane określenie pasuje do gminy Lasowice Wielkie ankietowani ocenili, że gmina jest przede wszystkim spokojna i bezpieczna oraz jest dobrym miejscem do życia. Wielu mieszkańców oceniło także, że gmina jest zadbana i estetyczna, przyjazna dla rodzin, dbająca o środowisko oraz dobrze zarządzana. Najmniej pasującymi do gminy Lasowice Wielkie określeniami według ankietowanych są: atrakcyjna dla przedsiębiorców oraz dobrze skomunikowana.

RYSUNEK 4. OCENA GMINY POD WZGLĘDEM WYBRANYCH DZIEDZIN ŻYCIA [ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE ANKIETYZACJI].

➤ Ocena stanu infrastruktury w gminie

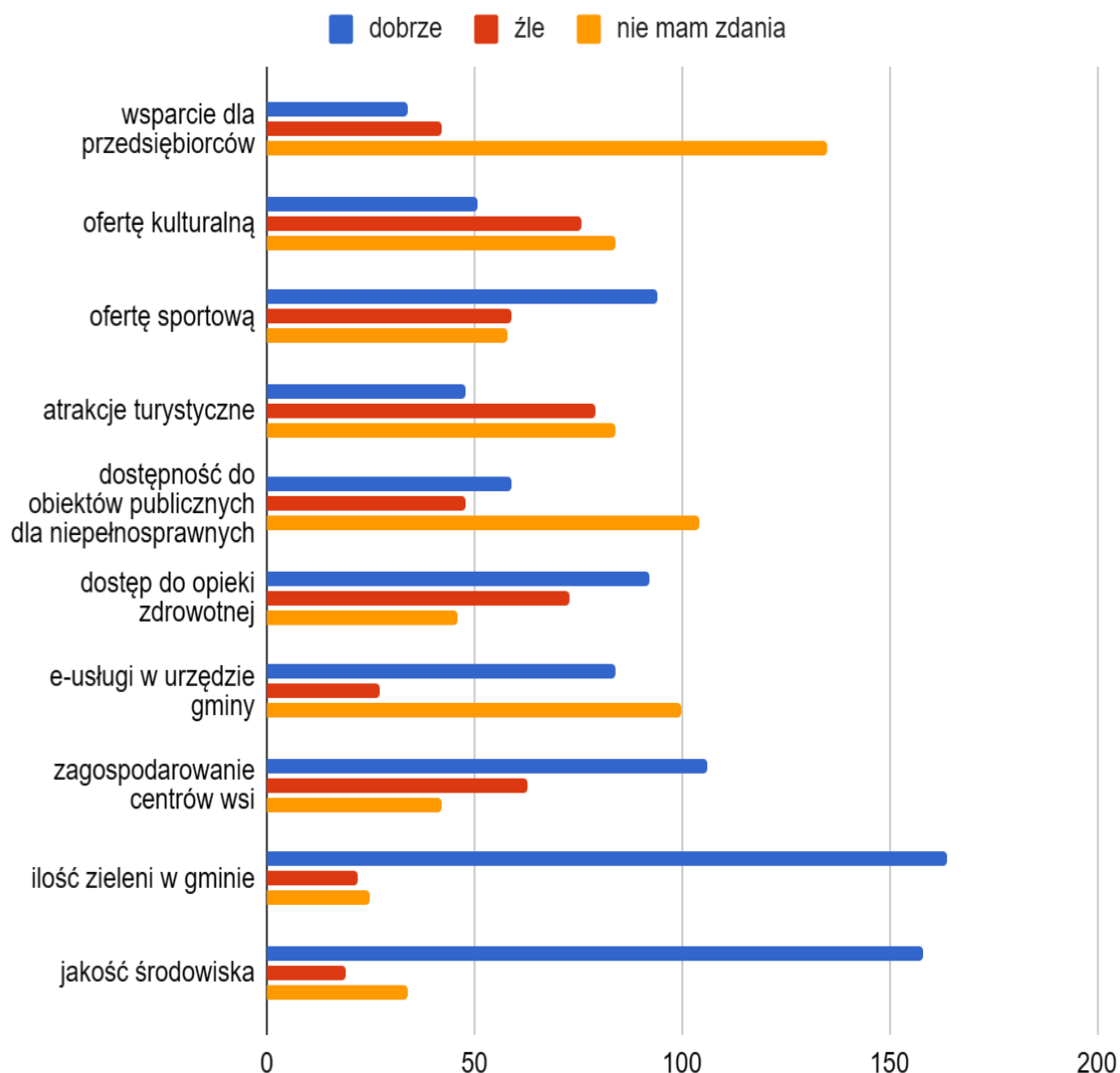
Na pytanie o ocenę infrastruktury w gminie (dobrze, źle lub nie mam zdania), ankietowani odpowiedzieli, że w najlepszym stanie są kolejno: sieć kanalizacyjna, obiekty sportowe oraz budynki publiczne, natomiast w najgorszym stanie technicznym kolejno: drogi i chodniki oraz miejsca do spędzania wolnego czasu.

RYSUNEK 5. OCENA STANU INFRASTRUKTURY W GMINIE LASOWICE WIELKIE [ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE ANKIETYZACJI].

➤ Ocena stanu i funkcjonowania wybranych sektorów

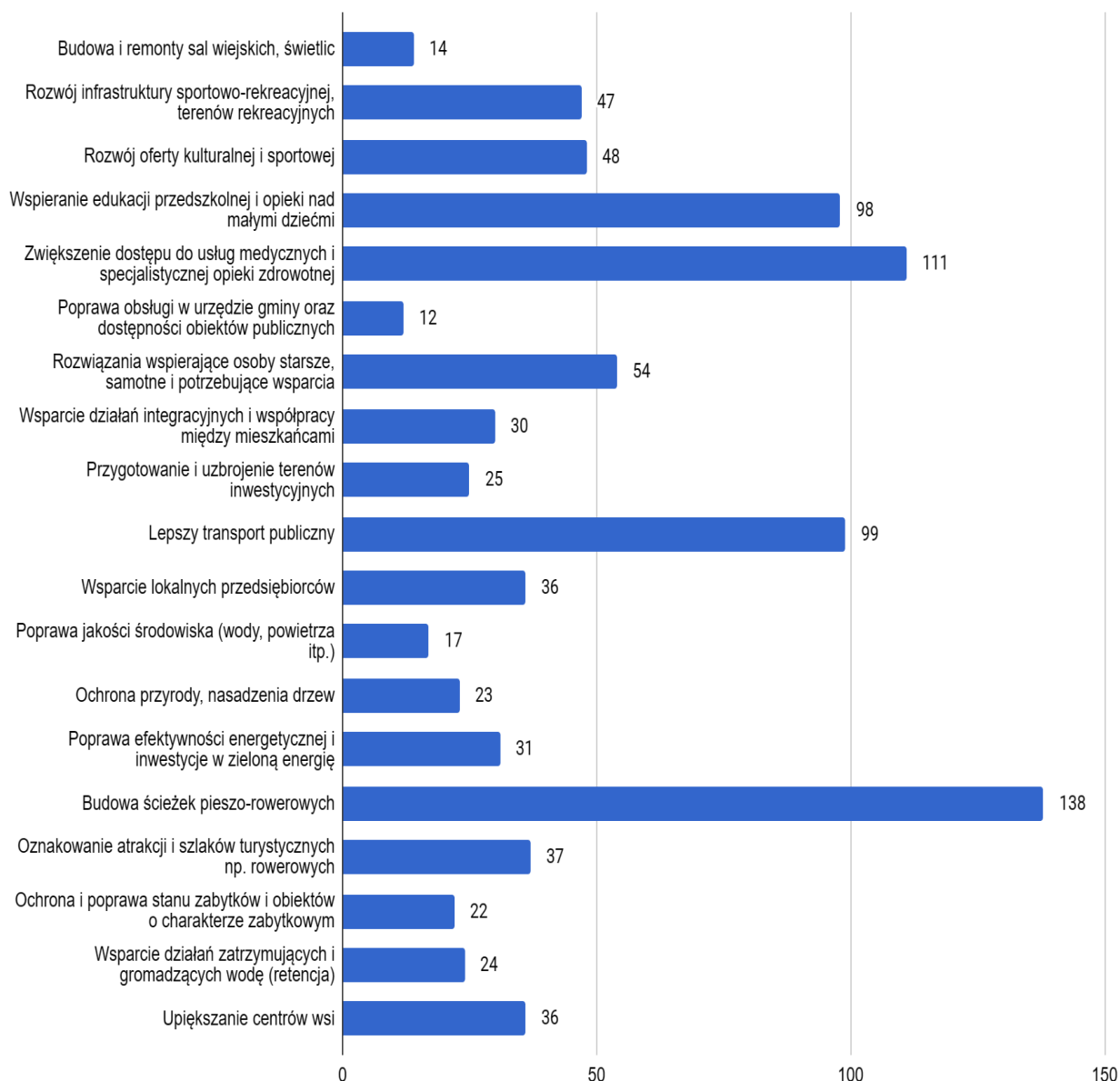
Odpowiadając na pytanie dotyczące tego, jak mieszkańcy oceniają w gminie stan i funkcjonowanie wybranych sektorów (dobrze, źle lub nie mam zdania) ankietowani najlepiej postrzegają w gminie Lasowice Wielkie: ilość zieleni i jakość środowiska. Najniżej ocenili atrakcje turystyczne i ofertę kulturalną.

RYСУNEK 6. OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA WYBRANYCH SEKTORÓW W GMINIE [ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE ANKIETYZACJI].

➤ Wskazanie najważniejszych kierunków rozwoju gminy na najbliższe lata

Odpowiadając na pytanie dotyczące tego, co jest najważniejsze dla rozwoju gminy na najbliższe lata w gminie Lasowice Wielkie (ankietowani mogli wybrać do 5 odpowiedzi) mieszkańcy wybrali następujące działania priorytetowe: budowę ścieżek pieszo-rowerowych oraz zwiększenie dostępu do usług medycznych i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Kolejne ważne działania to: lepszy transport publiczny oraz wspieranie edukacji przedszkolnej i opieki nad małymi dziećmi. Najmniej pilne działania do realizacji w gminie Lasowice Wielkie według ankietowanych to: poprawa obsługi w urzędzie gminy oraz dostępności obiektów publicznych, budowa i remonty sal wiejskich i świetlic oraz poprawa jakości środowiska (wody, powietrza itp.).

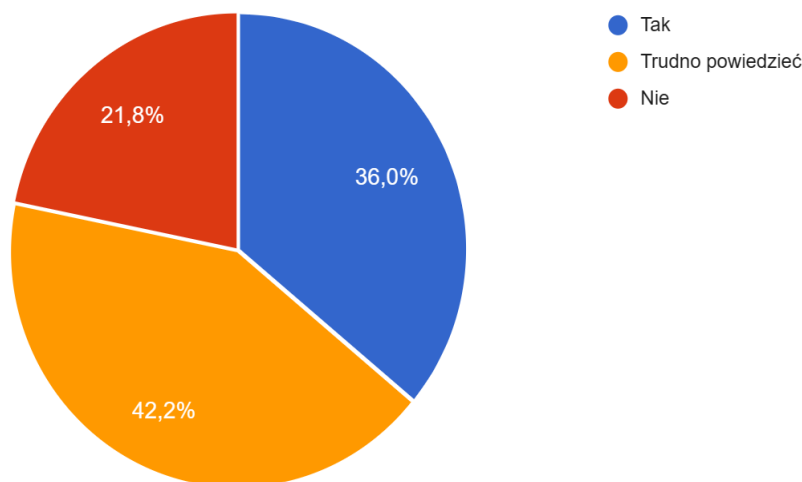

RYСУNEK 7. NAJWAŻNIEJSZE KIERUNKI ROZWOJU GMINY NA NAJBLIŻSZE LATA [ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE ANKIETYZACJI].

Ponadto mieszkańcy wskazali dodatkowe propozycje działań: budowę i remonty dróg, budowę chodników i progów zwalniających oraz otwarcie żłobka i domu seniora.

➤ Ocena urzędu gminy pod względem skuteczności informowania mieszkańców o swoich działaniach, imprezach, wydarzeniach?

Mieszkańcy stwierdzili, że generalnie nie znają odpowiedzi na to pytanie. Z pośród pozostałych, większość uważa, że władze gminne wystarczająco przekazują informacje o prowadzonych działaniach.

RYSUNEK 8 . CZY WŁADZE GMINNE W WYSTARCZAJĄCYM STOPNIU PRZEKAZUJĄ INFORMACJE O SWOICH DZIAŁANIACH, IMPREZACH, WYDARZENIACH? [ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE ANKIETYZACJI].

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT została opracowana na podstawie wniosków z diagnozy stanu gminy oraz wniosków z prac grupy roboczej nad strategią. Analiza SWOT to narzędzie podsumowujące prace analityczne prowadzone na etapie diagnozy. Pozwala wyciągnąć wnioski na temat relacji zachodzących pomiędzy uwarunkowaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi o charakterystyce pozytywnej i negatywnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Społeczeństwo</p> <ol style="list-style-type: none"> Niższy niż w innych gminach odsetek osób korzystających z pomocy społecznej Wyraźnie niższy niż w innych gminach odsetek osób bezrobotnych Samodzielne i aktywne organizacje pozarządowe (również w pozyskiwaniu środków finansowych), w tym sportowe, OSP, grupy odnowy wsi oraz rady sołeckie Aktywne i liczne (4) orkiestry dęte z udziałem dzieci i młodzieży, artystka ludowa w Laskowicach – ozdabianie porcelany „wzór opolski” Ciekawe imprezy kulturalne i integracyjne (Spotkania z kulturą, Turniej siatkówki plażowej, Zawody dekarzy, Noc świętojańska) Dobra dostępność bibliotek, bogaty 	<p>Społeczeństwo</p> <ol style="list-style-type: none"> Systematyczny spadek liczby ludności i utrwalenie ujemnego przyrostu naturalnego Starzenie się mieszkańców gminy, wzrost zapotrzebowania na usługi dedykowane osobom starszym Duży odsetek mieszkańców przebywających za granicą, co przekłada się m.in. na bardzo niską aktywność wyborczą mieszkańców Słaba dostępność do usług medycznych i aptek na terenie gminy (przychodnie krótko czynne lub okresowo zamknięte, mała liczba aptek) Słaba świadomość mieszkańców dotycząca zdrowia, aktywności fizycznej, profilaktyki Systematyczny spadek liczby uczniów w szkołach, wiek znacznej liczby nauczycieli 50+

<p>i systematycznie uzupełniany księgozbiór</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Miejsca spotkań i propagowania kultury (sale wiejskie) w każdej miejscowości (oprócz Szumiradu) 8. Nowoczesne, dobrze wyposażone i zarządzane placówki oświatowe 9. Wysoki poziom nauczania potwierdzony wynikami egzaminów zewnętrznych 10. Dostęp do placów zabaw, siłowni zewnętrznych, boisk prawie w każdej wsi 11. Liczni pszczelarze i działalność EKO-SPA w Chocianowicach 12. Produkcja naturalnych serów kozich w gospodarstwie w Chudobie 13. Wioski tematyczne – Chudoba, Jasienie, Chocianowice, Laskowice 14. Bardzo dobrze wyszkolone i wyposażone jednostki OSP 15. Wysoka skuteczność pozyskiwania środków zewnętrznych, doświadczenie organizacji i mieszkańców w realizacji projektów 16. Bardzo dobry kontakt mieszkańców z władzami gminy 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Brak miejsc w przedszkolach (oprócz Laskowic) i niedostosowanie godzin otwarcia do pracujących rodziców 8. Brak żłobka 9. Niewystarczająca opieka dla osób starszych i samotnych, brak miejsc opieki 10. Brak domu kultury 11. Słabe wykorzystanie obiektów kulturalnych i sportowych (potrzeba dodatkowych zajęć, animatorów, regularnie otwartych świetlic) 12. Słabe uczestnictwo mieszkańców w ofercie sportowej 13. Brak dużych, regionalnych wydarzeń i imprez na terenie gminy 14. Brak komisariatu policji 15. Słabe skomunikowanie wewnętrzne i zewnętrzne poprzez transport publiczny 16. Nieuregulowany stan prawny opuszczonych posesji 17. Brak dostępu do szerokopasmowego internetu 18. Niezadowalający stan techniczny dróg lokalnych, brak chodników, 19. Brak dróg dla rowerów i ścieżek pieszo-rowerowych
<p>Gospodarka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dobra dostępność komunikacyjna gminy (droga ekspresowa, drogi krajowe i wojewódzka, gęsta sieć dróg lokalnych, linia kolejowa) 2. Wyznaczone tereny inwestycyjne w dokumentach planistycznych 3. Atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe sprzyjające rozwojowi turystyki 4. Wysoka renoma istniejących restauracji (Szumirad, Chocianowice) – liczni goście spoza gminy 	<p>Gospodarka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mała aktywność gospodarcza mieszkańców (bardzo niski wskaźnik przedsiębiorczości) 2. Małe zainteresowanie zakładaniem gospodarstw ekologicznych, duża odległość od rynków zbytu 3. Brak terenów inwestycyjnych będących własnością gminy lub należących do jednego właściciela 4. Brak planu miejscowego dla całej gminy 5. Brak dużych przedsiębiorstw generujących dochód i miejsca pracy 6. Niewykorzystany potencjał turystyczny, nieliczne obiekty noclegowe i gastronomiczne (Chocianowice, Szumirad, Trzebiszyn)
<p>Środowisko przyrodniczo-kulturowe</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czyste środowisko przyrodnicze, brak przemysłu 2. Duża lesistość gminy - około 58,6% 3. Większość gminy objęta ochroną – formy ochrony przyrody zajmują 91% powierzchni 	<p>Środowisko przyrodniczo-kulturowe</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zanieczyszczenie rzek 2. Zanieczyszczenie powietrza w sezonie grzewczym (zbyt niski odsetek mieszkań z centralnym ogrzewaniem, dominacja źródeł ciepła na paliwa stałe)

<p>gminy, w tym Natura 2000 i rezerwy</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Bogaty system hydrograficzny – liczne doliny rzeczne i niewielkie zbiorniki wodne (stawy) 5. Brak obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi 6. Bardzo dobrze funkcjonujący system gospodarowania odpadami (100% mieszkańców w systemie, dodatkowy odzysk PET i makulatury) 7. Wysoki odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (ok. 74%) i wodociągowej (97%) 8. Szlak drewnianych kościołów (5 obiektów) 9. Atrakcje turystyczne – mumia w kościele w Laskowicach, oryginalny kościół w Tułach zaprojektowany przez znanego architekta (Alexisa Langerera), młyn w Tułach 10. Zespoły pałacowo-parkowe (Tuły, Wędrynia, Lasowice Małe) 11. Harmonijny krajobraz wiejski i zadbane wioski (obejścia i przestrzeń publiczna) 12. Potencjał dla rozwoju turystyki wiejskiej, weekendowej 13. Potencjał dla rozwoju rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa rolno 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Narażenie na ponadnormatywny hałas przy drogach krajowych 4. Wzrost masy wytworzonych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca 5. Mały stopień zgazyfikowania (tylko część m. Chocianowice) 6. Słaba świadomość ekologiczna mieszkańców (palenie śmieci) 7. Duży odsetek słabych gleb (prawie połowa) 8. Niezadowalający stan techniczny części obiektów zabytkowych, w tym drewnianych kościołów i zespołów pałacowo-parkowych, kapliczek i krzyży przydrożnych 9. Niewystarczająca mała infrastruktura turystyczna i miejsca odpoczynku 10. Brak oznakowanych szlaków turystycznych 11. Słaba promocja walorów turystycznych
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Spadkowy trend osób korzystających z pomocy społecznej, wyższy poziom życia 2. Niskie bezrobocie 3. Rozwój nowoczesnych technologii i e-gospodarki 4. Wzmocnienie rynku pracy imigracją z wschodniej granicy 5. Napływ uczniów z Ukrainy 6. Polityka sprzyjająca rozwojowi obszarów wiejskich 7. Wzrost zainteresowania związanego ze zdrowym żywieniem i produktami ekologicznymi 8. Moda na aktywny odpoczynek w różnych formach i zdrowy styl życia 9. Wzrost zainteresowania turystyką kwalifikowaną i wiejską 10. Polityka ekologiczna państwa i UE kładąca duży nacisk na ochronę środowiska, w tym czystość wód, powietrza i OZE 11. Inwestycje związane ze zmianą klimatu (retencja, zielono-niebieska infrastruktura) 12. Możliwość korzystania ze środków funduszy Unii Europejskiej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoka inflacja - wzrost cen towarów i usług 2. Trudności z pozyskaniem pracowników 3. Niestabilna sytuacja międzynarodowa (wojna w Ukrainie) 4. Wzrost cen paliw (węgiel, drewno/ benzyna, ropa, gaz) 5. Marginalizacja i wyludnienie obszarów wiejskich, odpływ młodzieży do większych miast i za granicę 6. Starzenie się społeczeństwa 7. Anonimowość społeczna 8. Globalizacja i produkcja masowa prowadząca do spadku konkurencyjności tradycyjnych lokalnych firm 9. Biurokracja, skomplikowane procedury przy zakładaniu gospodarstw ekologicznych, wytwarzania lokalnych produktów 10. Zagrożenia związane ze zmianą klimatu (powódzie i susza), zanieczyszczeniem środowiska i utratą bioróżnorodności 11. Niewystarczające zewnętrzne finansowanie oświaty

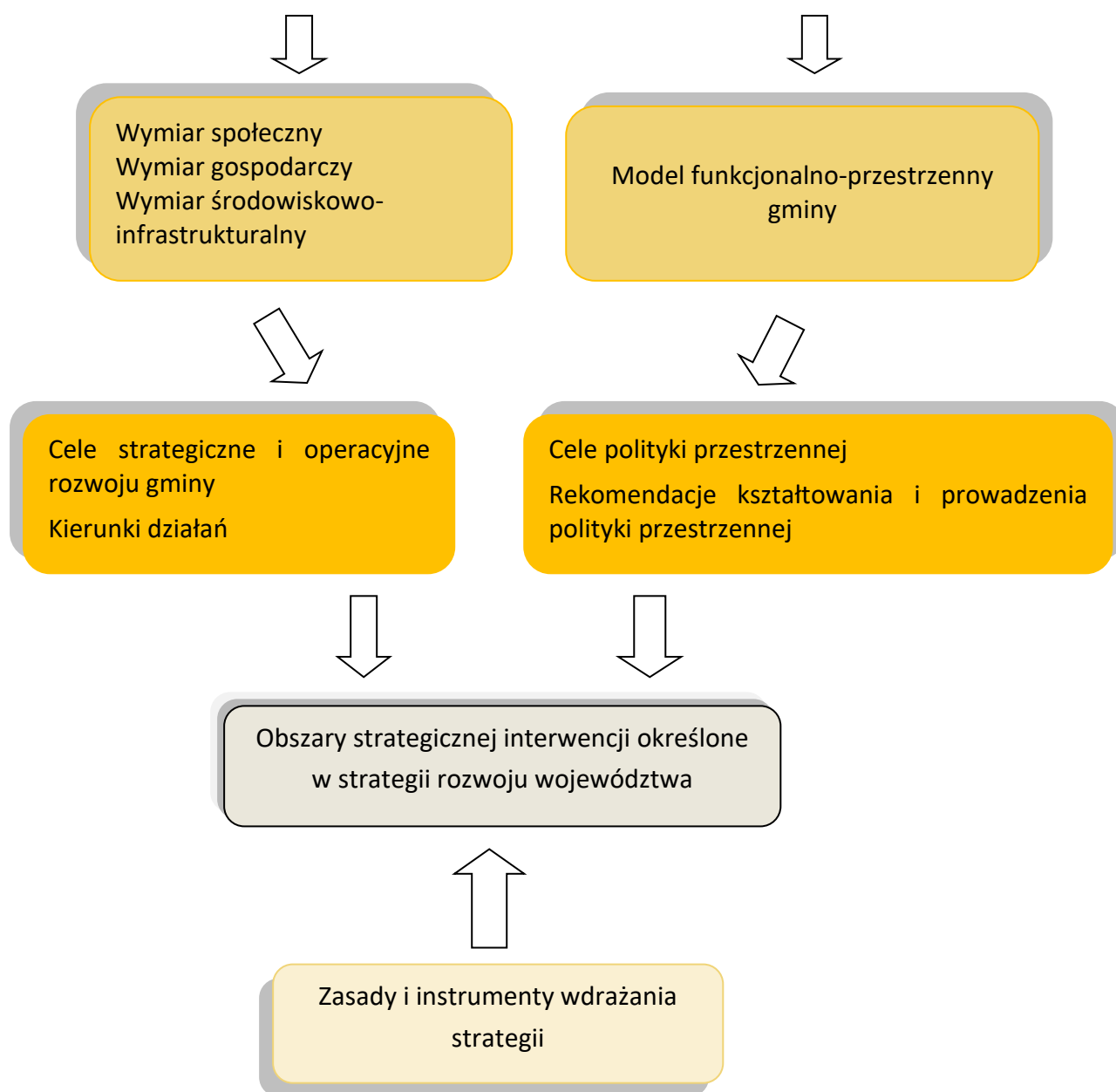
[Źródło: opracowanie własne]

5. WIZJA ROZWOJU GMINY

Wizja rozwoju gminy to inaczej idealny obraz przyszłości, do którego się dąży i który służy do opisu gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

Gmina Lasowice Wielkie w 2030 roku jest atrakcyjna dla inwestorów i turystów, a dla mieszkańców jest przyjaznym i zadbanym miejscem z dostępną infrastrukturą oraz bogatą ofertą kulturalną i sportową.

RYSUNEK 8. POLITYKA ROZWOJU GMINY [ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE]

6. CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM

Cele sformułowano w odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnostycznym, dla lepszego wykorzystania istotnych zasobów i potencjałów gminy. Określono je w wyniku przeprowadzonych prac kameralnych i analiz statystycznych oraz zidentyfikowanych przez mieszkańców szans i problemów rozwojowych. Założeniem struktury celów jest realizacja wizji rozwoju gminy, na który cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań powinny mieć bezpośredni i pośredni wpływ.

Cele strategiczne i operacyjne:

- przyczyniają się do realizacji wizji rozwoju gminy,
- są powiązane z zidentyfikowanymi kluczowymi problemami/wyzwaniami,
- wynikają z analizy SWOT,
- adresowane są do wszystkich mieszkańców gminy,
- określone zostały w trzech obszarach: społeczeństwo, gospodarka i środowisko,
- posiadają wymiar przestrzenny określony w ramach struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy i obszaru strategicznej interwencji,
- spełniają kryterium SMART - są: specyficzne, mierzalne, osiągalne, istotne i określone w czasie.

Najważniejszym założeniem polityki rozwoju gminy jest rozwój zrównoważony, co oznacza, że **cele strategiczne opierają się na zasadach zrównoważonego rozwoju**. Idea zrównoważonego rozwoju wymaga zapewnienia równowagi pomiędzy potrzebą człowieka do osiągania celów idących w parze z oczekiwaniami cywilizacyjnymi, a jego prawem do funkcjonowania w zgodzie z naturą i potrzeby do obcowania z nią w jej najzdrowszej formie. Inaczej mówiąc „**zrównoważony rozwój to taki rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie**”.

6.1. Cele strategiczne

Urzeczywistnienie wizji rozwoju gminy będzie możliwe w przypadku osiągnięcia wyznaczonych trzech celów strategicznych.

I. Gmina przyjazna dla mieszkańców

Głównym zidentyfikowanym problemem i wyzwaniem z jakim musi poradzić sobie gmina jest duży odsetek mieszkańców przebywających za granicą, a także ujemny przyrost naturalny, co powoduje systematycznie zmniejszającą się liczbę mieszkańców, przy wzrastającym udziale osób starszych. Jednym z możliwych rozwiązań jest podniesienie komfortu życia oraz stworzenie takich warunków, aby zachęcić do powrotu mieszkańców przebywających za granicą

oraz zmniejszyć odpływ osób, w szczególności młodych do miast i za granicę, a także stworzyć przyjazną atmosferę do osiedlania się nowych mieszkańców.

Konieczne działania związane są także z zakwalifikowaniem gminy Lasowice Wielkie do gmin o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług w województwie opolskim⁴.

Większość ludzi dokonując wyboru miejsca zamieszkania, oprócz dostępności do miejsc pracy, kieruje się także czynnikami związanymi z jakością i komfortem codziennego życia. Pod tym ogólnym hasłem kryją się oczekiwania związane z pełnym uzbrojeniem terenów mieszkalnych w infrastrukturę, przyjaznym zagospodarowaniem przestrzeni wiejskiej, wysoką jakością usług ochrony zdrowia, edukacji oraz opieki nad małymi dziećmi i seniorami.

Dla mieszkańców bardzo ważne jest także bezpieczne przemieszczanie się pomiędzy miejscem zamieszkania, a terenami usług, co mogą zagwarantować ścieżki pieszo-rowerowe i chodniki. Jednocześnie mieszkańcy oczekują także zaspokojenia potrzeb związanych z atrakcyjnym spędzaniem wolnego czasu tj. odpowiednią infrastrukturą oraz bogatą ofertą kulturalną, sportowo-rekreacyjną, a także integracyjną, która pozwala zacieśniać relacje sąsiedzkie i lokalne oraz kultywować miejscowe tradycje.

II. Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów

Gmina Lasowice Wielkie jest gminą rolniczą, ale z dużym udziałem lasów i terenów chronionych. Jej znaczący potencjał turystyczny jest niewykorzystany, w związku z czym rozwój aktywności gospodarczej powinien naturalnie kierować się coraz silniej w tę stronę. Bariery w tym zakresie jest przede wszystkim słabe wykorzystanie zasobów kulturowych i przyrodniczych, a w szczególności brak oznakowanych szlaków turystycznych oraz atrakcji przyciągających odwiedzających (udostępnione i opisane zabytki, miejsca odpoczynku, duże imprezy o randze regionalnej). Pod kątem wykorzystania turystycznego niezbędna jest ochrona harmonijnego krajobrazu, unikanie lokalizowania obiektów dysharmonijnych i dbanie o urozmaiconą strukturę przyrodniczą (aleje drzew, zieleń przywodna i śródpolna, oczka wodne, łąki). Istotna jest także dbałość o obiekty o charakterze zabytkowym i ich promocja.

Prawdopodobnie w związku z dużą migracją zarobkową mieszkańców za granicę, gmina charakteryzuje się małą aktywnością gospodarczą mieszkańców, co może być barierą w wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań i wzroście przedsiębiorczości ogółem. Odczuwalnym problemem jest także brak dużych firm, które gwarantują dochody dla gminy, zatrudnienie mieszkańców i rozwój mniejszych firm - podwykonawców. Mimo niewątpliwego atutu takiego jak dobra dostępność komunikacyjna (droga ekspresowa i drogi krajowe) barierą są niewystarczająco przygotowane duże tereny inwestycyjne (brak terenów będących własnością gminy lub należące do jednego właściciela, brak uzbrojenia wyznaczonych terenów).

---

⁴ Uchwała nr XXXIV/355/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 4.10.2021 r. w sprawie przyjęcia *Strategii rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030*

Rozwojowi małych firm lokalnych sprzyja różnego typu wsparcie ze strony samorządu m.in. inicjowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz przedsiębiorczości, wsparcie przy tworzeniu grup producenckich, klastrów oraz różnego typu wsparcie w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej. Pomoc powinna być także ukierunkowana na optymalne wykorzystanie warunków naturalnych, zakładanie gospodarstw ekologicznych czy ułatwianie zbytu towarów.

III. Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu

Środowisko przyrodniczo-kulturowe stanowi znaczący potencjał rozwojowy gminy oraz element jakości życia mieszkańców. Stan środowiska naturalnego w gminie warunkuje jego główna funkcja tj. rolnictwo i brak dużych, przemysłowych źródeł zanieczyszczenia.

Konieczne są działania poprawiające czystość wód, w tym tworzenie stref buforowych przy ciekach i rowach. Ważne dla zdrowia mieszkańców są także działania ograniczające emisję pyłów do powietrza na terenach zabudowanych, rozwój infrastruktury technicznej, inwestowanie w zieloną energię, ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów i ich prawidłowa segregacja itp. Kurcząca się zasoby wody oraz skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych to czynniki, które zaczynają coraz bardziej decydować o jakości życia i prowadzeniu gospodarki rolnej. Działania związane z adaptacją do zmian klimatu to niezbędny krok prowadzący do ograniczenia poważnych problemów, od których zależy dalszy rozwój i dobrobyt mieszkańców.

Zrównoważony rozwój zachowujący zasoby i walory środowiska dla następnych pokoleń wymaga także rewolucji w myśleniu i działaniu jednostek. W związku z tym wciąż niezbędna jest szeroko pojęta edukacja ekologiczna oraz kształtowanie postaw we wszystkich grupach wiekowych.

TABELA 1. POWIĄZANIA POMIĘDZY CELAMI STRATEGICZNYMI I OPERACYJNYMI, A KLUCZOWYMI PROBLEMAMI/WYZWANIAMAMI

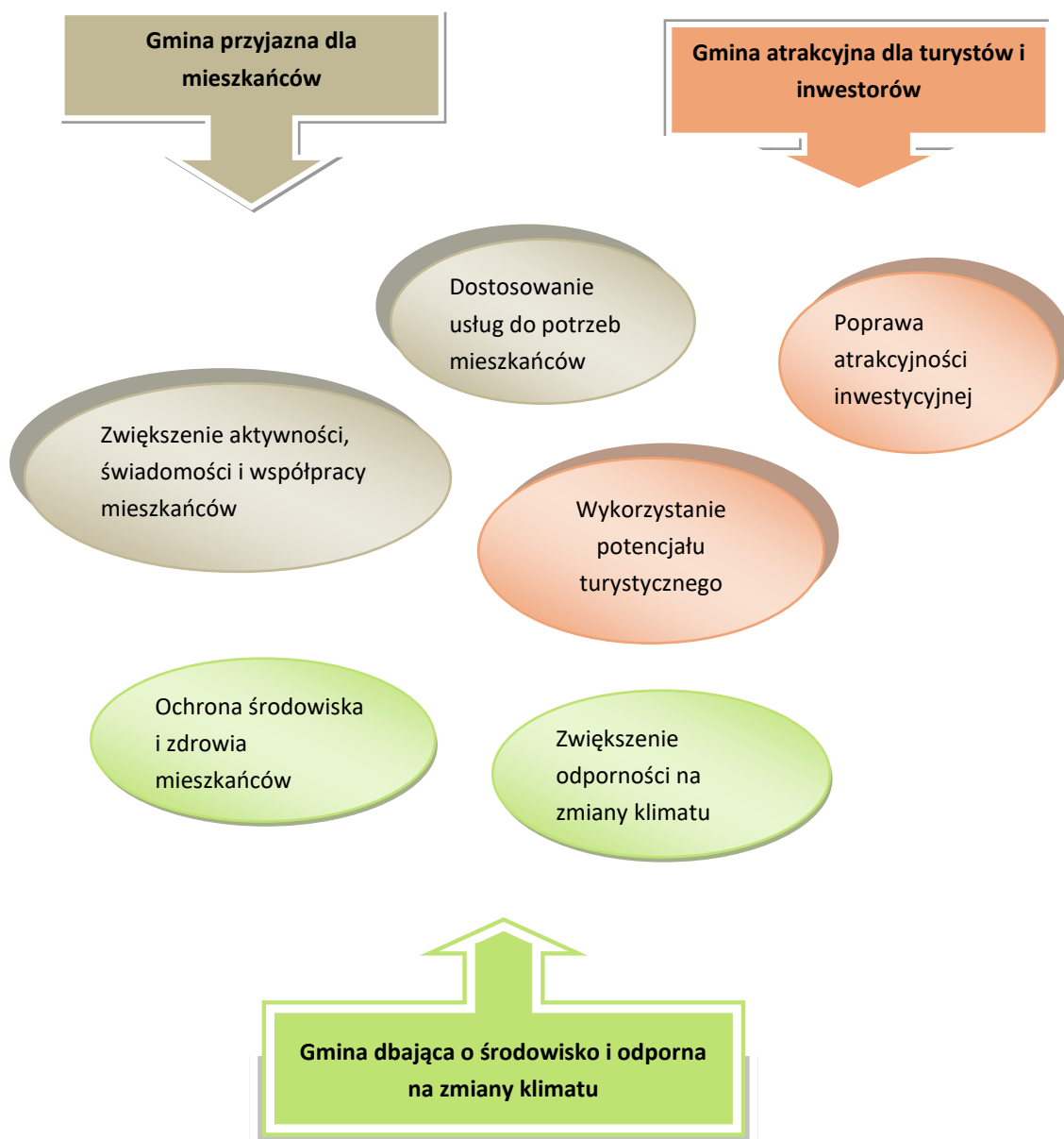
Wyzwania/problemy	Gmina przyjazna dla mieszkańców		Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów		Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu	
	Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców	Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców	Wykorzystanie potencjału turystycznego	Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej	Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców	Zwiększenie odporności na zmiany klimatu
systematyczny spadek liczby mieszkańców gminy						
proces starzenia się mieszkańców						

duży odsetek mieszkańców przebywających za granicą						
niewykorzystany potencjał turystyczny						
brak dużych firm, dla których pracują liczni podwykonawcy						
brak uzbrojonych dużych terenów inwestycyjnych						
mała aktywność gospodarcza mieszkańców						
słabe skomunikowanie wewnętrzne i zewnętrzne poprzez transport publiczny						
słabe wykorzystanie obiektów kulturalnych i sportowych						
niewystarczająca opieka dla osób starszych i małych dzieci, brak miejsc opieki						
słaba świadomość ekologiczna mieszkańców						
zanieczyszczenie powietrza na terenach zabudowanych - niska emisja, zła jakość wód powierzchniowych i narażenie na hałas						
zmiany klimatu						

[Źródło: opracowanie własne]

6.2. Cele operacyjne i kierunki działań

Cele operacyjne uszczegóławiają cele strategiczne, a kierunki działań określają potrzebne interwencje. Wymienione działania nie mają charakteru zamkniętego, co oznacza, że mogą być uzupełniane i rozbudowywane na etapie wdrażania dokumentu. Wszystkie cele operacyjne i kierunki działań wpływają i prowadzą do realizacji celów strategicznych, a przez to wizji rozwoju gminy, zarówno bezpośrednio, jak i w sposób pośredni. W związku z czym należy je traktować łącznie, ponieważ wszystkie oddziałują na siebie nawzajem.

RYSUNEK 9. CELE OPERACYJNE NA TLE CELÓW STRATEGICZNYCH [OPR.WŁASNE]

Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców

Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców

Założeniem tego celu jest podniesienie dostępności i jakości różnego rodzaju usług m.in. dzięki zapewnieniu mieszkańcom możliwości korzystania z różnorodnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej, a także dostępu do wysokiej jakości kształcenia szkolno-przedszkolnego oraz opieki nad małymi dziećmi. Ważne jest także stworzenie rozwiązań pozwalających na przemieszczanie się i efektywne korzystanie z usług. Za dostępnością kryją się potrzeby bezpiecznego dojazdu do centrów miejscowości - miejsc lokalizacji większości usług, co jest związane z koniecznością rozbudowy dróg pieszo-rowerowych oraz rozwojem transportu

publicznego. Zgłaszaniem przez mieszkańców ważnym problemem wymagającym rozwiązania jest także niesatysfakcjonujący dostęp do usług ochrony zdrowia. Istotne jest w tym względzie zapewnienie rozwiązań wspierających podstawową opiekę zdrowotną, w tym przede wszystkim dostosowanie godzin pracy przychodni do potrzeb mieszkańców.

Na zadowolenie mieszkańców wpływa również poziom usług świadczonych przez administrację gminną. Na poprawę jakości usług w tym zakresie składa się zarówno warstwa infrastrukturalna (wyposażenie, systemy komputerowe itp.), jak i zasoby ludzkie (kompetencje i poziom motywacji). Równocześnie wskazuje się na konieczność stworzenia przestrzeni spełniającej potrzeby czasu wolnego i miejsc spotkań. Samorządy gminne, przy wsparciu władz regionalnych, będą także realizować kompleksowe programy rewitalizacji. Będą one obejmować interwencje na obszarach, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska społeczne, a także gospodarcze, środowiskowe czy przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne. Przewiduje się działania w tym zakresie na rzecz lokalnych społeczności.

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- I.1.1. Podniesienie dostępności przestrzeni i obiektów publicznych oraz jakości usług administracji, rewitalizacja** (działania na rzecz rozwoju transportu publicznego, poprawa jakości dróg i chodników, budowa ścieżek pieszo-rowerowych, poprawa dostępności do usług i obiektów publicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych, działania na rzecz rewitalizacji, w tym przestrzeni publicznej i dostosowanie jej do charakteru miejsca i potrzeb mieszkańców oraz osób z niepełnosprawnościami, poprawa warunków pracy i jakości wyposażenia oraz podnoszenie kompetencji i motywacji wśród pracowników administracji publicznej, rozwój e-usług świadczonych w całości lub częściowo przez Internet, digitalizacja zasobów)
- I.1.2. Działania wspierające edukację szkolno-przedszkolną i opiekę nad małymi dziećmi** (utworzenie żłobka, zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach i dostosowanie godzin opieki nad dziećmi do potrzeb pracujących rodziców, modernizacja infrastruktury i wyposażenie obiektów, rozwijanie oferty zajęć edukacyjnych i ruchowych, w tym pozalekcyjnych, podnoszenie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych nauczycieli, działania na rzecz zapobiegania problemom psychicznym dzieci i młodzieży)
- I.1.3. Wsparcie rozwiązań umożliwiających dostęp do aptek, usług medycznych i specjalistycznej opieki zdrowotnej** (działania na rzecz rozbudowy i modernizacji infrastruktury ochrony zdrowia oraz poprawy dostępności usług medycznych (godziny pracy przychodni), poprawa dostępności do specjalistycznych usług profilaktycznych i diagnostycznych, prowadzenie i wspieranie działań profilaktycznych)

I.1.4. Budowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej (działania na rzecz rozwoju oraz poprawy stanu istniejącej infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, budowa, remonty i doposażenie obiektów).

Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców

Założeniem tego celu są szeroko pojęte działania związane z aktywizacją i integracją mieszkańców m.in. poprzez rozwój oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, a także zachowanie elementów tradycji i zwyczajów lokalnych. Przewiduje się szereg działań ukierunkowanych i aktywizujących osoby starsze, opiekę nad osobami potrzebującymi wsparcia stałego (osoby starsze, niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem) oraz stworzenie ośrodka dziennego pobytu/domu opieki (seniora).

W zakresie wsparcia oddolnych inicjatyw integracyjnych i międzypokoleniowych konieczna jest realizacja działań bezpośrednich (adresowanych do określonych grup mieszkańców, sołtysów) i pośrednich (adresowana do organizacji pozarządowych prowadzących różnego typu działania na rzecz mieszkańców) oraz zapewnienie odpowiedniej infrastruktury. Istotne jest również wypracowanie skutecznych metod komunikacji między organizatorami wydarzeń, a ich odbiorcami. Założeniem tego celu jest również podniesienie świadomości mieszkańców poprzez różnego typu działania edukacyjne i informacyjne.

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

I.2.1. Rozwój oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej (zapewnienie mieszkańcom dostępności do szerokiej oferty kulturalnej, zwiększenie atrakcyjności i różnorodności oferty kulturalnej i sportowej oraz dostosowanie oferty do wszystkich grup wiekowych, w szczególności dzieci i młodzieży oraz seniorów, zapewnienie wysoko wykwalifikowanych animatorów, wsparcie dla grup artystycznych i sportowych, umożliwienie dostępu do wydarzeń poza granicami gminy, zwiększenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego, działania na rzecz podniesienia jakości i skuteczności komunikacji na linii administracja – mieszkaniec z wykorzystaniem różnych form kontaktu dostosowanych do danej grupy społecznej)

I.2.2. Wsparcie organizacji pozarządowych oraz inicjowanie działań integracyjnych i zachowujących lokalne tradycje (wsparcie organizacyjne, finansowe i instytucjonalne organizacji pozarządowych, szczególnie tych, które samodzielnie inicjują i organizują wydarzenia kulturalne i sportowe, działania aktywizujące młodzież do członkostwa i działania w ramach drużyn OSP, poprawa warunków działania OSP - modernizacja obiektów, doposażenie jednostek OSP, wsparcie dla działań zwiększających kompetencje dla animatorów lokalnych, zaangażowanie liderów – seniorów, organizacja wycieczek i spotkań integracyjnych, promocja istniejących organizacji)

pozarządowych, promocja wolontariatu, wsparcie współpracy pomiędzy sołectwami, międzygminnej i międzynarodowej, działania na rzecz aktywizacji i integracji mieszkańców wokół inicjatyw finansowanych z funduszu sołectkiego, wsparcie dla tworzenia/remontów miejsc spotkań, popularyzacja lokalnych tradycji, promocja lokalnych twórców)

I.2.3. Rozwiązania wspierające osoby starsze, samotne i potrzebujące opieki (działania na rzecz poprawy jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych, stworzenie ośrodka dziennego pobytu/domu opieki, wsparcie środowiskowe w miejscu zamieszkania, wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów, promocja inicjatyw adresowanych do osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, działania na rzecz aktywizacji i integracji osób z grup marginalizowanych, organizacja wydarzeń dedykowanych osobom starszym, wykluczonym i zagrożonym wykluczeniem, działania na rzecz budowania więzi międzypokoleniowych, włączenie cyfrowe)

I.2.4. Działania edukacyjno-informacyjne (działania informacyjne i edukacyjne z wykorzystaniem nowych technologii i środków przekazu na rzecz poprawy zdrowia mieszkańców we wszystkich grupach społecznych, ekologii, zmian klimatu, bezpieczeństwa, promocja zdrowia fizycznego i psychicznego, profilaktyki, aktywności fizycznej, wsparcie inicjatyw edukacyjnych i informacyjnych).

Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów

Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego

Założeniem tego celu jest wykorzystanie wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz zabytków do rozwoju gospodarczego gminy. Zakłada się w tym zakresie przede wszystkim działania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej m.in. bazy noclegowej i gastronomicznej oraz atrakcji przyciągających odwiedzających (oznakowane szlaki turystyczne, udostępnione i opisane zabytki, atrakcje przyrodnicze, miejsca odpoczynku, duże imprezy o randze regionalnej).

Założeniem tego celu jest także przeciwdziałanie utracie bioróżnorodności, dążenie do zachowania równowagi biologicznej i zrównoważonego rozwoju, co jest również warunkiem zachowania wysokiej jakości życia. Dla mieszkańców ważnym celem jest także zachowanie dziedzictwa kulturowego - poprawa stanu technicznego obiektów oraz zachowanie, wykorzystanie i promocja miejsc historycznych. Równocześnie wskazuje się na konieczność stworzenia przestrzeni umożliwiającej spędzanie czasu wolnego w kontakcie z naturą.

Konieczne są także działania promocyjne i informacyjne o zasięgu co najmniej regionalnym, a także współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz rozwoju turystyki w regionie.

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- II.1.1. Rozwój infrastruktury i atrakcji turystycznych** (działania w celu udostępnienia zabytków i miejsc atrakcyjnych przyrodniczo, budowa dróg dla rowerów, tworzenie i oznakowanie szlaków dla potrzeb turystyki rowerowej i przyrodniczo-edukacyjnej, oznakowanie i przygotowanie miejsc odpoczynku przy szlakach, budowa i rozbudowa małej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej, atrakcji i imprez, w szczególności o randze regionalnej, zapewnienie sprzyjających warunków dla przedsiębiorców z branży turystycznej, stworzenie kompleksowej oferty turystycznej).
- II.1.2. Promocja i informacja w zakresie turystyki** (promocja oferty turystycznej, bazy noclegowej i gastronomicznej, atrakcji, zabytków, wydarzeń, miejsc wartych odwiedzenia, propagowanie informacji o zabytkach i atrakcjach, w tym tablice informacyjne, wydawnictwa drukowane i cyfrowe, promocja lokalnych przedsiębiorców zajmujących się turystyką, nawiązanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz rozwoju turystyki w regionie, wykorzystanie lokalnych produktów, tradycji i zwyczajów, podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców w tym zakresie).
- II.1.3. Ochrona i poprawa stanu zabytków i obiektów o charakterze zabytkowym** (działania na rzecz zachowania kulturowego dziedzictwa gminy, charakterystycznej zabudowy wiejskiej i założeń urbanistycznych, ochrona i renowacja zabytków, w szczególności drewnianych kościołów i założeń pałacowo-dworskich).
- II.1.4. Odtwarzanie i ochrona gatunków i siedlisk zagrożonych oraz walorów krajobrazu** (działania służące ochronie i zwiększeniu bioróżnorodności, działania na rzecz ochrony zagrożonych siedlisk i gatunków, odtwarzanie zadrzewień przydrożnych, alei, ochrona łąk i terenów podmokłych, ochrona i odtwarzanie korytarzy ekologicznych, ochrona i kształtowanie krajobrazów terenów otwartych i zurbanizowanych, proprzyrodnicze kształtowanie przestrzeni publicznych, wzmocnienie systemu ochrony przyrody)

Cel operacyjny II.2: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej

Założeniem tego celu są działania wspomagające rozwój aktywności gospodarczej w gminie, w tym przedsięwzięć nowoczesnych i innowacyjnych. Zakłada się również wsparcie lokalnego rolnictwa oraz przetwórstwa rolno-spożywczego, popularyzację postaw przedsiębiorczych i promocję oferty terenów inwestycyjnych gminy. Ponadto w ramach poprawy warunków inwestowania zakłada się przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych. Ważnym działaniem jest również poprawa efektywności planowania przestrzennego.

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- II.2.1. Wsparcie w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej** (działania wspierające zakładanie i funkcjonowanie firm, inicjowanie i wsparcie tworzenia grup producenckich, klastrów, gospodarstw produkujących żywność ekologiczną, wspieranie rozwoju lokalnego rolnictwa oraz przetwórstwa rolno-spożywczego poprzez promocję lokalnych produktów na terenie gminy, gmin sąsiednich oraz regionu, pomoc w organizacji punktów sprzedaży, udział w targach i kiermaszach)
- II.2.2. Przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych** (wyznaczanie terenów inwestycyjnych, działania na rzecz przygotowania terenów inwestycyjnych pod kątem uzbrojenia i dostępności komunikacyjnej, wykup gruntów)
- II.2.3. Poprawa efektywności planowania przestrzennego** (opracowanie dokumentów planistycznych dla całej gminy, wyznaczenie terenów inwestycyjnych przy drogach krajowych biorąc pod uwagę konieczność ochrony harmonijnego krajobrazu wiejskiego, przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy mieszkaniowej i łączeniu różnych funkcji oraz ochrona i kształtowanie przestrzeni publicznych i terenów usług ekosystemowych)

Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu

Cel operacyjny III.1 Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców

Założeniem tego celu jest poprawa jakości środowiska poprzez rozwój szeroko rozumianej infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska oraz redukcję emisji bezpośredniej (wynikającej ze spalania paliw) i pośredniej (transport, energia elektryczna powstała ze spalania paliw kopalnych). Najważniejszym efektem uzyskiwanym w tym zakresie będzie poprawa jakości wód i powietrza na terenie gminy.

Zakłada się również stworzenie rozwiązań pozwalających na minimalizację zużycia surowców i wielkości odpadów, umożliwienie właściwej segregacji oraz przetwarzania części odpadów. Koszty gospodarki odpadami będą sukcesywnie rosły stając się ważnym obciążeniem dla budżetów domowych mieszkańców, zatem konieczne jest zaoferowanie rozwiązań pozwalających na ich zmniejszenie równocześnie oferując większy komfort życia.

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- III.1.1. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej** (rozwój i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, rozbudowa sieci gazowej, modernizacja oświetlenia ulicznego)
- III.1.2. Poprawa jakości powietrza** (poprawa efektywności energetycznej: wdrożenie prośrodowiskowych rozwiązań w obiektach publicznych, termomodernizacje i

wymiana źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej, popularyzowanie proekologicznych rozwiązań oraz informowanie mieszkańców o dotacjach w tym zakresie, wsparcie mieszkańców w działaniach na rzecz zmniejszenia niskiej emisji i inwestycji w energię odnawialną, inwestycje w zieloną energię, w tym na/przy obiektach generujących duże zużycie prądu, rozwój usług transportu publicznego i jego popularyzacja, rozbudowa dróg pieszo-rowerowych)

- III.1.3. Wzmocnienie systemu gospodarowania odpadami** (wsparcie segregacji odpadów u źródła, przeciwdziałanie powstawaniu i likwidacja dzikich wysypisk, zwiększanie świadomości mieszkańców z zakresu gospodarki odpadami, kształtowaniu postaw proekologicznych w celu ograniczania powstawania odpadów, rozbudowa infrastruktury wspierającej selektywną zbiórkę odpadów, kontynuowanie działań związanych z likwidacją azbestu)

Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu

Założeniem tego celu jest wsparcie działań związanych z szeroko rozumianą adaptacją do zmian klimatu, przede wszystkim wsparcie i inicjowanie retencji wód opadowych oraz wprowadzanie zielono-niebieskiej infrastruktury, co uzupełnia cel związany z ochroną bioróżnorodności. Niezwykle istotne jest prowadzenie równoczesnych działań edukacyjno-informacyjnych i propagowanie wartości usług ekosystemowych.

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- III.2.1. Wsparcie i inicjowanie działań retencyjnych oraz zielono-niebieskiej infrastruktury** (ochrona i odtwarzanie naturalnej zdolności retencyjnej gruntów, odtwarzanie i budowa stawów, zastawek na rowach, zalesianie gruntów o słabej jakości, ochrona i odtwarzanie terenów bagiennych, zalewowych oraz renaturyzacja cieków wodnych, inicjowanie, wsparcie i wdrażanie rozwiązań służących zatrzymywaniu wód opadowych, zakładanie zielonych dachów, fasad i ścian, w szczególności na budynkach publicznych, wprowadzanie nawierzchni przepuszczalnych, publicznych terenów zielonych)
- III.2.2. Edukacja i informacja mieszkańców w zakresie zmian klimatu** (wsparcie i tworzenie miejsc ochrony różnorodności biologicznej, edukacyjnych i ekoturystycznych, wsparcie dla organizacji pozarządowych w zakresie ochrony bioróżnorodności i działań na rzecz adaptacji do zmian klimatu, propagowanie wartości usług ekosystemowych, edukowanie mieszkańców oraz informowanie o możliwym wsparciu dla działań związanych z retencją wód opadowych).

6.1. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

TABELA 2. REZULTATY I WSKAŹNIKI DZIAŁAŃ

Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców				
<i>Cele operacyjne</i>	<i>Kierunki działań</i>	<i>Przykładowe zadania</i>	<i>Rezultaty</i>	<i>Wskaźniki</i>
I.1 Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców	I.1.1. Podniesienie dostępności przestrzeni i obiektów publicznych oraz jakości usług administracji, rewitalizacja	<p>Modernizacja i poprawa dostępności obiektów publicznych w gminie</p> <p>Rewitalizacja obszarów i obiektów</p> <p>Rozwój komunikacji publicznej</p> <p>Budowa ścieżek pieszo-rowerowych, w tym przy drogach krajowych</p> <p>Cyfryzacja usług w urzędzie gminy i jednostkach podległych</p>	<p>Liczba osób, które korzystają z działań na rzecz dostępności przestrzeni i obiektów publicznych</p> <p>Liczba osób, które korzystają z działań rewitalizacyjnych</p> <p>Wzrost liczby pasażerów korzystających z gminnej komunikacji publicznej</p> <p>Zmniejszenie liczby wypadków i zdarzeń drogowych</p> <p>Liczba pracowników administracji samorządowej, którzy podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe</p> <p>Wzrost liczby użytkowników korzystających z e-usług publicznych</p>	<p>Liczba obiektów i przestrzeni publicznych, w których poprawiono wymogi dostępności</p> <p>Liczba zrewitalizowanych obszarów/obiektów</p> <p>Długość wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych</p> <p>Długość wybudowanych, wyremontowanych i przebudowanych dróg oraz chodników</p> <p>Liczba szkoleń i kursów, w których brali udział pracownicy urzędu</p>
	I.1.2. Działania wspierające edukację szkolno-przedszkolną i opiekę nad małymi dziećmi	<p>Modernizacja i doposażenie obiektów szkolno-przedszkolnych</p> <p>Dostosowanie godzin pracy przedszkoli do potrzeb pracujących rodziców</p> <p>Utworzenie żłobka</p> <p>Rozbudowa i remonty placów zabaw</p>	<p>Wzrost odsetka dzieci objętych opieką w przedszkolach</p> <p>Liczba dzieci korzystających z opieki żłobka</p> <p>Liczba dzieci korzystających z wydłużonego czasu pracy przedszkoli</p> <p>Poprawa wyników na egzaminach ósmoklasistów oraz w olimpiadach i konkursach</p>	<p>Liczba zmodernizowanych i doposażonych obiektów</p> <p>Liczba obiektów, gdzie dostosowano godziny pracy do potrzeb pracujących rodziców</p> <p>Liczba zrealizowanych przedsięwzięć wspierających edukację szkolno - przedszkolną i rozwój usług opieki nad małymi dziećmi</p>

	I.1.3. Wsparcie rozwiązań umożliwiających dostęp do aptek, usług medycznych i specjalistycznej opieki zdrowotnej	Dostosowanie godzin pracy przychodni do potrzeb mieszkańców Modernizacja obiektów Przedsięwzięcia wspierające dostęp do usług medycznych	Wzrost liczby porad lekarskich w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba obiektów zmodernizowanych przy wsparciu gminy Liczba zrealizowanych przedsięwzięć wspierających dostęp do usług medycznych i specjalistycznej opieki zdrowotnej
	I.1.4. Budowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole w Jasieniu Budowa szatni przy boisku sportowym w Lasowicach Wielkich Budowa i modernizacje obiektów sportowo-rekreacyjnych Rozbudowa i modernizacje obiektów pełniących funkcję kulturalne (m.in. Ciarka, Gronowice, Tuły, Szumirad)	Wzrost liczby osób korzystających z nowej i zmodernizowanej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej Wzrost liczby osób korzystających z nowych i zmodernizowanych obiektów pełniących funkcje kulturalne Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu kultury lub sportu i rekreacji	Liczba nowych/zmodernizowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych Liczba nowych/zmodernizowanych obiektów pełniących funkcje kulturalne
I.2 Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców	I.2.1. Rozwój oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	Wsparcie dla grup artystycznych i sportowych Dostosowanie oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej dla młodzieży i seniorów Wprowadzenie odpowiednich metod i kanałów komunikacji z mieszkańcami, w szczególności z młodzieżą i seniorami	Wzrost liczby członków klubów sportowych Wzrost liczby uczestników grup artystycznych Wzrost liczby uczestników wydarzeń sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych	Liczba wydarzeń sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych Liczba wydarzeń sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dedykowanych młodzieży lub seniorom Liczba wypracowanych nowych metod i kanałów komunikacji
	I.2.2. Wsparcie organizacji pozarządowych oraz inicjowanie działań integracyjnych i zachowujących lokalne tradycje	Wsparcie dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych działających na rzecz mieszkańców Przedsięwzięcia integracyjne i zachowujące lokalne tradycje	Wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych Wzrost liczby osób działających w organizacjach pozarządowych Wzrost liczby osób uczestniczących w inicjatywach integracyjnych i związanych z	Liczba wspartych organizacji pozarządowych Liczba zrealizowanych inicjatyw integracyjnych Liczba projektów/działań związanych z promocją

		Wsparcie OSP	zachowaniem tradycji lokalnych Wzrost liczby osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem uczestniczących w inicjatywach integracyjnych Liczba interwencji udzielonych poszkodowanym	tradycji lokalnych Liczba nowych/zmodernizowanych/doposażonych obiektów/jednostek OSP
	I.2.3. Rozwiązania wspierające osoby starsze, samotne i potrzebujące opieki	Stworzenie Domu Dziennego Pobytu/Opieki Wsparcie dla seniorów, osób samotnych i potrzebujących opieki Działania na rzecz osób starszych, samotnych i potrzebujących opieki	Liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia Wzrost liczby osób, którym udzielono wsparcia Wzrost liczby osób uczestniczących w prowadzonych działaniach na rzecz osób starszych, samotnych i potrzebujących opieki	Liczba stworzonych ośrodków wsparcia Liczba zrealizowanych inicjatyw
	I.2.4. Działania edukacyjno-informacyjne	Akcje prozdrowotne i profilaktyczne Akcje edukacyjno-informacyjne Wsparcie inicjatyw edukacyjnych i informacyjnych	Liczba osób uczestniczących w akcjach prozdrowotnych i profilaktycznych Liczba osób uczestniczących w inicjatywach edukacyjno-informacyjnych	Liczba akcji prozdrowotnych i profilaktycznych Liczba inicjatyw edukacyjno-informacyjnych
Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów				
<i>Cele operacyjne</i>	<i>Kierunki działań</i>	<i>Przykładowe zadania</i>	<i>Rezultaty</i>	<i>Wskaźniki</i>
II.1. Wykorzystanie potencjału turystycznego	II.1.1. Rozwój infrastruktury i atrakcji turystycznych	Utworzenie i oznakowanie szlaków rowerowych i edukacyjnych Przygotowanie miejsc odpoczynku przy szlakach rowerowych Udostępnienie zabytków i atrakcji przyrodniczych Organizacja imprez o randze regionalnej Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej	Liczba osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej Liczba osób odwiedzających udostępnione/zagospodarowane obiekty historyczne lub przyrodnicze Liczba osób uczestniczących w dużych imprezach	Liczba wybudowanych, zmodernizowanych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej Długość oznakowanych szlaków turystycznych (rowerowych, edukacyjnych) Liczba zorganizowanych dużych imprez
	II.1.2. Promocja i informacja w	Promocja szlaków turystycznych	Wzrost liczby turystów korzystających z	Liczba inicjatyw informacyjno-

	zakresie turystyki	Promocja zabytków i atrakcji przyrodniczych Promocja imprez i oferty turystycznej Stworzenie punktu informacji turystycznej	bazy noclegowej i gastronomicznej Liczba osób korzystających z oferty turystycznej	promocyjnych o ciekawych miejscach i obiektach Liczba publikacji drukowanych Liczba publikacji w prasie/radio Liczba osób korzystających z pkt informacji turystycznej
	II.1.3. Ochrona i poprawa stanu zabytków i obiektów o charakterze zabytkowym	Renowacja i udostępnienie obiektów zabytkowych Ochrona zabytkowych obiektów i układów przestrzennych wsi	Liczba osób odwiedzających wyremontowane/odrestaurowane obiekty zabytkowe Liczba miejscowości, gdzie nastąpiła poprawa estetyki przestrzeni publicznej	Liczba wyremontowanych/odrestaurowanych obiektów Liczba inicjatyw na rzecz ochrony i udostępnienia obiektów zabytkowych
	II.1.4. Odtwarzanie i ochrona gatunków i siedlisk zagrożonych oraz walorów krajobrazu	Nasadzenia drzew i krzewów w przestrzeniach publicznych Ochrona i odtwarzanie korytarzy ekologicznych Ochrona łąk i terenów podmokłych	Lesistość gminy Utrzymanie lub wzrost powierzchni łąk Liczba zagrożonych gatunków Zwiększenie powierzchni siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony	Liczba inicjatyw na rzecz bioróżnorodności Wartość projektów na rzecz bioróżnorodności Liczba posadzonych drzew
II.2 Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej	II.2.1. Wsparcie w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej	Inicjowanie i wsparcie tworzenia grup producenckich, klastrów, gospodarstw ekologicznych Nawiązywanie i rozwijanie współpracy z przedsiębiorcami, rolnikami, organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz przedsiębiorczości Inicjatywy promocyjno-edukacyjnych w zakresie przedsiębiorczości	Wzrost liczby przedsiębiorstw Liczba partnerstw publiczno-prywatnych Liczba innowacyjnych przedsięwzięć Liczba biorących udział w wydarzeniach Liczba lokalnych producentów oferujących produkty ekologiczne/lokalne i tradycyjne Powierzchnia z przeznaczeniem na uprawy i hodowle ekologiczne	Liczba inicjatyw związanych z nawiązywaniem i rozwijaniem współpracy związanej z przedsiębiorczością Liczba inicjatyw związanych ze wsparciem w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej Liczba inicjatyw promocyjno-edukacyjnych w zakresie przedsiębiorczości
	II.2.2. Przygotowanie i uzbrojenie terenów	Wykup i scalanie gruntów Uzbrojenie terenów	Liczba firm korzystających z uzbrojonych terenów	Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych

	inwestycyjnych	inwestycyjnych Promocja terenów inwestycyjnych	Liczba średnich i dużych przedsiębiorstw	Liczba inicjatyw promujących tereny inwestycyjne
	II.2.3. Poprawa efektywności planowania przestrzennego	Opracowanie planu miejscowego dla całej gminy	Wzrost liczby wydanych pozwoleń na budowę	Powierzchnia gminy pokryta planami miejscowymi Powierzchnia terenów inwestycyjnych
Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu				
<i>Cele operacyjne</i>	<i>Kierunki działań</i>	<i>Przykładowe zadania</i>	<i>Rezultaty</i>	<i>Wskaźniki</i>
III.1. Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców	III.1.1. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej	Budowa kanalizacji we wsi Szumirad i Ciarka Budowa tranzytu kanalizacji do wsi Szumirad Rozbudowa sieci wodociągowej Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Rozbudowa sieci gazowej	Wzrost liczby mieszkańców/gospodarstw domowych posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej/wodociągowej Liczba osób korzystających z gazu sieciowego Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców	Liczba inwestycji w infrastrukturze wodno-ściekowej Długość wybudowanej nowej sieci kanalizacyjnej Długość wybudowanej nowej sieci gazowej Liczba nowych/przebudowanych punktów świetlnych
	III.1.2. Poprawa jakości powietrza	Prace termomodernizacyjne w obiektach użyteczności publicznej Montaż instalacji fotowoltaicznych Wymiana źródeł ciepła Akcje informacyjne związane z poprawą jakości powietrza	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej Wzrost ilości zaoszczędzonej energii cieplnej Zużycie gazu ziemnego	Liczba obiektów poddanych termomodernizacji Liczba zlikwidowanych źródeł ciepła Liczba wymienionych/zmodernizowanych źródeł ciepła Liczba obiektów korzystających z OZE
	III.1.3. Wzmocnienie systemu gospodarowania odpadami	Akcje edukacyjno-informacyjne na rzecz ograniczenia powstawania odpadów i właściwej segregacji	Zwiększenie liczby osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów Wzrost liczby odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów Zmniejszenie liczby „dzikich” wysypisk	Liczba inicjatyw w zakresie gospodarowania odpadami

			Ilość zlikwidowanego azbestu	
III.2 Zwiększenie odporności na zmiany klimatu	III.2.1. Wsparcie i inicjowanie działań retencyjnych oraz zielono-niebieskiej infrastruktury	Utworzenie zielonych dachów, ścian na obiektach publicznych	Wzrost liczby obiektów retencjonujących wodę Liczba miejsc /obiektów publicznych, gdzie wprowadzono zielono-niebieską infrastrukturę	Liczba inicjatyw na rzecz zwiększenia retencji Liczba inicjatyw na rzecz zielono-niebieskiej infrastruktury
	III.2.2. Edukacja i informacja mieszkańców w zakresie zmian klimatu	Akcje edukacyjno-informacyjne dla mieszkańców gminy w zakresie retencji wód opadowych i zmian klimatu	Liczba gospodarstw retencjonujących wody opadowe Wzrost liczby gospodarstw wykorzystujących OZE	Liczba inicjatyw informacyjno-edukacyjnych lub wspierających mieszkańców w zakresie retencji i zmian klimatu

Źródło: opracowanie własne

7. SPÓJNOŚĆ STRATEGII GMINY Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO RZĘDU

7.1. Powiązanie celów i kierunków działań z dokumentami szczebla wspólnotowego i krajowego

TABELA 3. SPÓJNOŚĆ CELÓW STRATEGII Z DOKUMENTAMI SZCZEBLA WSPÓLNOTOWEGO I KRAJOWEGO

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE dokumentów szczebla wspólnotowego i krajowego	CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE W STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030					
	I		II		III	
	I.1.	I.2.	II.1.	II.2.	III.1.	III.2.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2020 (z perspektywą do 2030)						
Cel szczegółowy I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną						
Cel szczegółowy II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony						
Cel szczegółowy III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu						
Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności						
1. Jakościowy, innowacyjny rozwój gospodarki prowadzący do zwiększenia jej produktywności, uwzględniający transformację cyfrową kraju i społeczeństwa						
2. Zielona transformacja gospodarki oraz rozwój zielonej, inteligentnej mobilności						
3. Wzrost kapitału społecznego i jakości życia, w szczególności poprzez zapewnienie poprawy stanu zdrowia obywateli oraz wyższej jakości edukacji i umiejętności dostosowanych do potrzeb nowoczesnej gospodarki						
Europejski Zielony Ład						
Efektywność energetyczna						
Odnawialne źródła energii dla całkowitej dekarbonizacji energii						
Czysta mobilność						
Konkurencyjny przemysł i gospodarka o obiegu zamkniętym						
Rozwój infrastruktury i połączeń między krajami						
Rozwój biogospodarki i pochłaniaczy CO2						
Wychwytywanie i składowanie CO2						

[Źródło: Opracowanie własne]

TABELA 4. SPÓJNOŚĆ CELÓW STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030 Z CELAMI KRAJOWEJ STRATEGII ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO	POWIĄZANIA CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030
Cel szczegółowy 1 – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	
<p>Cel szczegółowy 1 – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym</p> <p>1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych</p> <p><i>Prowadzenie efektywnych i skutecznych działań rewitalizacyjnych na podstawie programu rewitalizacji. Prowadzenie efektywnych i skutecznych działań naprawczych na obszarach wiejskich na podstawie programów odnowy wsi (uwzględniających aktywizację społeczną i gospodarczą).</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p> <p>Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu</p> <p>Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu</p>
<p>Cel szczegółowy 1 – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym</p> <p>1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów</p> <p><i>Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Zwiększanie cyfrowej dostępności, jakości i efektywności usług publicznych.</i></p> <p><i>Trwały (regularny) proces identyfikacji deficytów infrastrukturalnych, dotyczących infrastruktury społecznej, technicznej i transportowej. Rozwój współpracy w ramach obszarów powiązanych funkcjonalnie w oparciu o aktualnie dostępne możliwości</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p> <p>Cel operacyjny II.2: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej</p> <p>Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu</p> <p>Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu</p>
Cel szczegółowy 2 – Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	
<p>Cel szczegółowy 2 – Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</p> <p>2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</p> <p><i>Podjęmowanie w podległych szkołach działań dotyczących rozwoju umiejętności nauczycieli w zakresie kształtowania kompetencji proinnowacyjnych uczniów. Budowanie i wspieranie tożsamości lokalnej. Poszerzanie zakresu współpracy władz lokalnych z NGO w ramach corocznie przyjmowanych „Programów współpracy z organizacjami pozarządowymi”. Wspieranie organizacji pozarządowych oraz korzystanie z ich wiedzy i doświadczenia przy realizacji zadań publicznych. Wspieranie działalności domów kultury, klubów sportowych</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p>

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO	POWIĄZANIA CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030
<p>Cel szczegółowy 2 – Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</p> <p>2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym</p> <p><i>Współpraca z samorządem województwa w tworzeniu i wdrażaniu regionalnych priorytetów polityki gospodarczej. Animacja ekosystemu przedsiębiorczości innowacyjnej i transformacji cyfrowej. Rozwój współpracy w zakresie wsparcia przedsiębiorczości między samorządami lokalnymi. Współpraca z zarządzającymi SSE w celu określenia priorytetów inwestycyjnych na terenie danego obszaru oraz przyciągania inwestycji</i></p>	<p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego Cel operacyjny II.2: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej</p>
<p>Cel szczegółowy 2 – Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</p> <p>2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach</p> <p><i>Uwzględnianie priorytetów polityki gospodarczej regionu przy wspieraniu przedsiębiorców oraz przyciąganiu inwestycji zewnętrznych. Promowanie wśród lokalnych przedsiębiorców współpracy i tworzenie przestrzeni do sieciowania (seminaria, warsztaty, wykłady eksperckie). Stała analiza lokalnych firm w celu identyfikacji specjalizacji gospodarczych obrazujących lokalny potencjał, w powiązaniu z priorytetami określonymi na poziomie regionalnym.</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego Cel operacyjny II.2: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej</p>
<p>Cel szczegółowy 3 – Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie</p>	
<p>Cel szczegółowy 3 – Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie</p> <p>3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem</p> <p><i>Nawiązywanie współpracy z regionalnymi jednostkami analitycznymi, korzystanie z analiz, ewaluacji, baz danych. Podniesienie jakości decyzji publicznych poprzez upowszechnienie szkolenia radnych i innych decydentów. Upowszechnienie stosowania narzędzi prognozowania finansowego w celu poprawy zarządzania finansowego i utrzymania długookresowej równowagi finansowej. Upowszechnienie zintegrowanego planowania przestrzennego ze społeczno-gospodarczym. Promowanie i wdrażanie dobrych praktyk dotyczących planów zamówień publicznych, zamówień odpowiedzialnych społecznie i „zielonych” zamówień oraz zamówień innowacyjnych. Stosowanie narzędzi GIS w planowaniu rozwoju</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.2: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej</p>
<p>Cel szczegółowy 3 – Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie</p> <p>3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do</p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i</p>

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO	POWIĄZANIA CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030
<p>rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym</p> <p><i>Wspólne z innymi JST tworzącymi obszar powiązań funkcjonalnych opracowywanie strategii rozwoju dla obszaru partnerstwa i stosowanie porozumień terytorialnych. Nawiązywanie współpracy władz publicznych z lokalnymi instytucjami badawczymi w celu zapewnienia zaplecza intelektualnego i eksperckiego. Wdrażanie metod partycypacji publicznej, powstawania i rozwoju działalności organizacji pozarządowych, zachęty do profesjonalizacji ich funkcjonowania, w tym podmiotów ekonomii społecznej</i></p>	<p>współpracy mieszkańców</p>
<p>Cel szczegółowy 3 – Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie</p> <p>3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych <i>Włączenie do procesu monitorowania jakości usług lokalnych organizacji społecznych i samych mieszkańców. Upublicznianie efektów monitoringu. Wspólne planowanie i dostarczanie usług publicznych w obszarach powiązanych funkcjonalnie (integracja świadczenia usług). Poprawa dostępności usług społecznych świadczonych w ramach społeczności lokalnej (zamiast usług instytucjonalnych) i wzmacnianie potencjału lokalnych społeczności do samodzielnego świadczenia usług.</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p>
<p>Cel szczegółowy 3 – Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie</p> <p>3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej <i>Przygotowanie wieloletnich planów inwestycji ze wskazaniem różnych źródeł finansowania i koordynacja realizacji inwestycji.</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p>

[Źródło: Opracowanie własne]

7.2. Spójność ze Strategią rozwoju województwa opolskiego „Opolskie 2030”

TABELA 5. SPÓJNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030 Z CELAMI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO OPOLSKIE 2030

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO OPOLSKIE 2030	POWIĄZANIA CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030
<p>Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje – mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę</p>	
<p>Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje – mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę</p> <p>1. Trwałe więzi społeczne</p> <p><i>Integracja i aktywizacja społeczna. Wsparcie rozwiązań prorodzinnych. Profesjonalizacja organizacji społecznych. Budowa systemu wsparcia rewitalizacji. Rozwój społeczeństwa wielokulturowego</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p>

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO OPOLSKIE 2030	POWIĄZANIA CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030
<p>Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje – mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę</p> <p>2. Wykwalifikowani mieszkańcy</p> <p><i>Wzrost jakości kształcenia. Wzmacnianie instytucji. Aktywizacja zawodowa. Współpraca na rzecz rozwoju kwalifikacji i kompetencji</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p> <p>Cel operacyjny II.2: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej</p>
<p>Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje – mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę</p> <p>3. Rozwinięte i dostępne usługi</p> <p><i>Rozwój opieki i profilaktyki zdrowotnej. Rozwój usług społecznych. Rozszerzanie oferty spędzania wolnego czasu.</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p>
<p>Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje – mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę</p> <p>1. Bezpieczny region</p> <p><i>Poprawa bezpieczeństwa. Rozwój edukacji na rzecz bezpieczeństwa. Współpraca instytucjonalna.</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu</p> <p>Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu</p>
<p>Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój – środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi</p>	
<p>Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój – środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi</p> <p>1. Opolskie zeroemisyjne</p> <p><i>Obniżenie emisyjności gospodarki. Rozwój zielonych technologii. Poprawa efektywności energetycznej gospodarki.</i></p>	<p>Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu</p> <p>Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu</p>
<p>Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój – środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi</p> <p>2. Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami</p> <p><i>Rozwój świadomości ekologicznej i praktycznych zastosowań. Ochrona zasobów wodnych. Nowoczesna gospodarka odpadami. Zarządzanie zasobami naturalnymi. Zapobieganie</i></p>	<p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p> <p>Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu</p> <p>Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zdrowia</p>

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO OPOLSKIE 2030	POWIĄZANIA CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030
<i>skutkom zjawisk klimatycznych.</i>	mieszkańców Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu
<p>Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój – środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi</p> <p>3. Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe</p> <p><i>Ochrona bioróżnorodności. Wzmocnienie systemu ochrony przyrody. Ochrona i kształtowanie krajobrazów.</i></p>	<p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p> <p>Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu</p> <p>Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu</p>
Cel strategiczny 3: Silna gospodarka – gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu	
<p>Cel strategiczny 3: Silna gospodarka – gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu</p> <p>1. Gospodarka otwarta na współpracę</p> <p><i>Rozwój przedsiębiorczości. Współpraca gospodarcza. Badania na rzecz gospodarki.</i></p>	<p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p> <p>Cel operacyjny II.2: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej</p>
<p>Cel strategiczny 3: Silna gospodarka – gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu</p> <p>2. Silne branże</p> <p><i>Wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności firm. Wspieranie miejsc pracy. Rozwój wiodących branż gospodarki regionalnej. Poprawa klimatu inwestycyjnego</i></p>	<p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p> <p>Cel operacyjny II.2: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej</p>
<p>Cel strategiczny 3: Silna gospodarka – gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu</p> <p>3. Region dostępny komunikacyjnie</p> <p><i>Rozwój infrastruktury komunikacyjnej. Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej. Rozwój transportu zintegrowanego i zrównoważonej mobilności</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p> <p>Cel operacyjny II.2: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej</p>
<p>Cel strategiczny 3: Silna gospodarka – gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu</p> <p>1. Ceniona marka regionu</p> <p><i>Dbłość o zachowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego. Budowa wizerunku Zielonego Opolskiego. Rozwój silnych produktów turystycznych. Nowoczesny marketing regionu</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p>

[Źródło: Opracowanie własne]

7.3. Spójność ze Strategią rozwoju Subregionu Północnego Opolszczyzny

TABELA 6. SPÓJNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030 Z CELAMI STRATEGII ROZWOJU SUBREGIONU PÓŁNOCNEGO OPOLSZCZYZNY NA LATA 2021 - 2030

STRATEGIA ROZWOJU SUBREGIONU PÓŁNOCNEGO OPOLSZCZYZNY NA LATA 2021 – 2030 - projekt	POWIĄZANIA CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030
Cel strategiczny 1 Wysoka efektywność usług publicznych	
<p>Cel strategiczny 1 Wysoka efektywność usług publicznych</p> <p>Kierunek działań 1.1: Wysoka jakość infrastruktury społecznej</p> <p><i>Tworzenie domów dziennego pobytu dla osób starszych oraz klubów seniora. Rozwój instytucji świadczących usługi opiekuńcze całodobowo. Tworzenie placówek łączących różne formy wsparcia (np. pomocy społecznej i ochrony zdrowia na rzecz osób niesamodzielnych), w tym mieszkalnictwa wspomaganego. Likwidacja barier architektonicznych w obiektach publicznych. Rozwój nowoczesnych placówek ochrony zdrowia. Rozwój sieci placówek opiekuńczych dla dzieci do lat 3 oraz w wieku przedszkolnym. Rozwijanie infrastruktury bezpieczeństwa publicznego. Rozwój miejsc spotkań dla społeczności lokalnych, aktywności i rekreacji.</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p> <p>Cel operacyjny II.2: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej</p> <p>Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu</p> <p>Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu</p>
<p>Cel strategiczny 1 Wysoka efektywność usług publicznych</p> <p>Kierunek działań 1.2: Nowoczesny system edukacji publicznej</p> <p><i>Rozwój infrastruktury placówek oświatowych, w tym ich rozbudowa i modernizacja. Wsparcie szkół w procesie indywidualnej pracy z uczniem. Wdrażanie i rozwijanie kształcenia na odległość. Podnoszenie kompetencji kluczowych wśród uczniów. Wzmocnienie współpracy szkół z terenu Subregionu ze szkołami wyższymi oraz szkołami zagranicznymi. Podnoszenie kompetencji nauczycieli.</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p>
<p>Cel strategiczny 1 Wysoka efektywność usług publicznych</p> <p>Kierunek działań 1.3: Dostępna i skuteczna administracja publiczna</p> <p><i>Rozwój cyfryzacji instytucji publicznych oraz e-usług. Rozwój współpracy między samorządami tworzącymi Subregion, a także z podobnymi strukturami w kraju i zagranicą.</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p>
<p>Cel strategiczny 1 Wysoka efektywność usług publicznych</p> <p>Kierunek działań 1.4: Wzmacnianie potencjału społeczności lokalnych</p> <p><i>Rozwój i wsparcie dla usług społecznych świadczonych w miejscu zamieszkania. Prowadzenie działań systemowych, zmierzających do poszerzenia zakresu świadczeń o charakterze profilaktycznym i aktywizującym środowiska najbardziej zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Rozwój</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p>

STRATEGIA ROZWOJU SUBREGIONU PÓŁNOCNEGO OPOLSZCZYŹNY NA LATA 2021 – 2030 - projekt	POWIĄZANIA CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030
<p><i>usług medycznych, w tym o charakterze profilaktycznym i specjalistycznym. Kontynuacja współpracy z „trzecim sektorem” poprzez promocję jego działalności, a także kierowanie wsparcia finansowego i merytorycznego. Promowanie aktywności edukacyjnej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej różnych grup społecznych, w tym seniorów czy osób z niepełnosprawnościami. Prowadzenie procesów rewitalizacji</i></p>	<p>Cel operacyjny II.2: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej</p> <p>Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu</p> <p>Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu</p>
Cel strategiczny 2 Konkurencyjna i zdywersyfikowana gospodarka Subregionu	
<p>Cel strategiczny 2 Konkurencyjna i zdywersyfikowana gospodarka Subregionu</p> <p>Kierunek działań 2.1: Wysoki poziom spójności i dostępności transportowej</p> <p><i>Modernizacja i budowa dróg na terenie Subregionu. Podniesienie bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu przez budowę ciągów pieszych, rowerowych bądź pieszorowerowych oraz przebudowę lub budowę przejść dla pieszych. Rozwój oświetlenia drogowego.</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.1: Dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p>
<p>Cel strategiczny 2 Konkurencyjna i zdywersyfikowana gospodarka Subregionu</p> <p>Kierunek działań 2.2: Rozwinięta przedsiębiorczość</p> <p><i>Współpraca z organizacjami działającymi na rzecz przedsiębiorczości oraz instytucjami naukowobadawczymi. Zintegrowana i kompleksowa promocja gospodarcza. Rozwój konkurencyjnych terenów inwestycyjnych.</i></p>	<p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p> <p>Cel operacyjny II.2: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej</p>
<p>Cel strategiczny 2 Konkurencyjna i zdywersyfikowana gospodarka Subregionu</p> <p>Kierunek działań 2.3: Rozwinięta i różnorodna oferta turystyczna</p> <p><i>Tworzenie wielofunkcyjnych stref sportu i rekreacji. Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych czy ścieżek edukacyjnych, ukazujących lokalne walory przyrodniczo-kulturowe i pozwalających na uprawianie turystyki kwalifikowanej. Intensyfikacja promocji turystycznej i rekreacyjnej Subregionu, w tym przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych. Współpraca z lokalnymi grupami działania z terenu Subregionu oraz organizacjami zajmującymi się turystyką w celu rozwoju oferty spędzania wolnego czasu.</i></p>	<p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p> <p>Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu</p> <p>Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu</p>
Cel strategiczny 3 Racjonalna gospodarka zasobami środowiska	
<p>Cel strategiczny 3 Racjonalna gospodarka zasobami środowiska</p> <p>Kierunek działań 3.1: Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym</p> <p><i>Zwiększanie retencji, w szczególności retencji naturalnej.</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu</p>

STRATEGIA ROZWOJU SUBREGIONU PÓŁNOCNEGO OPOLSZCZYZNY NA LATA 2021 – 2030 - projekt	POWIĄZANIA CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY LASOWICE WIELKIE NA LATA 2024-2030
<p><i>Tworzenie systemu zapobiegania powodziom i suszy w sposób niezagrażający środowisku naturalnemu. Rozwijanie systemów ratownictwa, monitoringu, prognozowania i ostrzegania przed sytuacjami nadzwyczajnymi. Rozwój zielono-błękitnej infrastruktury. Edukacja ekologiczna wśród mieszkańców, w tym promocja wykorzystania „szarej wody”. Promocja zasad gospodarki obiegu zamkniętego oraz zasobooszczędnej. Zwiększanie bioróżnorodności. Współpraca w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację projektów prośrodowiskowych.</i></p>	<p>Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu</p>
<p>Cel strategiczny 3 Racjonalna gospodarka zasobami środowiska</p> <p>Kierunek działań 3.2: Wysoka jakość środowiska</p> <p><i>Budowa elektrowni fotowoltaicznych. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gmin. Wymiana źródeł ciepła oraz stosowanie OZE w budynkach należących do samorządów. Budowa energooszczędnego oświetlenia drogowego i stosowanego w budynkach publicznych oraz modernizacja już istniejącego. Wspieranie mieszkańców w przygotowaniu wniosków w zakresie termomodernizacji czy wymiany źródeł ciepła oraz doradztwo ekologiczne. Budowa spójnej sieci dróg rowerowych jako alternatywy dla transportu samochodowego, wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Uregulowanie systemu gospodarki odpadami na terenie Subregionu wraz z budową Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych. Ograniczanie problemów gospodarki wodno-ściekowej. Rozwój sieci gazowej.</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu</p> <p>Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu.</p>
<p>Cel strategiczny 3 Racjonalna gospodarka zasobami środowiska</p> <p>Kierunek działań 3.3: Zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych</p> <p><i>Proprzyrodnicze kształtowanie przestrzeni publicznych. Ochrona zagrożonych siedlisk i gatunków oraz odtwarzanie zniszczonych siedlisk. Budowa systemu edukacji ekologicznej m.in. poprzez tworzenie centrów i ścieżek edukacyjnych. Wzmocnienie systemu ochrony przyrody przy współpracy z wyspecjalizowanymi podmiotami. Udostępnianie terenów atrakcyjnych przyrodniczo. Działania na rzecz zachowania i szerszego udostępniania obiektów zabytkowych.</i></p>	<p>Cel strategiczny I: Gmina przyjazna dla mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny I.2: Zwiększenie aktywności, świadomości i współpracy mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny II: Gmina atrakcyjna dla turystów i inwestorów</p> <p>Cel operacyjny II.1: Wykorzystanie potencjału turystycznego</p> <p>Cel strategiczny III: Gmina dbająca o środowisko i odporna na zmiany klimatu</p> <p>Cel operacyjny III.1: Ochrona środowiska i zdrowia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny III.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu</p>

[Źródło: Opracowanie własne]

8. POLITYKA PRZESTRZENNA W GMINIE

8.1. Obszary strategicznej interwencji (OSI) określone w strategii rozwoju województwa

Głównymi elementami struktury funkcjonalno-przestrzennej są jednostki terytorialne (funkcjonalne) o zróżnicowanych cechach zagospodarowania (predyspozycjach, ograniczeniach), różnych celach rozwojowych (ochronnych, stabilizujących, modernizacyjnych, intensyfikujących, itp.) i odmiennych formach aktywności społeczno-gospodarczej. Obszary strategicznej interwencji w województwie opolskim pokrywają się ze strukturami funkcjonalno-przestrzennymi.

Gmina Lasowice Wielkie należy do Subregionu Północnego, który jest jednym z pięciu regionalnych OSI zidentyfikowanych w *Strategii Opolskie 2030*.

OSI Subregion Północny – obszar z mniejszymi ośrodkami miejskimi oraz dużym udziałem obszarów wiejskich o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej, a także o największym wśród subregionów udziale gmin o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług (Domaszowice, Gorzów Śląski, **Lasowice Wielkie**). Wschodnia część subregionu ma długą tradycję przemysłu meblarskiego o uznaniu międzynarodowym. Dwa miasta średniej wielkości: Kluczbork oraz Namysłów zostały wskazane na poziomie krajowym, jako ośrodki wymagające wsparcia (nie zaliczono do tej grupy trzeciego ważnego ośrodka miejskiego tego subregionu – Olesna). W Subregionie znajdują się ponadto cztery małe miasta, które wymagają wsparcia ze względu na utratę funkcji społeczno-gospodarczych: Byczyna, Dobrodzień, Praszka i Wołczyn. Spośród obszarów wiejskich jako obszary interwencji na poziomie krajowym wskazano gminy: Wilków, Domaszowice, Świerczów, Wołczyn, Gorzów Śląski, a także Radłów.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Województwa Opolskiego⁵ na obszarze Subregionu zlokalizowany jest obszar funkcjonalny o znaczeniu regionalnym. Tworzy go miasto Kluczbork wraz z delimitowaną strefą zewnętrzną. Część południowa Subregionu stanowi w dużej mierze przyrodniczy obszar funkcjonalny oraz wiejski obszar funkcjonalny.

Uwzględniając wymóg ustawy dotyczący zakresu gminnej strategii przyjęto następujące założenia uwzględniając obszary strategicznej interwencji określone w *Strategii Opolskie 2030* w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego w gminie Lasowice Wielkie:

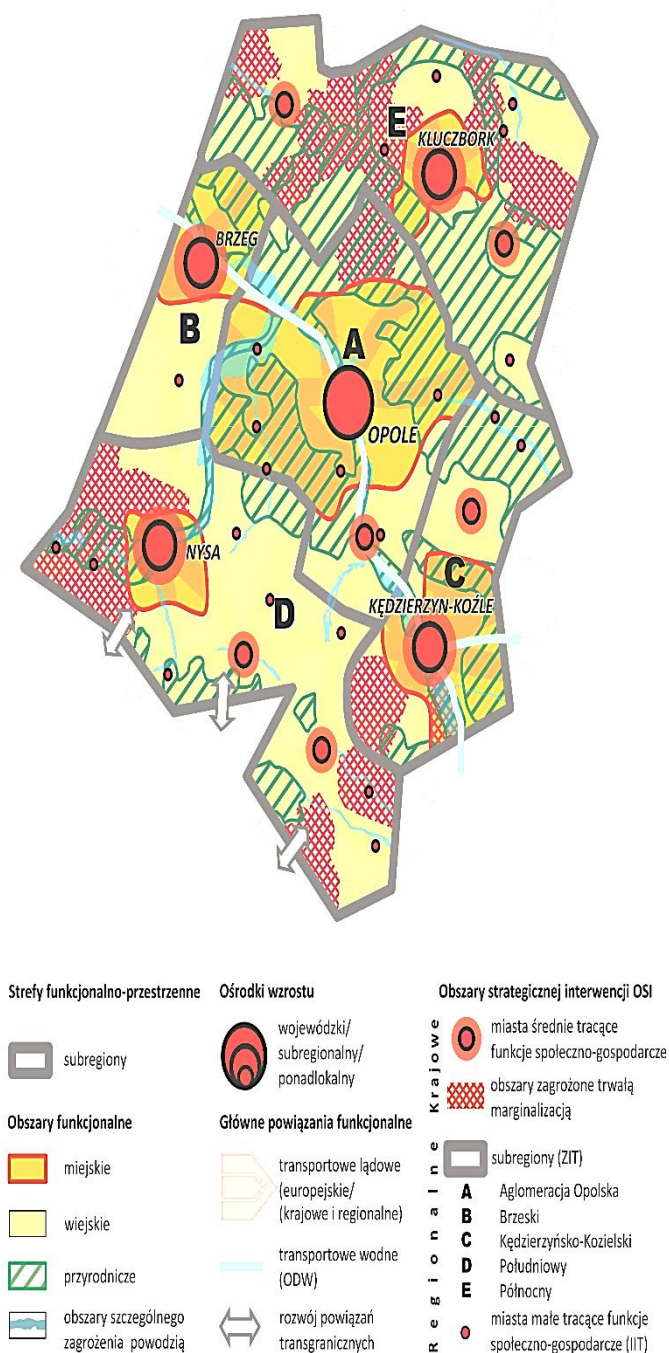
- (subregionalny) obszar funkcjonalny to obszar pokrywający się z obszarem Subregionu Północnego Opolszczyzny (Kluczbork-Namysłów-Olesno);
- gmina Lasowice Wielkie wchodzi w obręb obszaru funkcjonalnego Subregionu Północnego Opolszczyzny oraz wiejskiego i przyrodniczego obszaru funkcjonalnego,

---

⁵ Uchwała nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego (Dz. Urz. Woj. Op. 2019 r., poz. 1798).

- gmina Lasowice Wielkie znajduje się na Obszarze Strategicznej Interwencji Subregion Północny określonej w *Strategii Opolskie 2030*.

Mapa 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa opolskiego - synteza

RYСУNEK 10. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO [ŹRÓDŁO: STRATEGIA OPOLSKIE 2030].

TABELA 7. CELE I REKOMENDACJE POLITYKI PRZESTRZENNEJ DLA OSI SUBREGION PÓŁNOCNY⁶.

Cele polityki przestrzennej w subregionie	Rekomendacje Strategii Opolskie 2030 dla Subregionu Północnego
Kształtowanie spójnego systemu przyrodniczego	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój powiązań systemu przyrodniczego
Ochrona i poprawa jakości środowiska oraz walorów krajobrazowych	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój nowoczesnej gospodarki odpadami • Ochrona cennych obszarów przyrodniczo-krajobrazowych • Ograniczenie emisji hałasu i poprawa klimatu akustycznego • Poprawa jakości powietrza
Ochrona wysokiego potencjału rolniczej przestrzeni produkcyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona przed presją urbanizacyjną najcenniejszych i najbardziej produktywnych gleb • Przeciwdziałanie erozji gleb
Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie przestrzeni dla różnych form aktywności gospodarczej
Wielofunkcyjny rozwój węzłowych ośrodków rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie przestrzeni dla rozwoju funkcji miejskich
Wzmocnienie funkcji kulturowych	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych • Stanowienie pomników historii • Tworzenie parków kulturowych
Wzmocnienie konkurencyjności zagospodarowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej • Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji turystycznych • Zwiększenie dostępności do infrastruktury społecznej • Promowanie kompleksowych rozwiązań rewitalizacyjnych
Wzmocnienie odporności przestrzeni na zagrożenia naturalne	<ul style="list-style-type: none"> • Bieżące utrzymywanie infrastruktury przeciwpowodziowej • Prewencyjna ochrona obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i wystąpienia ryzyka powodziowego w planach zagospodarowania przestrzennego • Zwiększenie dyspozycyjności zasobów wodnych i odporności na susze
Wzmocnienie potencjału energetycznego	<ul style="list-style-type: none"> • Proekologiczna modernizacja gospodarki
Wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej (drogowej i kolejowej) • Kształtowanie systemów ścieżek i szlaków rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą • Tworzenie warunków dla rozwoju transportu publicznego
Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa powodziowego	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja działań technicznych związanych ze zbiornikami i ciekami wodnymi
Poprawa ładu przestrzennego	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych • Zwiększanie partycypacji społecznej w działaniach planistycznych • Ograniczanie rozpraszania zabudowy • Wprowadzanie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo publiczne • Ochrona zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych

⁶ Strategia Opolskie 2030

8.2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Podstawową strukturę przestrzenną obszaru kształtują: tereny zainwestowane (zabudowa i komunikacja), tereny rolne (ok. 31%), tereny leśne (58,6%) oraz tereny wód otwartych (zbiorniki wodne i rzeki: Stobrawą, Bogacicą, Budkowiczanką i Budkówką). Cały obszar gminy jest fragmentem prawostronnego dorzecza Odry i wchodzi w skład zlewni II rzędu rzeki Stobrawy. Głównymi ciekami są: Stobrawa, Bogacica, Budkowiczanka wraz z dopływami: Borkówką, Dobrą i Radawką. Są to rzeki o charakterze nizinnym, z deszczowo – śnieżnym reżimem zasilania, o stosunkowo znacznych przyborach wody w okresie roztopów wiosennych i małych przyborach w okresie maksimum opadów letnich. W czasie powodzi z lipca 1997 roku zalew powodziowy zaznaczył się w dolinie rzeki Stobrawy, jednak ze względu na brak zagospodarowania terenu siedliskami ludzkimi nie wywołał istotnych zniszczeń. Jednakże zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego na niewielkich fragmentach gminy wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią 10%, 1% i 0,2% (między Trzebiszynom, a Szumiradem, w okolicy Tuł i na północ od Chocianowic). Gmina należy także do obszarów znacząco zagrożonych suszą: I słabo zagrożone suszą (dolina Bogacicy), II umiarkowanie zagrożone suszą, III silnie zagrożone suszą (południowo-zachodnia i północna część gminy).

W porównaniu do innych gmin wiejskich w województwie opolskim gmina Lasowice Wielkie wyróżnia się dużą powierzchnią lasów i bardzo dużą powierzchnią obszarów objętych ochroną w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Ogólnie strukturę przestrzenną gminy można scharakteryzować jako mozaikę różnych form użytkowania na tle dominujących powierzchniowo terenów leśnych, a następnie gruntów ornych.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy tworzą następujące strefy:

- osadnicze, w tym strefy mieszkaniowe, usługowe, produkcyjno – usługowe,
- rolnicze;
- leśne.

Szkielet struktury przestrzennej gminy tworzy układ komunikacyjny z drogą ekspresową S11 (obwodnica Olesna) przechodząca przez gminę w miejscowości Ciarka, drogami krajowymi nr 11 i nr 45 oraz wojewódzką nr 494 i liniami kolejowymi: nr 293 Kluczbork - Jełowa i nr 143 Wrocław - Kalety. Gmina zlokalizowana jest na obszarach nizinnych i posiada wysoki odsetek terenów leśnych i rolniczych (uprawnych) oraz wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe. Duże kompleksy leśne dominują w południowej części gminy. Większa część gminy i użytków leśnych położona jest w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie” - aż 91% powierzchni gminy objęte jest ochroną w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Grunty orne występują w północnej i centralnej części, łąki w dolinach rzecznych. Wzdłuż dróg zlokalizowana jest zabudowa mieszkaniowa zagrodowa i jednorodzinna, usługowa i produkcyjno-usługowa.

Struktura funkcjonalna gminy jest ogólnie prawidłowa. Gmina Lasowice Wielkie ma typowy charakter rolniczy, tworzą ją większe osady mieszkalne oraz przysiółki. Podstawową sieć osadniczą tworzy 13 wsi sołeckich rozmieszczonych w strefach osadniczo-rolnych biegnących równoleżnikowo. Gmina należy do najślabiej zamieszkanym obszarów w województwie opolskim, ponadto ma także relatywnie najgorszy dostęp do usług publicznych. Ośrodek obsługi lokalnej skupiającej ważniejsze usługi publiczne, w tym urząd gminy położony jest centralnie i posiada dogodnie połączenie ze wszystkimi większymi jednostkami osadniczymi.

Zabudowa gminy Lasowice Wielkie w zasadzie na całej przestrzeni jest jednorodna. Największą powierzchnię terenów zabudowanych zajmuje zabudowa mieszkaniowo-zagrodowa, wśród której dominuje zabudowa zagrodowa uzupełniana sukcesywnie zabudową mieszkaniową jednorodzinną. W zabudowie tej na wielu posesjach prowadzona jest działalność gospodarcza zarówno rolnicza, jak i nierolnicza (usługowa i wytwórcza), w tym działalność mogąca stwarzać uciążliwości dla funkcji mieszkaniowej.

Obszary zabudowane mają z reguły charakter zwarty, wynikający z rozwoju sieci osadniczej. W układach wsi przeważają ulicówki (Chocianowice, Laskowice, Lasowice Wielkie, Lasowice Małe, Ciarka, Oś). Klasyczny układ okolicy posiada Kolonia Czerwona. Zabudowa gminy jest raczej jednorodna. Dominuje tu zabudowa zagrodowa i budynki jednorodzinne w ogrodach.

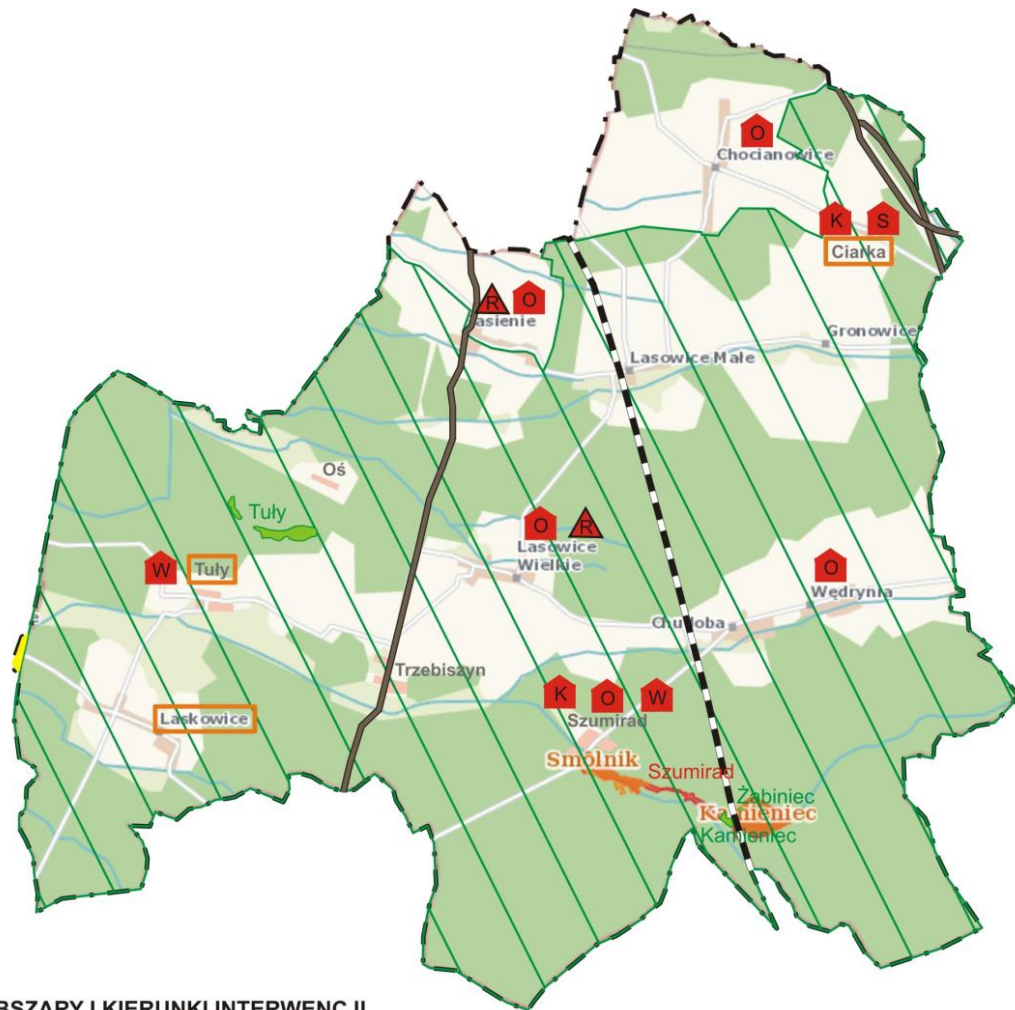
Wieś Lasowice Wielkie stanowi centrum usługowe gminy. Występują tu budynki użyteczności publicznej z urzędem gminy, urzędem pocztowym, szkołą podstawową, przedszkolem, apteką i ośrodkiem zdrowia oraz budynki mieszkalne jednorodzinne i wielorodzinne (2 – 4 kondygnacyjne). Obszary związane z produkcją przemysłową to tereny rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz sprywatyzowane gospodarstwa państwowe (dawne PGR-y) w Gronowicach, Jasieniach, Wędryni, Trzebiszynie i Tułach, tartak w Chudobie, firma produkująca konstrukcje stalowe, stacja paliw w Lasowicach Wielkich oraz mniejsze zakłady produkcyjno-usługowe, rzemieślnicze, warsztaty, itp. Wartość ładu przestrzennego gminy Lasowice Wielkie ogólnie oceniono na poziomie średnim.

Punktem wyjścia do określenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Lasowice Wielkie są ustalenia przyjęte w *Strategii Opolskie 2030* - przedstawione na mapie: *Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa opolskiego – synteza*⁷ (szczegółowo scharakteryzowane w poprzednim rozdziale) oraz w projekcie Strategii rozwoju Subregionu Północnej Opolszczyzny jako *Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Subregionu Północnej Opolszczyzny*.

---

⁷ Uchwała nr XXXIV/355/2020 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 04.10.2020r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030

OBSZARY I KIERUNKI INTERWENCJI

w zakresie infrastruktury tech. i społ.

- budowa sieci oświetlenia
- termomodernizacja Domu Strażaka
- rozbudowa kanalizacji
- modernizacja sal wiejskich

w zakresie sportu, turystyki i rekreacji

- budowa i remont infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
- utworzenie szlaków rowerowych (obszar całej gminy)

w zakresie infrastruktury komunikacyjnej

- budowa ścieżek pieszo-rowerowych przy drogach

Laskowice
miejscowości z obszarami rewitalizacji

Oznaczenia ogólne

- użytki rolne
- lasy, łąki
- tereny zabudowane
- drogi krajowe
- drogi inne
- linie kolejowe
- natura 2000, rezerwat
- Obszar Chronionego Krajobrazu "Lasy Stobrawsko-Turawskie"
- użytki ekologiczne
- Stobrawski Park Krajobrazowy

RYСУNEK 11. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY LASOWICE WIELKIE [OPR.WŁASNE]

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Lasowice Wielkie jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii gminy procesów rozwoju i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych. Generalnie są to przestrzenie przedstawione uwarunkowania rozwoju związane z użytkowaniem przestrzeni, w tym sieci osadniczej, powiązaniami komunikacyjnymi, obszarami cennymi przyrodniczo oraz potrzeby i możliwości rozwoju z wyróżnionymi istotnymi dla gminy inwestycjami. Model ma za zadanie określać pożądany – do roku 2030 – stan struktury organizacji przestrzennej na terenie gminy.

Podstawowe elementy zobrazowane w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy stanowiące główne obszary i kierunki interwencji zawarte w strategii to:

- istniejąca sieć osadnicza, w której to poszczególne jednostki pełnią różne funkcje w zakresie obsługi mieszkańców (m.in. zapewniają podstawowe potrzeby związane z edukacją, ochroną zdrowia, opieką społeczną, kulturą);

Gmina Lasowice Wielkie ma typowy charakter rolniczy, tworzą ją większe osady mieszkalne oraz przysiółki. Podstawową sieć osadniczą tworzy 13 wsi sołeckich rozmieszczonych w strefach osadniczo-rolnych biegnących równoleżnikowo. Gmina należy do najślabiej zamieszkałych obszarów w województwie opolskim, ponadto ma także relatywnie najgorszy dostęp do usług publicznych. Najważniejszy ośrodek obsługi lokalnej to wieś Lasowice Wielkie skupiająca ważniejsze usługi publiczne, w tym urząd gminy. Problemem, z punktu widzenia struktury funkcjonalnej gminy, jest rozproszenie sieci osadniczej i tendencje do dalszego jej rozpraszania, co generuje duże koszty obsługi w zakresie komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej (utrzymanie dróg, dowozy do szkół, zapewnienie bezpieczeństwa, odbiór odpadów).

- powiązania funkcjonalne, komunikacyjne stanowiące o spójności terytorialnej gminy (dostępność do lokalnych rynków pracy) i dostępności zewnętrznej;

Gmina Lasowice Wielkie jest generalnie dobrze skomunikowana z otoczeniem. Główną oś komunikacyjną gminy tworzą: droga ekspresowa S11 (obwodnica Olesna) przechodząca przez gminę w miejscowości Ciarka, 2 drogi krajowe nr 11 i nr 45 oraz droga wojewódzka nr 494. Uzupełniającą rolę odgrywa także linia kolejowa nr 293 Kluczbork - Jełowa i nr 143 Wrocław - Kalety (bez stacji na terenie gminy) oraz drogi powiatowe i gminne. Znajdują się tu dwie stacje PKP – w Laskowicach Oleskich i Tułach oraz przystanki komunikacji autobusowej. Jednak generalnie większość miejscowości w gminie pod względem transportu publicznego jest słabo skomunikowana z ośrodkiem lokalnym (Kluczbork) oraz z ośrodkiem regionalnym (Opole). Najlepiej skomunikowane miejscowości to Lasowice Wielkie, Trzebiszyn oraz Jasienie, które są zlokalizowane bezpośrednio przy drodze krajowej DK nr 45 oraz nieco gorzej Laskowice i Tuły przy linii kolejowej ale z nieliczną liczbą kursów dziennie. Na terenie gminy funkcjonuje także transport wewnętrzny wykorzystujący autobusy szkolne (kursy 2xdziennie), który jednak nie zapewnia dogodnych połączeń ze wszystkimi jednostkami osadniczymi.

- obszary chronione mające wpływ na pozostałą działalność na terenie gminy;

Na obszarze gminy występują formy ochrony przyrody: Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko-Turawskie”, Stobrowski Park Krajobrazowy (mały fragment), ostoja Natura 2000 „Szumirad”, 2 rezerваты, 3 użytki ekologiczne i 19 pomników przyrody, łącznie obszar objęty ochroną zajmuje w gminie Lasowice Wielkie 19 206,33 ha (91% powierzchni gminy). Problemem, z punktu widzenia przyrodniczego jest zmniejszanie się powierzchni łąk na korzyść gruntów ornych, co ma niekorzystny wpływ na różnorodność biologiczną i strukturę przyrodniczą gminy. obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowych;

W gminie Lasowice Wielkie określono obszary będące w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych wskazane do działań rewitalizacyjnych. Obszary te znajdują się w obrębie miejscowości: Tuły, Laskowice i Ciarka. Natomiast w związku z przebiegiem dróg krajowych, a także brakiem bezpiecznych ciągów komunikacyjnych między miejscowościami wskazuje się tu na konieczność budowy ścieżek pieszo-rowerowych zwiększających bezpieczeństwo poruszania się po drogach.

- tereny inwestycyjne oraz rozmieszczenie planowanych interwencji mających wpływ na poziom życia mieszkańców i rozwój gospodarczy gminy.

Tereny stanowiące o potencjale rozwojowym gminy to przede wszystkim oznaczone symbolami wybrane inwestycje stanowiące realizację założeń i kierunków interwencji przyjętych w strategii, w tym m.in.:

- rozbudowa infrastruktury służącej zarówno mieszkańcom jak i przedsiębiorcom, lecz głównie mającej na celu ochronę środowiska. Planowana rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej jest ważnym elementem jakości życia oraz rozwoju gospodarczego, planuje się także rozbudowę sieci oświetlenia,
- zaspokojenie potrzeb związanych z usługami opieki nad osobami starszymi (dzienny dom opieki – bez lokalizacji) oraz rozwój i modernizację sal wiejskich i wsparcie ochotniczych straży pożarnych,
- rozbudowa i remonty infrastruktury rekreacyjno-sportowej oraz ochrona i wykorzystanie obiektów zabytkowych i atrakcji przyrodniczych sprzyjająca podniesieniu atrakcyjności turystycznej gminy stanowi jeden z elementów związanych z oczekiwaniami mieszkańców gminy, w ramach której zakłada się m.in. rozwój infrastruktury sportowej, oznakowanie turystycznych tras rowerowych.

8.3. Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przez "ład przestrzenny" - należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w

uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

8.3.1. Ustalenia w zakresie polityki przestrzennej

Z punktu widzenia funkcjonalnego zagospodarowanie przestrzenne gminy jest ogólnie prawidłowe, o czym przesądza rozmieszczenie jednostek osadniczych wokół centralnie zlokalizowanego ośrodka gminnego. Zastrzeżenia⁸ z tego punktu widzenia budzi:

- brak prawidłowo ukształtowanych przestrzeni publicznych,
- uciążliwości ruchu tranzytowego, przebieg dróg krajowych przez tereny zabudowy wsi Trzebiszyn i Jasienie, ze względu na nałożenie się na tych odcinkach dróg ruchu tranzytowego rangi krajowej z ruchem lokalnym związanym z obsługą posesji przylegających do dróg oraz uciążliwym hałasem,
- rozpraszanie sieci osadniczej, ze względu na utrudniony dostęp mieszkańców rozproszonej zabudowy do usług podstawowych,
- postępująca dewastacja przestrzeni dawnych pałaców i dworów, obiektów małej architektury obniżająca ich walory funkcjonalne,
- wymagająca uporządkowania gospodarka wodno-ściekowa,
- kolizyjność występujących na określonym obszarze funkcji.

Z punktu widzenia społeczno-gospodarczego niekorzystne jest przede wszystkim rozpraszanie zabudowy mieszkaniowej. Zabudowa taka generuje duże koszty obsługi w zakresie komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej (utrzymanie dróg, dowozy do szkół, zapewnienie bezpieczeństwa, odbiór odpadów) i z tego powodu, niemożliwe jest zapewnienie mieszkańcom zabudowy rozproszonej pożądanym standardów jakości tej obsługi (pozostanie ona w wielu przypadkach zabudową substandardową).

Za problemy przestrzenne gminy uznano takie, które związane są z:

- niedostatkami funkcji w strukturze zagospodarowania przestrzennego,
- wzajemną kolizyjnością funkcji i elementów zagospodarowania przestrzennego,
- niską sprawnością funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej,
- występowaniem terenów, wywołujących dysharmonię krajobrazu,
- dekapitalizacją i degradacją zabudowy,
- barierami technicznymi, wynikającymi z zaopatrzenia w wodę, utylizacją ścieków, dostępnością komunikacyjną, zasilaniem w energię elektryczną.

Z punktu widzenia środowiskowego ład przestrzenny w gminie ocenia się ogólnie pozytywnie. Zwarte tereny zabudowy wsi położone są generalnie zgodnie z warunkami fizjograficznymi. Korzystne – z tego punktu widzenia - jest stosunkowo równomierne rozmieszczenie na obszarze

---

⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lasowice Wielkie

gminy cieków z towarzyszącymi im ciągami zieleni łąkowej i łąkowej, które jako lokalne korytarze ekologiczne, zapewniają prawidłowe funkcjonowanie lokalnego systemu przyrodniczego. W kilku miejscach występują kolizje korytarzy ekologicznych z trasami dróg krajowych i istniejącą zabudową.

Zastrzeżenia pod względem środowiskowym budzą:

- rozpraszanie zabudowy mieszkaniowej - przede wszystkim ze względu na problem z objęciem takiej zabudowy zorganizowanym systemem gospodarki ściekowej;
- przebieg dróg krajowych przez tereny zabudowy wsi Trzebiszyn i Jasienie, w wyniku czego część zabudowy mieszkaniowej tych wsi znajduje się w zasięgu ponadnormatywnego hałasu komunikacyjnego,
- ograniczony zasięg występowania sieci gazowej, co jest jednym z czynników zanieczyszczenia powietrza w sezonie grzewczym przez piece węglowe.

Na terenie gminy występuje wiele terenów cennych przyrodniczo, wśród których za najcenniejsze uznaje się obszary Natura 2000 i rezerваты przyrody, a także doliny rzeczne stanowiące korytarze ekologiczne i tereny występowania gatunków chronionych. Ochrona tych terenów jest niezbędna w dobie zmian klimatu i powinna polegać na wprowadzeniu w planach miejscowych stosownych ograniczeń w ich zagospodarowaniu. Zalecaną formą ochrony dolin rzecznych jest zakaz ich zabudowy.

Ogólna ocena ładu przestrzennego z punktu widzenia kulturowego oraz kompozycyjno-estetycznego wypada pozytywnie. Historyczne układy przestrzenne wsi są stosunkowo dobrze zachowane. Nowa zabudowa mieszkaniowo-zagrodowa przeważnie uzupełnia zabudowę istniejącą nie niszcząc istniejących układów lecz je zagęszczając. Przeważającym typem genetycznym wsi są ulicówki (Chocianowice, Laskowice, Lasowice Wielkie, Lasowice Małe, Ciarka, Oś). Zdecydowana większość wsi posiada zmodyfikowany typ zabudowy - mniej lub bardziej regularny, zlokalizowany wzdłuż jednej bądź kilku ulic. Na szczególną uwagę zasługuje Kolonia Czerwona z klasycznie zachowanym układem okolicy. W dolinach rzecznych Bogacicy i Budkowiczanki powstały łańcuchówki: Chudoba, Wędrynia i Gronowice. Trzebiszyn stanowi przykład wielodrożnicy, a Tuły wsi folwarcznej.

Zabudowa rozproszona na obszarze gminy na ogół nie budzi zastrzeżeń z punktu widzenia estetycznego, przeważnie ma ona tradycyjną wiejską architekturę i jest związana z gospodarstwem rolnym, na terenie którego się znajduje, dlatego harmonizuje z krajobrazem rolniczym, jaki występuje na terenie gminy. Wyjątkiem jest powstająca w ostatnim czasie (na podstawie decyzji o warunkach zabudowy) rozproszona zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która często odbiega od tradycyjnej formy zabudowy.

Rozmieszczenie terenów o podstawowych funkcjach w ramach struktury funkcjonalno-przestrzennej tj. zabudowy mieszkaniowo-zagrodowej, ważniejszych usług użyteczności

publicznej, w tym infrastruktury społecznej, oraz ważniejszych obiektów produkcyjno-usługowych i usługowych, jest generalnie prawidłowa.

Zastrzeżenia budzi na terenach zabudowy mieszkaniowo-usługowej działalność gospodarcza, która może być uciążliwa dla funkcji mieszkaniowej. Łączenie funkcji mieszkaniowej z działalnością gospodarczą rolniczą i nierolniczą jest możliwe i na obszarach wiejskich wskazane, jednak pod warunkiem wykluczenia obiektów i działalności uciążliwych dla funkcji mieszkaniowej.

Ogólnie, ład przestrzenny terenów zainwestowanych wsi, z punktu widzenia funkcjonalnego, społeczno – gospodarczego i środowiskowego, ocenia się pozytywnie.

Mniej korzystnie wypada natomiast ocena ładu przestrzennego zabudowy wsi z punktu widzenia kulturowego i kompozycyjno-estetycznego. Zabudowa powojenna, wypierająca lub uzupełniająca starą zabudowę, z reguły nie nawiązuje do tradycyjnych form zabudowy; budynki są większe, pozbawione charakterystycznego kształtu, usytuowane przypadkowo – często w oderwaniu od istniejącej linii zabudowy. W efekcie wprowadzają w układy wiejskie nieład i dysharmonię. Obiekty te wymagają szczególnej uwagi przy planowaniu zagospodarowania wsi - powinny mieć zaplanowane starannie zagospodarowanie terenu i otoczenie.

Możliwości rozwoju gminy wynikają przede wszystkim z:

- atrakcyjnych krajobrazowo i urbanistycznie terenów mieszkaniowych z preferencją zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej o niskiej intensywności,
- dobrej dostępności terenu gminy poprzez przebieg dróg krajowych oraz drogi wojewódzkiej,
- terenów do rozwoju funkcji sportowo-rekreacyjnej,
- terenów do rozwoju funkcji produkcyjno-usługowej.

Za jednostki rozwojowe w gminie Lasowice Wielkie uznano miejscowości największe, koncentrujące już wykształcone funkcje usługowe. Przewiduje się, że perspektywiczny rozwój gminy koncentrować się będzie w trzech osiach (wymieniając od północy): - Chocianowice - Ciarka; - Jasienie - Lasowice Małe - Gronowice; - Laskowice - Tuły - Trzebiszyn - Lasowice Wielkie - Chudoba.

Analiza walorów struktury przestrzennej wskazuje jednoznacznie, iż obszar gminy posiada duży, jednak jak dotąd słabo wykorzystywany potencjał do rozwoju turystyki.⁹ Oprócz bogatych walorów przyrodniczych za atrakcyjne należy uznać walory kulturowe poszczególnych wsi i przysiółków gminy (ilość zasobów kulturowych, ich jakość i różnorodność, zachowane historyczne układy przestrzenne itd.). Według źródeł historycznych w początkach XII wieku istniały już wsie: Chocianowice 1213 r., Laskowice 1239 r., Lasowice Małe 1292 r., Lasowice

---

⁹ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lasowice Wielkie*

Wielkie 1292 r. i Chudoba 1297 r. W XIV-XV wieku w gminie ulokowały się następujące: Tuły 1300 r., Wędrynia 1300 r., Ciarka 1416 r., Gronowice 1416 r., Jasienie 1424 r.. Powstałe tu wsie miały charakter rolniczy oraz wykorzystujący zasoby leśne. Stanowiły głównie własność prywatną możnowładców, toteż sytuowane w nich były majątki ziemskie lub ich zabudowa gospodarcza. XVIII-XIX wiek, to okres ostatecznego kształtowania się dzisiejszej sieci osadniczej gminy: Trzebiszyn 1743 r., Oś 1774 r., Szumirad 1783 r.

Spośród zabytków z tamtego okresu znajdujących się na terenie gminy do najcenniejszych, godnych polecenia do zwiedzenia bądź obejrzenia, należą: pałace w Wędryni i Tułach oraz dwór w Lasowicach Małych, czy wreszcie młyn w Tułach oraz kościoły katolickie - drewniane w Chocianowicach, Laskowicach, Lasowicach Małych, Lasowicach Wielkich i Wędryni (do 1995 r. istniał taki jeszcze w Gronowicach) oraz murowane w Chudobie i Tułach, a także kościół ewangelicki w Lasowicach Wielkich i wyróżniająca się skromną formą kaplica ewangelicka w Lasowicach Małych. Wszystkie kościoły drewniane znajdują się na Szlaku Drewnianego Budownictwa Sakralnego.

8.3.2. Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Z analizy dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu gminy oraz z założeń i celów strategii, a także zgodnie ze *Strategią Opolskie 2030* i rekomendacjami polityki przestrzennej dla OSI Subregionu Północnego określono następujące zalecenia i rekomendacje do kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy Lasowice Wielkie:

- aby poprawić strukturę funkcjonalną należy:
  - wykluczyć zabudowę w dolinach cieków wodnych, w szczególności w poprzek ciągów dolinnych,
  - ograniczyć rozpraszanie zabudowy mieszkaniowej poprzez jednoznaczne wyznaczenie granic terenów przeznaczonych pod zabudowę, kierując się przede wszystkim zasadą intensyfikowania istniejącej zabudowy na terenach już uzbrojonych,
- pozostawić jako niezabudowane, najlepiej w formie użytków zielonych, wyznaczone na Mapach zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapach ryzyka powodziowego (MRp) opublikowanych na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (<http://mapv.isok.eov.p>) obszary szczególnego zagrożenia powodzią 10%, 1% i 0,2%: między Trzebiszynem, a Szumiradem, w okolicy Tuł i na północ od Chocianowic,
- zachować funkcję usługową terenów przy istniejących obiektach usługowych w centrach wsi,
- zapewnić wysoką jakość architektury i zagospodarowania terenów w centrach wsi (miejsca takie decydują o tożsamości i atrakcyjności wsi);

- zachować tereny łąk i pastwisk, w szczególności w dolinach cieków, w szczególności, że gmina należy także do obszarów znacząco zagrożonych suszą: I słabo zagrożone suszą (dolina Bogacicy), II umiarkowanie zagrożone suszą, III silnie zagrożone suszą (południowo-zachodnia i północna część gminy),
- chronić historyczną tożsamość gminy poprzez zachowanie historycznie ukształtowanych układów przestrzennych miejscowości, ochronę obiektów zabytkowych oraz utrzymanie cech budownictwa regionalnego, w szczególności w architekturze budynków położonych w granicach historycznie ukształtowanych układów osadniczych,
- umożliwić przekształcanie zabudowy zagrodowej na zabudowę mieszkaniową i działalność gospodarczą nierolniczą przy zachowaniu jakości środowiska odpowiedniej dla zabudowy mieszkaniowej;
- zachować i wzbogacać istniejącą na terenach zabudowanych wsi zieleni urządzoną oraz zadrzewienia przydrożne z wykorzystaniem roślinności rodzimej, a także respektować zasady remontów i modernizacji zabudowy z poszanowaniem walorów kulturowych (np. elewacja ceglana), jak i przyrodniczych (w przypadku prowadzenia prac termomodernizacyjnych należy uwzględnić możliwość negatywnego oddziaływania na ptaki i nietoperze).

Ze względu na ważne funkcje przyrodnicze i krajobrazowe, walory lub zagrożenia, ochrony i kształtowania w dokumentach planistycznych wymagają różnego typu elementy środowiska przyrodniczego i kulturowego. W związku z czym dla terenu gminy rekomenduje się:

- ochronę i tworzenie terenów parkowych przy terenach zabudowanych wsi z wykorzystaniem roślinności rodzimej,
- zachowanie i wprowadzanie nowych zadrzewień z wykorzystaniem roślinności rodzimej, w szczególności przy granicach działek i obszarów,
- wprowadzenie lub uzupełnienie pasów zieleni przydrożnej w ciągach drogowych, przy ciekach i rowach, kokonu zieleni wokół skoncentrowanych terenów mieszkaniowo-usługowych lub przewidzianych do zabudowy, zadrzewień i zakrzaczeń wzbogacających i wzmacniających przestrzeń przyrodniczą z wykorzystaniem roślinności rodzimej,
- należy zdecydowanie wykorzystywać do nasadzeń na terenach publicznych gatunki rodzime, bez wprowadzania gatunków obcych, w szczególności inwazyjnych,
- wprowadzanie nowej zabudowy zgodnie z wytycznymi architektonicznymi, które powinny zostać zawarte w ustaleniach planu miejscowego, mającymi na uwadze zachowanie lub przywrócenie harmonijnego krajobrazu oraz ochronę obiektów o charakterze zabytkowym,

- pozostawienie części działek przeznaczonych pod nową zabudowę jako terenów zielonych, nieutwardzonych,
- ochronę i dążenie do odtworzenia lasów łągowych i olsowych w dolinach rzek,
- wyłączenie z użytkowania gospodarczego fragmentów dolin o małej przydatności rolniczej (zwłaszcza zabagnionych) i objęciu ich ochroną w formie użytków ekologicznych,
- nie przekształcanie użytków zielonych na grunty orne,
- utrzymanie istniejących miedz, nieużytków, oczek wodnych, zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych oraz w miarę możliwości wzbogacanie krajobrazu rolniczego o te elementy - jako ostoje bioróżnorodności, miejsc służących małej retencji wodnej i sprzyjających występowaniu naturalnych wrogów gatunków szkodliwych dla upraw rolnych,
- ochronę rowów i małych cieków wodnych przed zanieczyszczeniami spływającymi z pól uprawnych poprzez zróżnicowaną zabudowę biologiczną,
- gospodarowanie na zbiornikach wodnych z uwzględnieniem zachowania ich walorów florystycznych i faunistycznych,
- ochronę walorów kulturowych wsi poprzez wyznaczenie stref ochrony krajobrazu bez możliwości lokalizowania nowych dominant krajobrazu, w szczególności ochrona panoram i osi widokowych,
- nie wprowadzanie obiektów mogących stanowić dominantę krajobrazową na terenach o najwyższych walorach krajobrazowych w gminie objętych ochroną w formie obszaru chronionego krajobrazu.

Niezbędnym narzędziem do uporządkowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, ochrony przyrody i krajobrazu oraz ułatwienia lokalizowania nowych inwestycji jest sporządzenie planu ogólnego, a następnie sukcesywne opracowywanie planów miejscowych dla pozostałych wsi.

9. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

Stopień wdrożenia w życie celów i kierunków działań weryfikuje skuteczność władz lokalnych oraz słuszność założeń przyjętych w strategii rozwoju gminy.

9.1. Zasady i instrumenty wdrażania

Strategia rozwoju to dokument, który wyznacza najważniejsze cele oraz służące ich osiągnięciu kierunki działań na terenie gminy. Realizacja strategii rozpoczyna się w momencie uchwalenia jej przez Radę Gminy Lasowice Wielkie. Za wdrażanie zapisów dokumentu odpowiadać będzie Wójt gminy Lasowice Wielkie. Realizacja planowanych przedsięwzięć w ramach „Strategii

rozwoju gminy Lasowice Wielkie na lata 2024 - 2030" będzie wymagała zaangażowania ze strony samorządu i pozostałych interesariuszy, bowiem proces ten będą wspierać także podmioty i jednostki nie podległe gminie oraz społeczność lokalna.

W celu koordynacji całości procesu realizacji działań i kontroli osiągniętych efektów w ramach wdrażania strategii zakłada się powierzenie tego obowiązku koordynatorowi lub zespołowi koordynującemu.

Do zadań koordynatora lub zespołu koordynującego, będzie należało prowadzenie, koordynowanie i nadzór spraw związanych z wdrażaniem strategii. Do najważniejszych zadań w tym zakresie należeć będzie:

- analizowanie i zgłaszanie potrzeb związanych z przygotowaniem lub aktualizacją dokumentów wykonawczych,
- analizowanie prowadzonych działań przez gminę pod kątem zgodności ze strategią i w razie potrzeby zgłaszanie konieczności przygotowania korekty Strategii lub jej aktualizacji,
- monitorowanie dostępności zewnętrznych środków finansowych umożliwiających realizację zadań,
- zbieranie danych i raportowanie postępów z realizacji strategii m.in. poprzez przygotowanie coroczne *Raportu o stanie gminy*,
- nawiązywanie kontaktów i współpraca z interesariuszami,
- informowanie opinii publicznej o osiągniętych rezultatach i budowanie poparcia społecznego dla realizowanych działań – kontakt z mieszkańcami, organizacjami społecznymi i przedsiębiorcami działającymi na terenie gminy.

W momencie podjęcia decyzji o realizacji poszczególnego przedsięwzięcia powinny być sporządzone szczegółowe plany/harmonogramy jego realizacji z wyznaczeniem osób/jednostek odpowiedzialnych. Odpowiedzialność za całościową realizację strategii spoczywa zawsze na Wójcie Gminy Lasowice Wielkie. Ponadto edukacja i informacja mieszkańców ma także ogromne znaczenie w realizacji celów, dlatego jest to jeden z ważniejszych aspektów strategicznych.

Skuteczność proponowanych działań będzie zależała od poziomu zrozumienia treści strategii oraz skali aktywności i zintegrowania wielu środowisk, dlatego realizację dokumentu opiera się o zdefiniowane poniżej zasady i mechanizmy:

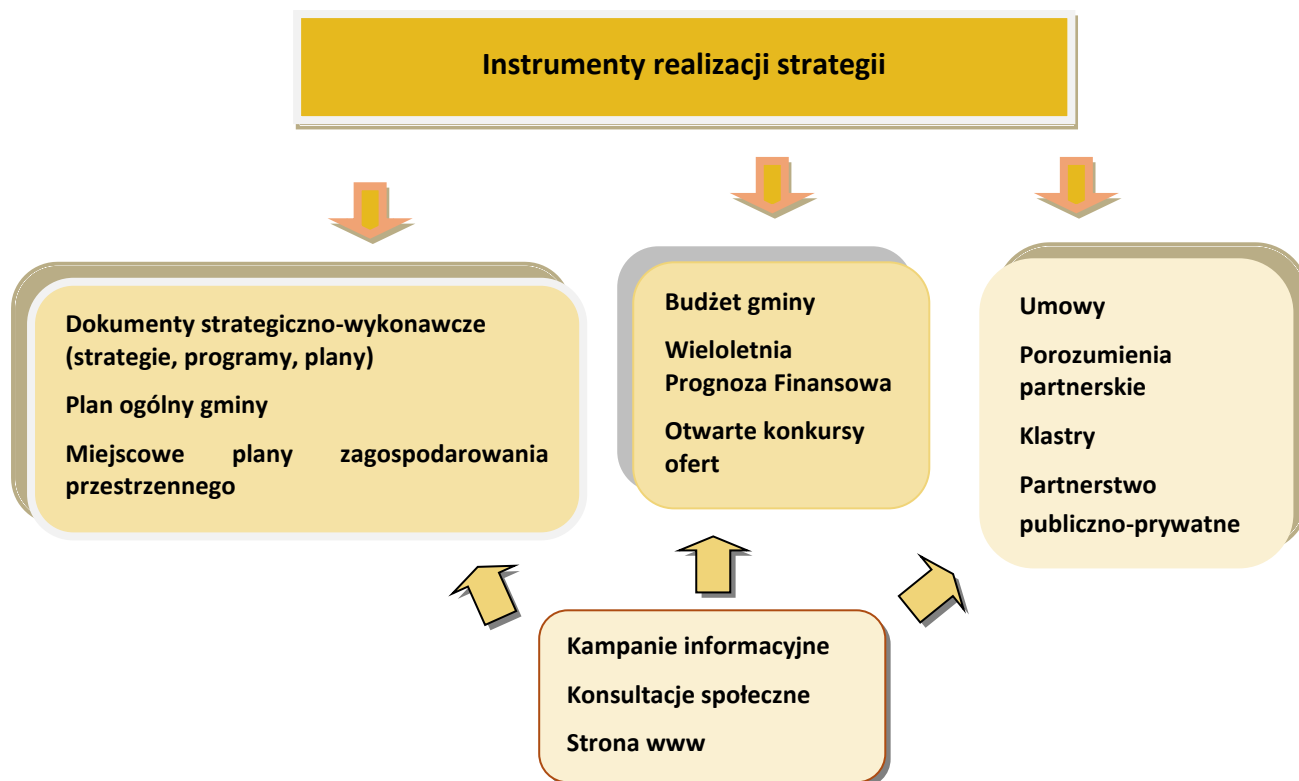
- **partycypacja i partnerstwo**, czyli współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się,

- **otwartość**, pozwalająca uczestniczyć jak największej liczbie osób i organizacji w partnerstwie, gwarantująca jego zróżnicowany skład (jeden z kluczowych warunków kreatywności i innowacyjności),
- **zintegrowana aktywność**, będącą efektem dzielenia wspólnej wizji rozwoju gminy,
- **transparentność**, czyli przejrzystość działań, założenie dialogu, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych,
- **determinacja**, rozumiana jako konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych priorytetów i działań,
- **elastyczność reagowania**, zakładająca możliwość modyfikacji i dostosowania strategii w zależności od zmian zachodzących w gminie i jej otoczeniu,
- **efektywność**, oznaczająca dokonywanie takich wyborów sposobu wykorzystania zasobów, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów,
- **priorytet finansowania dla programów i projektów** wpisanych wprost do strategii oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają, dotyczący zarówno budżetu gminy, jak i źródeł zewnętrznych.

Wieloszczeblowa i harmonijna współpraca z administracją rządową, samorządem szczebla wojewódzkiego i powiatowego oraz sąsiednimi gminami, a także różnymi jednostkami i instytucjami publicznymi to kolejny element związany z narzędziami i instrumentami wdrażania strategii w znaczący sposób wpływający na skuteczność i efektywność działań w ramach lokalnej polityki rozwoju.

W przypadku realizacji przedsięwzięć przez podmioty/jednostki nie podległe gminie, tam gdzie gmina nie jest bezpośrednio zaangażowana ani organizacyjnie ani finansowo, często rozpoczęcie wdrażania konkretnych działań zależy od aktywności i lobbowania wójta wspieranego przez inne jednostki, instytucje czy samorzady.

Istotną rolę odgrywa także na współpracy z organizacjami pozarządowymi, które wspierają samorząd w realizacji zadań publicznych i realizują je w możliwie największej bliskości z mieszkańcami gminy, a także podmioty prywatne, które gotowe są do podjęcia współpracy z administracją samorządową w partnerskiej relacji, w której obie strony zyskują wymierne korzyści i działają na rzecz harmonijnego wzrostu społeczno-gospodarczego gminy.

RYSUNEK 12. INSTRUMENTY WDRAŻANIA STRATEGII [OPR.WŁASNE].

Wszystkie zadania zaplanowane do realizacji i wymagające wieloletnich inwestycji będą uwzględniane w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Dodatkowo gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań wykorzystujących nowoczesne technologie i modele informacyjno-komunikacyjne. Narzędzia te pomogą zapewnić sprawną pracę urzędu gminy oraz jednostek podległych, a także wpłyną na poziom informowania mieszkańców.

9.2. Ramy finansowe i źródła finansowania strategii

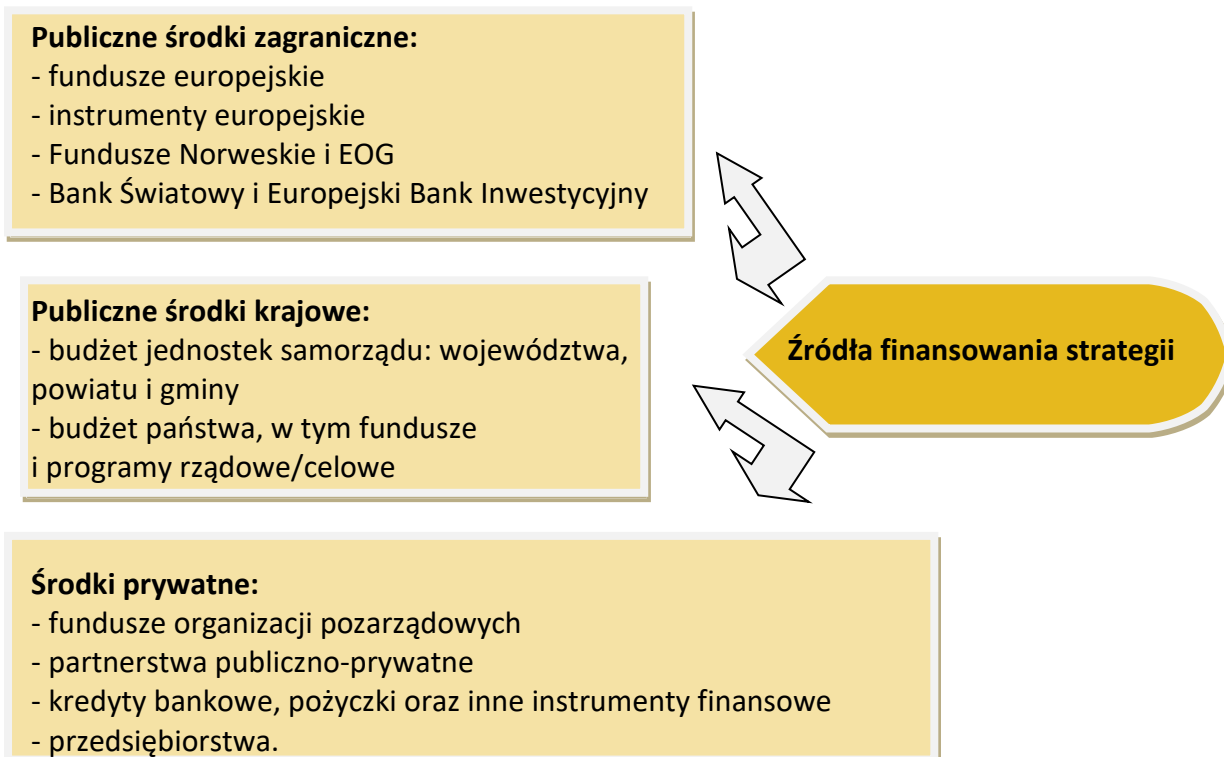
Kalkulacja kosztów realizacji strategii dotyczy okresu najbliższych 7 lat tj. sporządzono ją na lata 2024 - 2030 na podstawie analizy wydatków gminy w poprzednich latach oraz kosztów wstępnie zaplanowanych przedsięwzięć. Kalkulacja kosztów jest w dużej mierze szacunkowa, także dlatego, że *Strategia* obejmuje wieloletni okres, co sprawia, że przyjęte wydatki są w dużym stopniu orientacyjne i mogą w trakcie realizacji ulec zmianie, prawdopodobnie zwiększeniu.

Ogólny koszt realizacji przez gminę celów ujętych w *Strategii rozwoju gminy Lasowice Wielkie na lata 2024 -2030* szacuje się na ok. 15 mln PLN.

Inwestycje ujęte w *Strategii* będą finansowane ze środków własnych gminy Lasowice Wielkie, z pozyskanych środków zewnętrznych oraz organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, a także środków jednostek i instytucji nie podlegających gminie. Środki przeznaczone na realizację zadań własnych będą ujęte w budżecie gminy i jednostek jej podległych. Dodatkowo

finansowanie może zostać pozyskane z zewnętrznych instytucji w formie bezzwrotnych dotacji lub pożyczek na preferencyjnych warunkach w ramach dostępnych środków krajowych i unijnych. Zakłada się, że realizacja projektów na realizację przedmiotowej strategii będzie się odbywać na podstawie montażu finansowego łączącego ze sobą różne źródła finansowania.

Gminy mają szeroki wachlarz możliwości, jeśli chodzi o ubieganie się o finansowe środki unijne. Służą temu fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej, gdzie projekty na poziomie lokalnym mogą być realizowane w ramach takich programów jak: *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027* czy *Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027*, a także inne programy krajowe i UE. Instytucjami koordynującymi programy operacyjne na poziomie samorządu są urzędy marszałkowskie. Rachunek ekonomiczny wykazuje, iż w naszych warunkach efektywność prowadzenia inwestycji wymaga nie tylko angażowania wysokich środków własnych, ale także aktywnej polityki pozyskiwania alternatywnych źródeł finansowania.

RYSUNEK 13. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII [OPR.WŁASNE].

Mimo powyżej wymienionych możliwości podstawową barierą dla wdrożenia *Strategii* wydają się być trudności z finansowaniem projektów. W Polsce występuje wielopoziomowy i zróżnicowany system finansowania projektów inwestycyjnych i pozainwestycyjnych. System ten obejmuje finansowanie w formie bezzwrotnej (dotacje) oraz zwrotnej (pożyczki i kredyty). Ze względu na ograniczone środki jakie posiada gmina pełna realizacja *Strategii* będzie niemożliwa bez zewnętrznego wsparcia finansowego.

9.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Realizacja strategii pociąga za sobą konieczność opracowania lub aktualizacji dokumentów wykonawczych lub strategii sektorowych. Należy zwrócić uwagę na spójność pomiędzy realizowanymi dokumentami strategicznymi w gminie, a w przypadku ich braku powinny zostać opracowane (zarówno chodzi tu o dokumenty o charakterze fakultatywnym, jak i obligatoryjnym). Poniższa tabela przedstawia zestawienie różnych dokumentów, które mogą wpływać na realizację poszczególnych celów Strategii. Nie jest to jednak katalog zamknięty, co oznacza, że gmina może tworzyć inne niż wymienione dokumenty programowe w celu rozwiązywania poszczególnych problemów.

TABELA 8. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Dokumenty	Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych
<i>Wieloletnia prognoza finansowa</i>	Dokument zgodny ze strategią, należy aktualizować go na bieżąco.
<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy</i>	Dokument w chwili obecnej zgodny ze strategią. Dokument traci moc z dniem 31.12.2025 r.
<i>Plan ogólny gminy</i>	Należy uwzględnić wytyczne ze strategii w planie ogólnym gminy, który należy sporządzić do 31.12.2025.
<i>Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego</i>	Rekomenduje się opracowanie planów miejscowych sukcesywnie dla terenu całej gminy.
<i>Gminny program rewitalizacji</i>	Program w trakcie opracowywania. Należy zwrócić uwagę, aby zapisy w programie były zgodne z celami strategii.
<i>Założenia do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Lasowice Wielkie</i>	Rekomenduje się opracowanie planu zgodnego ze Strategią.
<i>Program ochrony środowiska dla gminy Lasowice Wielkie</i>	Rekomenduje się opracowanie programu zgodnego ze Strategią.
<i>Gminny program opieki nad zabytkami gminy Lasowice Wielkie na lata 2023 – 2026</i>	Dokument zgodny ze strategią, przy konkretnych projektach możliwa konieczność aktualizacji.
<i>Program współpracy z organizacjami pozarządowymi</i>	Dokument zgodny ze strategią, konieczność corocznej aktualizacji.

[Źródło: Opracowanie własne]

9.4. Monitoring i ewaluacja

W procesie wdrażania kluczowym elementem jest proces realizacji założeń, a w związku z tym konieczne są czynności związane z monitorowaniem przebiegu oraz ewaluacją. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń strategii. Takie podejście pozwala wyeliminować ewentualne

nieprawidłowości oraz w przypadku ich wystąpienia zapobiegać negatywnym skutkom. Proces ten polegać będzie na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji ilościowych oraz jakościowych na temat stanu realizacji w aspekcie rzeczowym, a także finansowym. Poprzez monitoring możliwe będzie uzyskanie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności wdrażanej strategii oraz dokonanie oceny zgodności realizacji projektów z założonymi wcześniej celami.

Monitoring służy bieżącemu zarządzaniu wdrażaniem i oceną, czy realizacja strategii postępuje zgodnie z planem. Za prowadzenie monitoringu wdrażania strategii odpowiada Wójt gminy Lasowice Wielkie. Prowadzenie bieżącej oceny wdrażania strategii i całość zadań związanych z monitoringiem wykonuje koordynator lub Zespół Koordynujący. Przewiduje się, iż coroczny monitoring strategii będą prowadzili pracownicy Urzędu Gminy w Lasowicach Wielkich w ramach zakresu czynności zawodowych (koordynator lub zespół koordynujący).

Wyniki monitoringu będą zawarte w corocznie sporządzanym Raporcie o stanie gminy Lasowice Wielkie, w którym będzie przedstawiona także informacja dotycząca realizacji wskaźników. Na podstawie zapisów ustawy o samorządzie gminnym, Wójt do dnia 31 maja zobowiązany jest do przedstawienia radzie gminy raportu o stanie gminy.

Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego. Rada gminy rozpatruje raport podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała rady gminy w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium wójtowi. Nad przedstawionym raportem o stanie gminy przeprowadza się debatę, w której mogą zabierać głos mieszkańcy.

Zakres monitoringu wdrażania strategii powinien obejmować:

- stopień realizacji przyjętych celów na podstawie wykonania zadań/inwestycji oraz przyjętych wskaźników,
- rozbieżności między przyjętymi celami, kierunkami działań i założonymi rezultatami,
- przyczyny nie wykonania założonych rezultatów działań i celów,
- bieżący monitoring działań w jednostkach organizacyjnych gminy pod kątem realizacji strategii.

Ewaluacja ma na celu oszacowanie rzeczywistych efektów wdrażania strategii i służy poprawie jakości, efektywności i spójności prowadzonych działań w ramach jej realizacji. Za przeprowadzenie ewaluacji wdrażania strategii odpowiada Wójt gminy Lasowice Wielkie. Zadania związane z ewaluacją wykonuje koordynator/zespół koordynujący lub podmiot zewnętrzny. Wyniki badania ewaluacyjnego przedstawiane są w formie Raportu z wnioskami w formie uwag i rekomendacji zmian w sposobie wdrażania strategii, które zapewnią wyższą efektywność działań prowadzonych przez gminę i lepsze osiągnięcie zakładanych celów. Wyniki ewaluacji Wójt gminy Lasowice Wielkie prezentuje na posiedzeniu Rady Gminy.

Uchwalenie Strategii poprzedza opracowanie ewaluacji ex-ante, zgodnie z zapisami ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, służącą ocenie planowanej interwencji. Wyniki tego rodzaju ewaluacji mogą poprawić jakość planowanej do wdrożenia interwencji. Pozwalają ocenić trafność, przewidywaną skuteczność oraz efektywność realizacji strategii. Natomiast po przyjęciu przez wszystkie wymagane przepisami podmioty, prowadzone mogą być ewaluacje on-going oraz ex-post. Pomimo, że ustawodawca nie nakazuje prowadzenia ewaluacji w trakcie realizacji, to rekomenduje się jej przeprowadzenie, jak również po jej zakończeniu.

Ewaluacja on-going służy usprawnieniu procesu wdrażania dokumentu, pozyskiwaniu informacji pozwalających na rozwiązywanie problemów (niebędących się zidentyfikować tylko na poziomie monitoringu) oraz stanowi podstawę do wprowadzenia ewentualnych zmian zapisów Strategii. Opiera się na ocenie warunków zewnętrznych wdrażania Strategii (np. zmian przepisów prawa), systemu zarządzania i wdrażania Strategii, analizę realizacji celów poprzez wskaźniki. Ewaluacja on-going powinna zostać przeprowadzona w 2027 r., co pozwoli ocenić skuteczność działań podejmowanych przez „połowę” okresu obowiązywania Strategii, biorąc także pod uwagę zakończenie programowania UE 2021-2027. Jej efektem może być proces aktualizacji dokumentu, polegający w szczególności na zmianie/dodaniu/usunięciu kierunków działań. Zgodnie z art. 10g ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, strategia będzie podlegać aktualizacji jeżeli wymagać tego będzie sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy będzie to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju województwa.

Ewaluacja ex-post ocenia realne efekty wprowadzonych interwencji w oparciu o kryteria: skuteczności, efektywności, użyteczności i trwałości. Pozwala ona ustalić, czy założone cele zostały osiągnięte, w jakim stopniu oraz czy proces ich realizacji był efektywny. Uzyskane wyniki mogą posłużyć do usprawnienia planowanych działań. Podstawę do ewaluacji stanowią będą analizy jakościowe odnoszące się do wskaźników uwzględnianych na etapie opracowania diagnozy tzw. wskaźników kontekstowych bazujących na danych statystycznych, jednak nie wyklucza się wykonywania analiz o charakterze jakościowym (np. ankiety). Ewaluacja ex-post przeprowadzona zostanie w 2031 r. za cały okres obowiązywania Strategii.

Raporty z przeprowadzonych ewaluacji powinny być przygotowywane do końca drugiego kwartału roku 2027 (on-going) i 2031 (ex-post) i przedstawiane na posiedzeniu Rady Gminy w Lasowicach Wielkich, a następnie upubliczniane w formie elektronicznej na stronie biuletynu informacji publicznej gminy.

10. SPIS TABEL

Tabela 1. Powiązania pomiędzy celami strategicznymi i operacyjnymi, a kluczowymi problemami/wyzwaniami	34
Tabela 2. Rezultaty i wskaźniki działań	42
Tabela 3. Spójność celów strategii z dokumentami szczebla wspólnotowego i krajowego	50
Tabela 4. Spójność celów Strategii rozwoju gminy Lasowice Wielkie na lata 2024-2030 z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.....	51
Tabela 5. Spójność Strategii rozwoju gminy Lasowice Wielkie na lata 2024-2030 z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030.....	53
Tabela 6. Spójność Strategii rozwoju gminy Lasowice Wielkie na lata 2024-2030 z celami Strategii Rozwoju Subregionu Północnego Opolszczyzny na lata 2021 - 2030 (projekt)	56
Tabela 7. Zakres planowanych działań w OSI Subregion Północny.	61
Tabela 8. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.	77

11. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Lokalizacja gminy Lasowice Wielkie	7
Rysunek 2. Podział ankietowanych na grupy wiekowe	23
Rysunek 3. Poziom zadowolenia mieszkańców z zamieszkania w gminie Lasowice Wielkie	23
Rysunek 4. Ocena gminy pod względem wybranych dziedzin życia	25
Rysunek 5. Ocena stanu infrastruktury w gminie Lasowice Wielkie	25
Rysunek 6. Ocena stanu i funkcjonowania wybranych sektorów w gminie	26
Rysunek 7. Najważniejsze kierunki rozwoju gminy na najbliższe lata	27
Rysunek 8. Czy władze gminne w wystarczającym stopniu przekazują informacje o swoich działaniach, imprezach, wydarzeniach?	31
Rysunek 9. Cele operacyjne na tle celów strategicznych	35
Rysunek 10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa opolskiego	59
Rysunek 11. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Lasowice Wielkie	63
Rysunek 12. Instrumenty wdrażania strategii	73
Rysunek 12. Źródła finansowania strategii	74